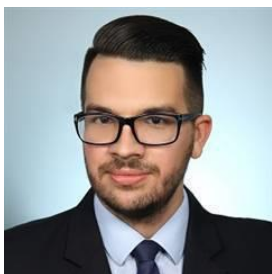

Comiesięczne zestawienie informacji o oszczędnościach

Styczeń 2021

Analitik prowadzący:
Michał Kolasa
michal.kolasa@pfr.pl

Biuro Analiz PFR S.A.:
pawel.dobrowolski@pfr.pl
andrzej.kochman@pfr.pl
michal.kolasa@pfr.pl

Kliknij w odnośnik, aby przejść do wybranych treści:

[1. Aktywa finansowe gospodarstw domowych ogółem – str. 4-43](#)

[2. Analiza aktywów finansowych gospodarstw domowych – str. 44-49](#)

[3. Oszczędności emerytalne – str. 50-62](#)

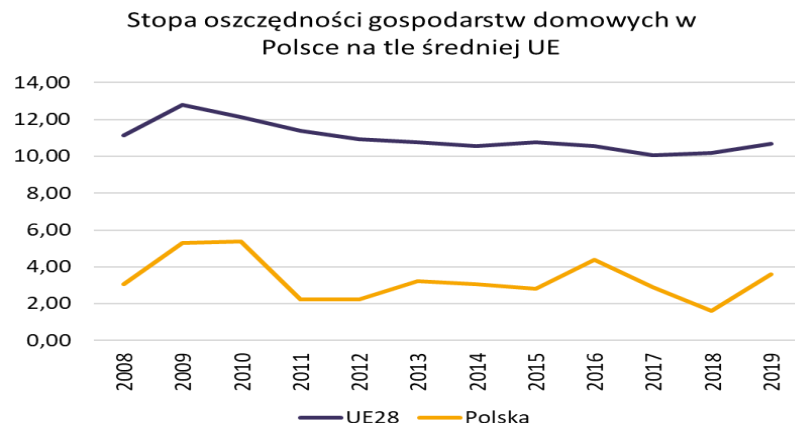
[4. Analiza oszczędności – str. 63-73](#)

Masz pytanie, sugestię lub chciałbyś zobaczyć jakiś inny zestaw statystyk? Napisz na michal.kolasa@pfr.pl

Najciekawsze w tym wydaniu – kliknij w odnośnik, aby przejść do wybranych treści

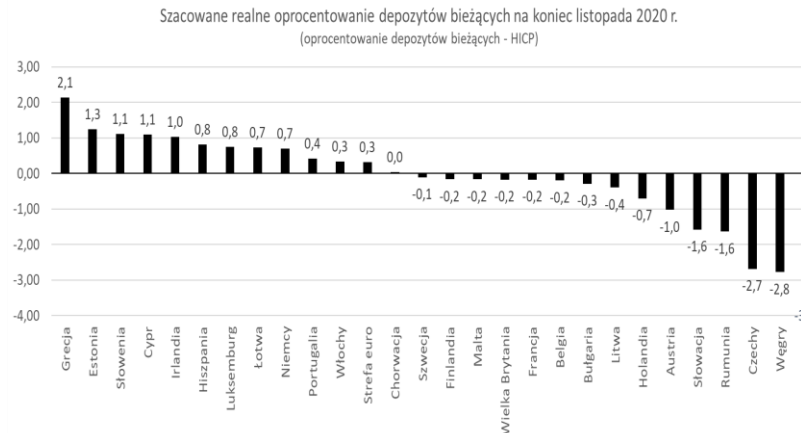
Kliknij w odnośnik, aby przejść do wybranych treści:

Zgodnie z danymi unijnego urzędu statystycznego stopa oszczędności w Polsce na koniec 2019 r. wzrosła do 3,6% - był to pierwszy wzrost od 2016 r.

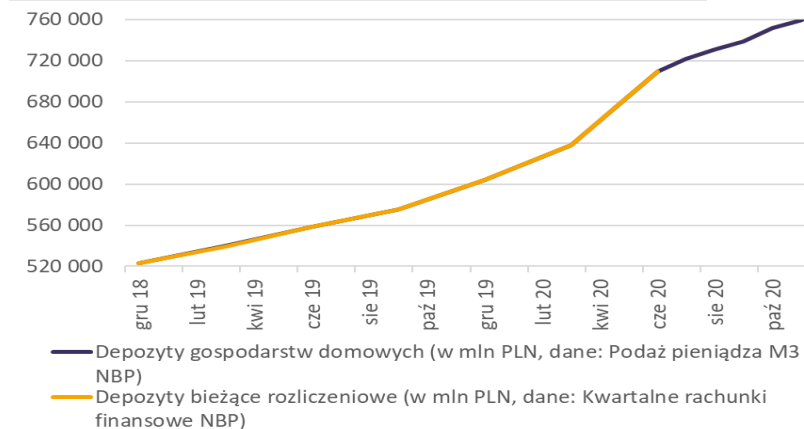
Na tle pozostałych krajów Unii Europejskiej, pozostajemy trzecim najmniej oszczędzającym narodem, wyprzedzamy jedynie Grecję i Cypr.

Najbardziej oszczędnymi są mieszkańcy Luksemburga, gdzie stopa oszczędności brutto wyniosła 21,4%.

Wzrost stopy oszczędności o tyle cieszy, że oszczędzanie w bankach w Polsce daje najniższą realną stopę zwrotu w Europie.

Szacowane realne oprocentowanie depozytów bieżących na koniec listopada 2020 r. wyniosło -3,7%. Ujemny poziom realnego oprocentowania depozytów utrzymuje się w Polsce od grudnia 2016 r.

Mimo niezwykle niskiego (a realnie ujemnego) oprocentowania, z danych o podaży pieniądza M3 wynika, że gospodarstwa domowe kontynuują gromadzenie środków na depozytach bieżących.

Wartość depozytów w listopadzie 2020 r. ukształtowała się na poziomie 759.762 mln PLN, tj. była o 28,3% większa niż rok wcześniej i o 7,1% większa niż na koniec II kwartału br.

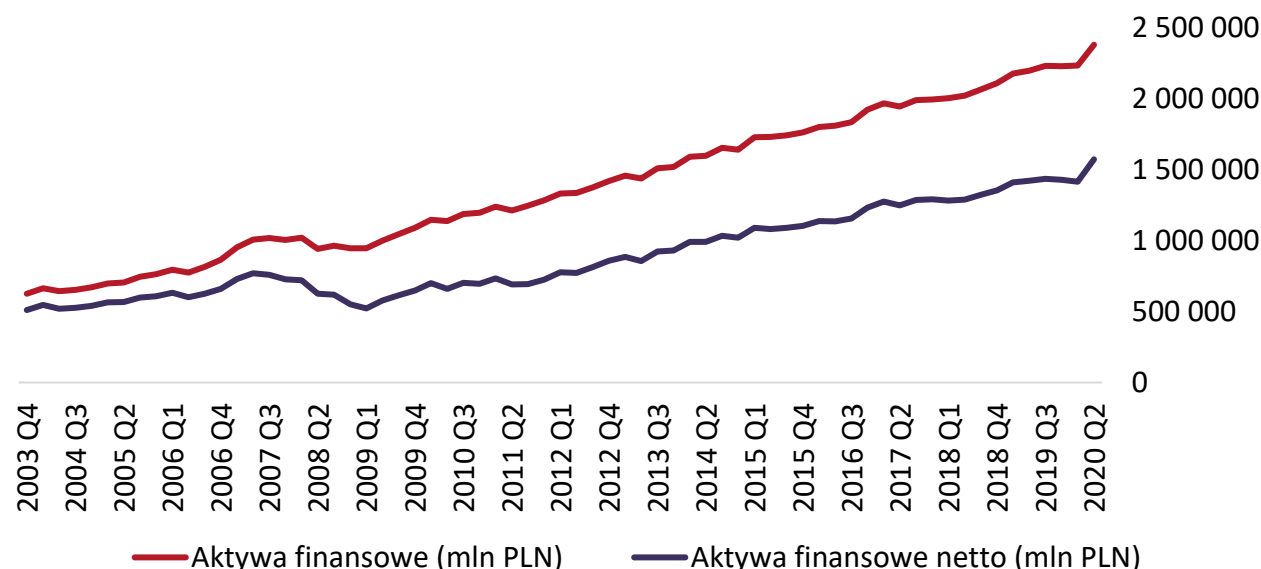
Wartość aktywów finansowych gospodarstw domowych

Wartość aktywów finansowych gospodarstw domowych wyniosła na koniec 2019 r. 2.225.337 mln PLN, co było kwotą o 5,6% wyższą niż w roku 2018. Wartość finansowa gospodarstw domowych wyrażona jako procent PKB ukształtowała się na poziomie 97,9%, w porównaniu do 99,4% rok wcześniej.

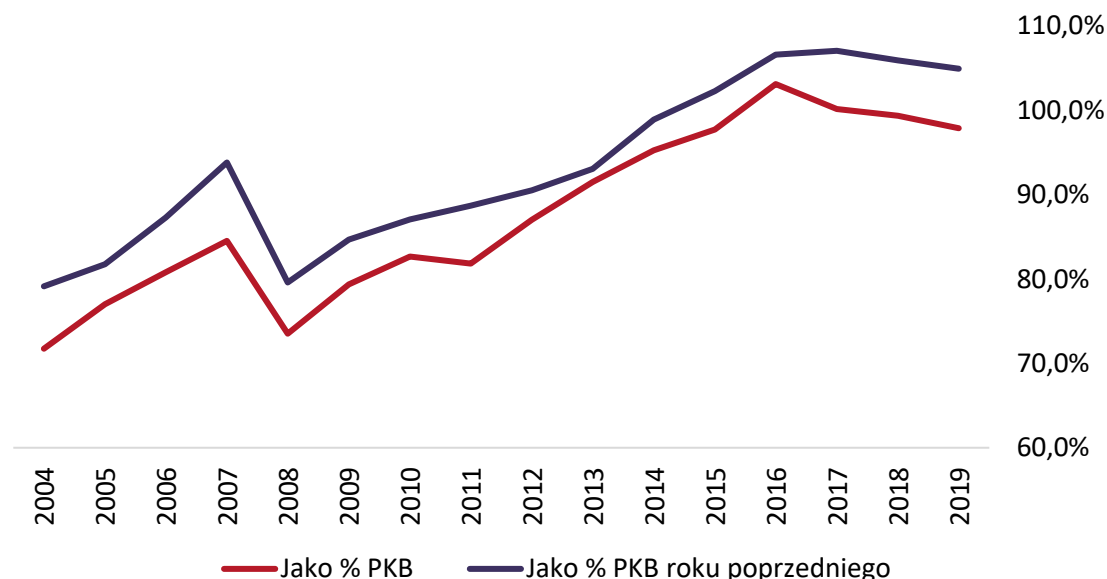
Najbardziej aktualne dane NBP, za II kwartał 2020 r., mówią o wzroście aktywów względem poprzedniego kwartału o 6,6% i ukształtowania się na poziomie 2.377.391 mln PLN. W porównaniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego poziom aktywów zwiększył się o 8,4%.

Z kolei wartość aktywów finansowych **netto** gospodarstw domowych (aktywa pomniejszone o zobowiązania) wyniosła na koniec 2019 r. 1.427.804 mln PLN, co było kwotą o 5,5% wyższą niż w roku 2018. Wartość aktywów netto na koniec II kwartału br. wyniosła 1.571.323 mln PLN i zwiększyła się o 11,1% kdk. i o 10,7% rdr.

Aktywa finansowe gospodarstw domowych

Aktywa finansowe gospodarstw domowych jako % PKB w danym roku i PKB roku poprzedniego

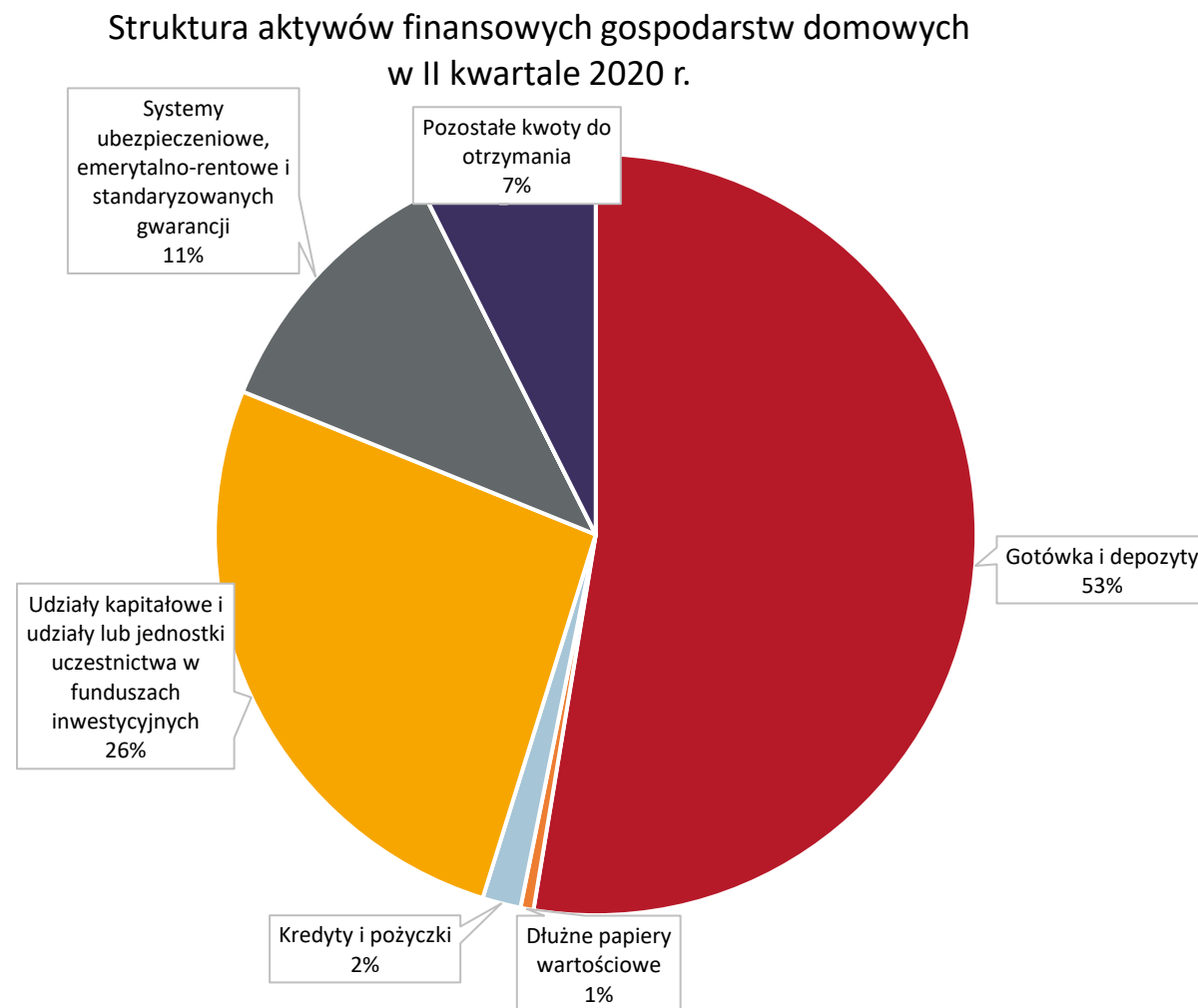
Aktywa finansowe – aktywa zgromadzone przez gospodarstwa domowe w postaci gotówki, depozytów oszczędnościowych, polis ubezpieczeniowych, dobrowolnych programów emerytalnych, udziałów w funduszach inwestycyjnych, akcji i obligacji i innych aktywów finansowych oraz należności z tytułu pożyczek udzielonych osobom prywatnym.

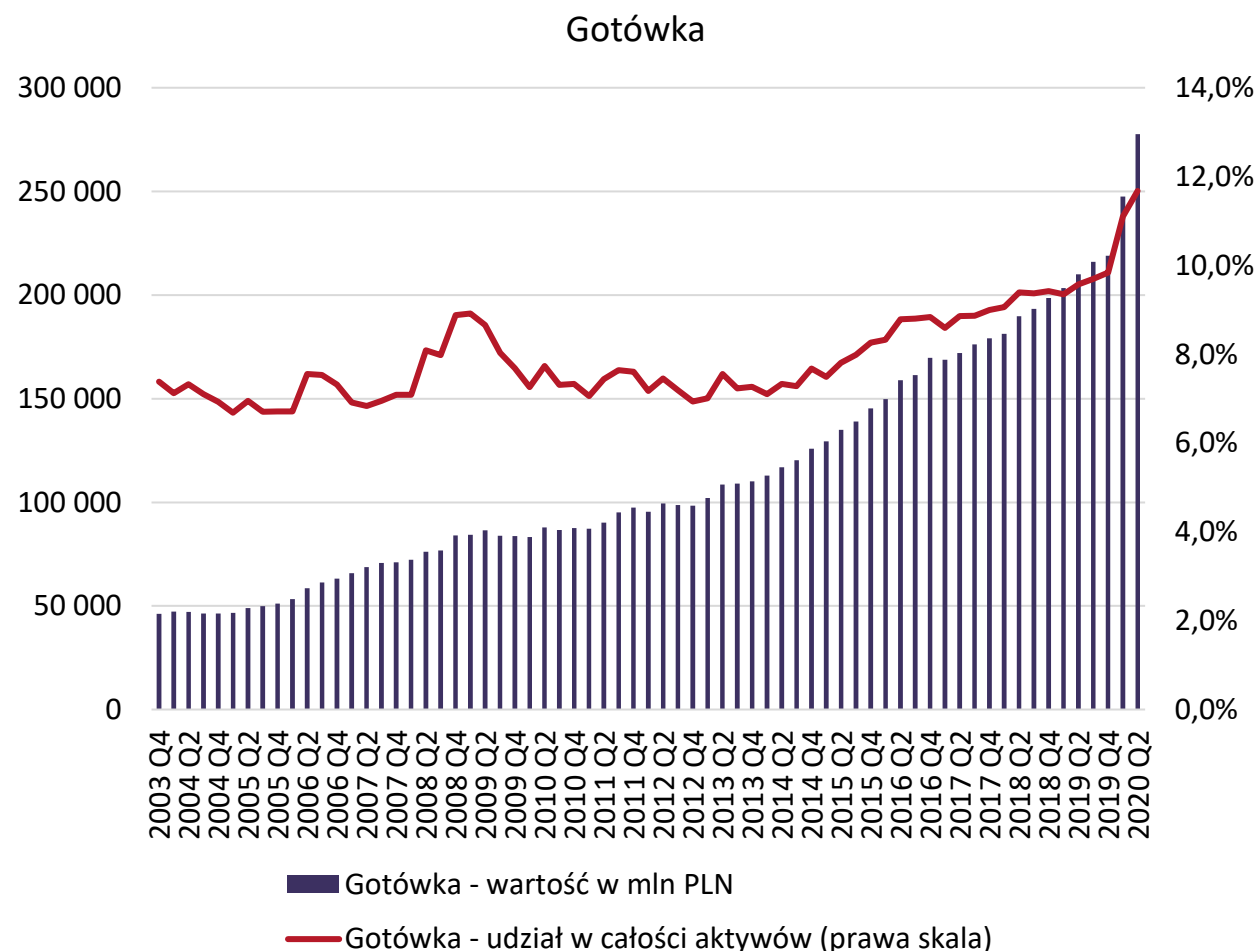
Największą pozycją w aktywach finansowych gospodarstw domowych jest gotówka i depozyty, która odpowiadała za około 53% aktywów.

Drugim najważniejszym składnikiem aktywów finansowych gospodarstw domowych są udziały kapitałowe i udziały lub jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, których udział w całości aktywów wyniósł około 26%.

Systemy ubezpieczeniowe, emerytalno-rentowe i standaryzowanych gwarancji odpowiadały za około 11% aktywów finansowych.

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – gotówka

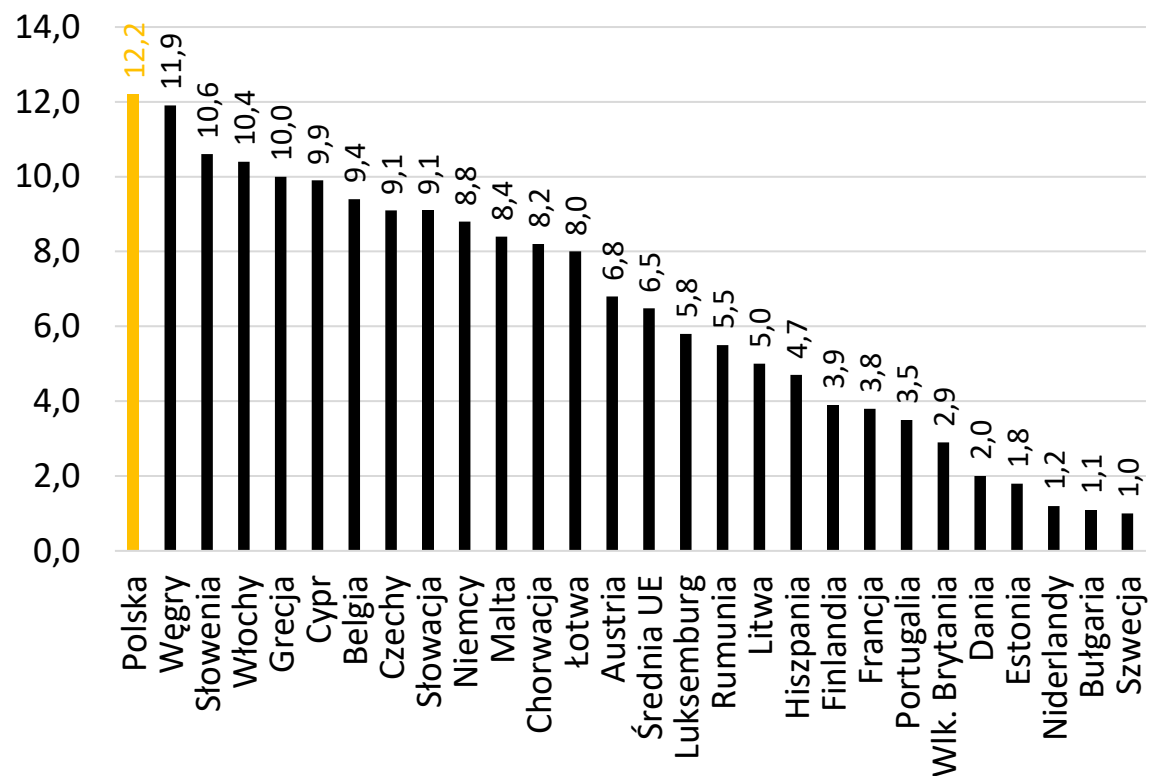
Wartość gotówki w aktywach finansowych gospodarstw domowych wyniosła na koniec II kwartału 2020 r. 277.701 mln PLN. Jest to, po raz kolejny, najwyższy poziom gotówki od momentu transformacji ustrojowej. Poziom gotówki wzrósł o 32,2% w porównaniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego i o 12,2% w stosunku do kwartału wcześniejszego. Tak duży wzrost był prawdopodobnie skutkiem obaw związanych z trwającą pandemią koronawirusa i gromadzeniem gotówki.

Udział gotówki w aktywach finansowych gospodarstw domowych wyniósł 11,7% i był o 2,1 p. proc. większy niż w II kw. 2019 r. i o 0,6 p. proc. większy niż kwartał wcześniej.

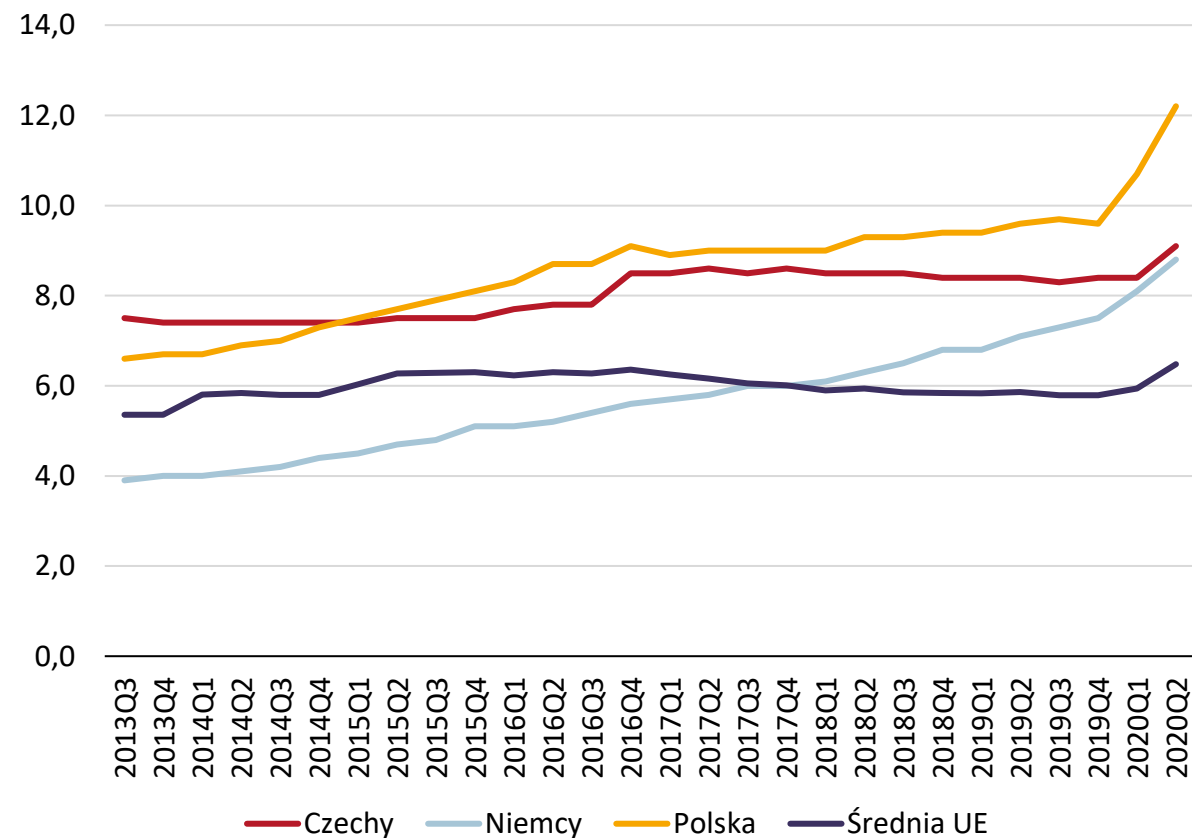

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej – gotówka jako % PKB

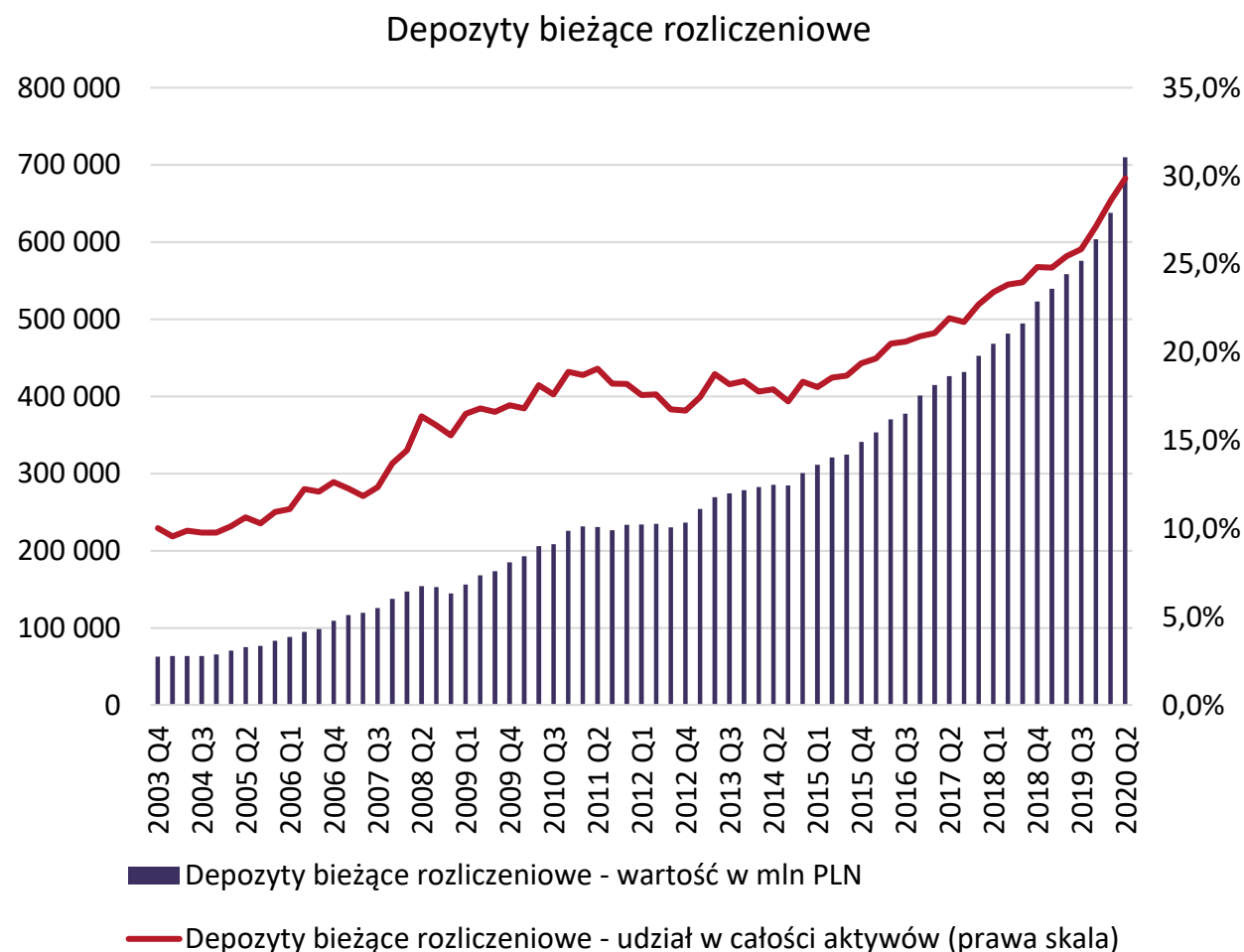
Gotówka jako % PKB danego kraju na koniec II
kwartału 2020 r.

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – depozyty bieżące rozliczeniowe

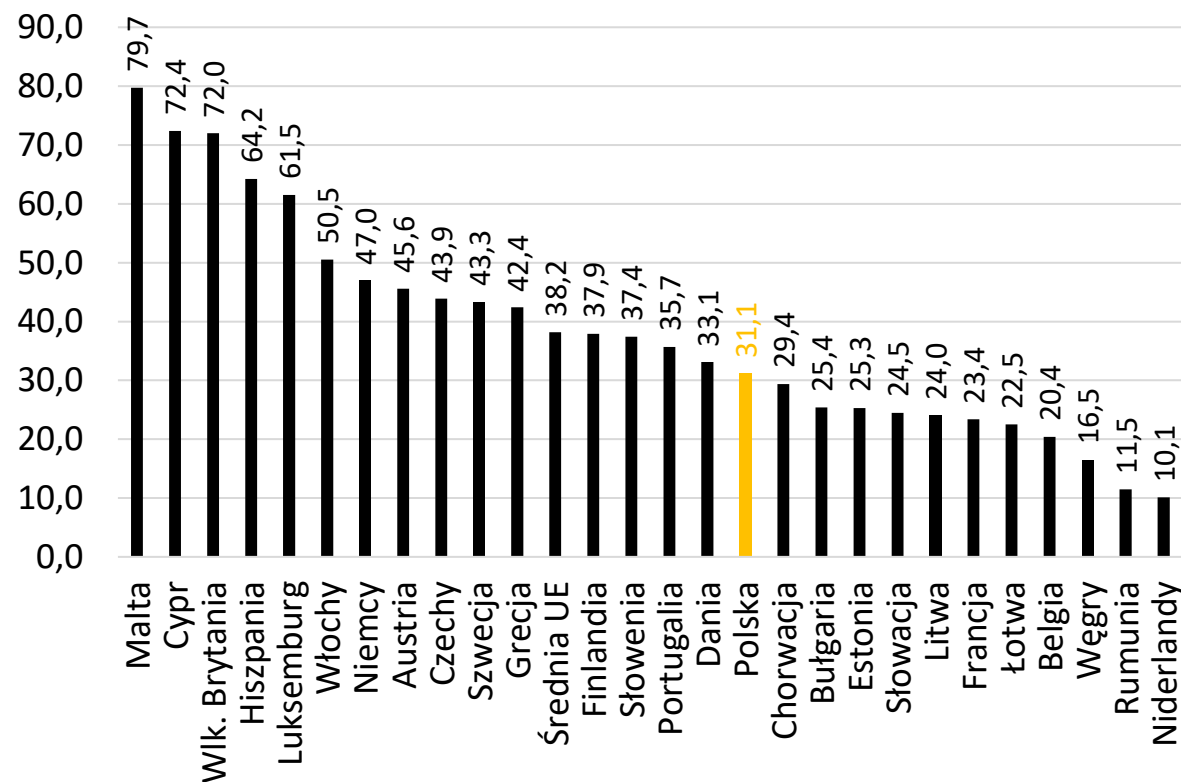
Depozyty bieżące rozliczeniowe to największy składnik aktywów finansowych gospodarstw domowych. W tej pozycji zgromadziliśmy 709.860 mln PLN i tak jak w przypadku gotówki, tak i tu mamy do czynienia z rekordowo wysoką wartością. W porównaniu do II kw. 2019 r. wartość depozytów wzrosła o 27,1%, a w stosunku do poprzedniego kwartału wzrost wyniósł 11,3%.

Udział depozytów bieżących rozliczeniowych w całości aktywów finansowych gospodarstw domowych wyniósł na koniec II kwartału 2020 r. 29,9%, tj. był o 4,4 p. proc. większy w ujęciu rocznym i o 1,3 p. proc. większy w ujęciu kwartalnym.

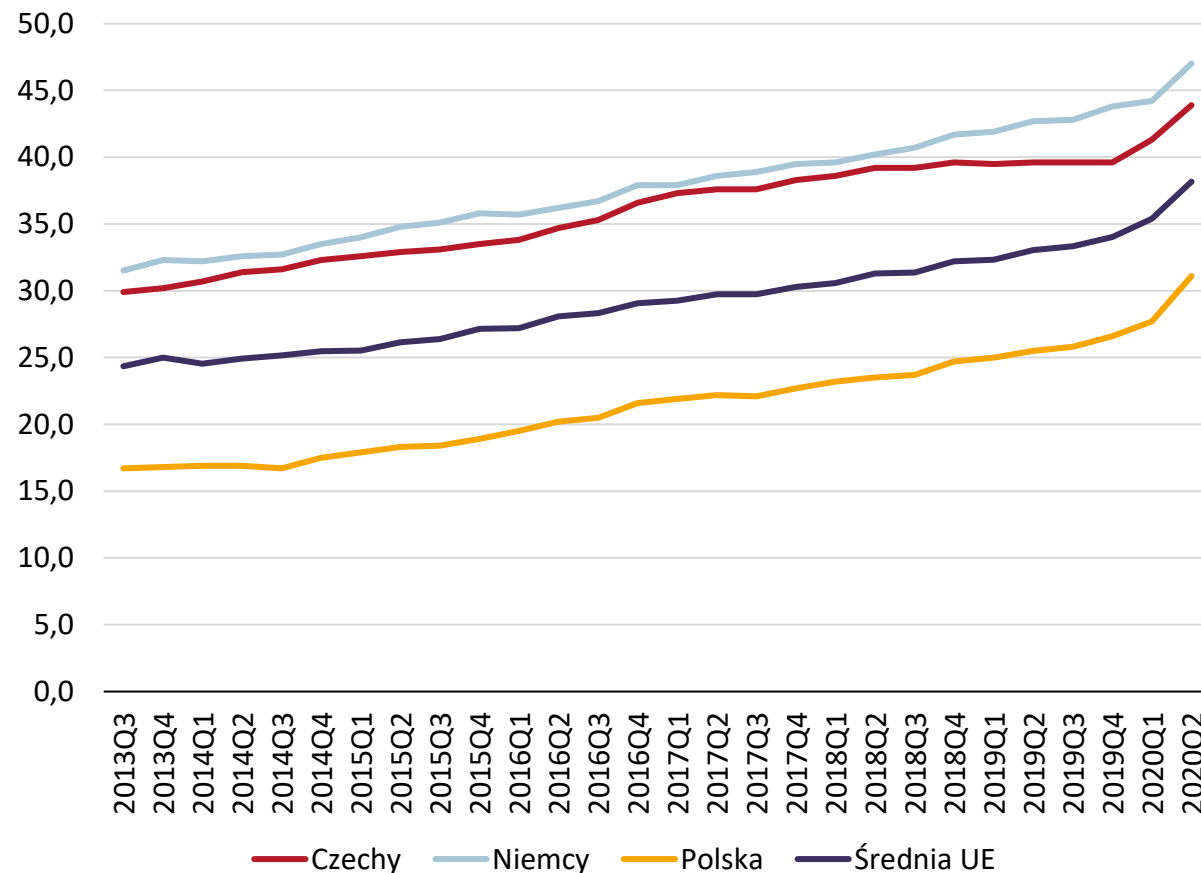

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - depozyty bieżące jako % PKB

Depozyty bieżące roliczeniowe jako % PKB danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

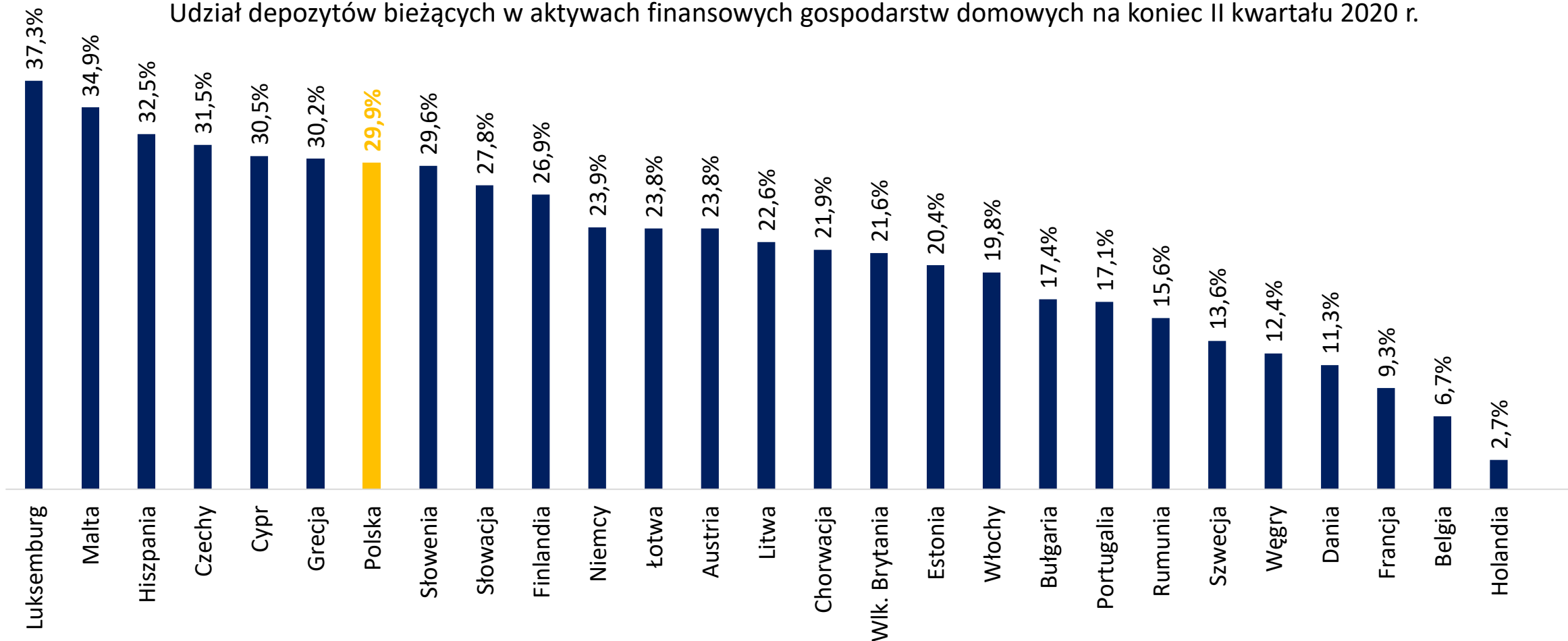

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Udział depozytów bieżących w aktywach finansowych gospodarstw domowych w Unii Europejskiej

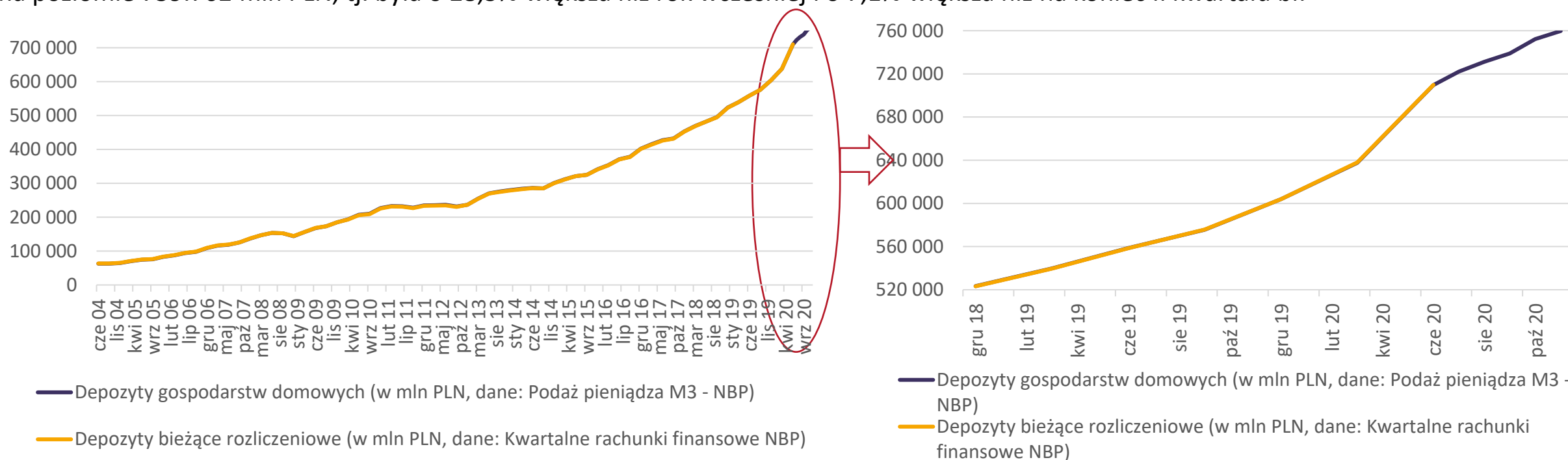
Udział depozytów bieżących w aktywach finansowych gospodarstw domowych na koniec II kwartału 2020 r.

Dane o depozytach gospodarstw domowych można również znaleźć w statystykach podaży pieniądza

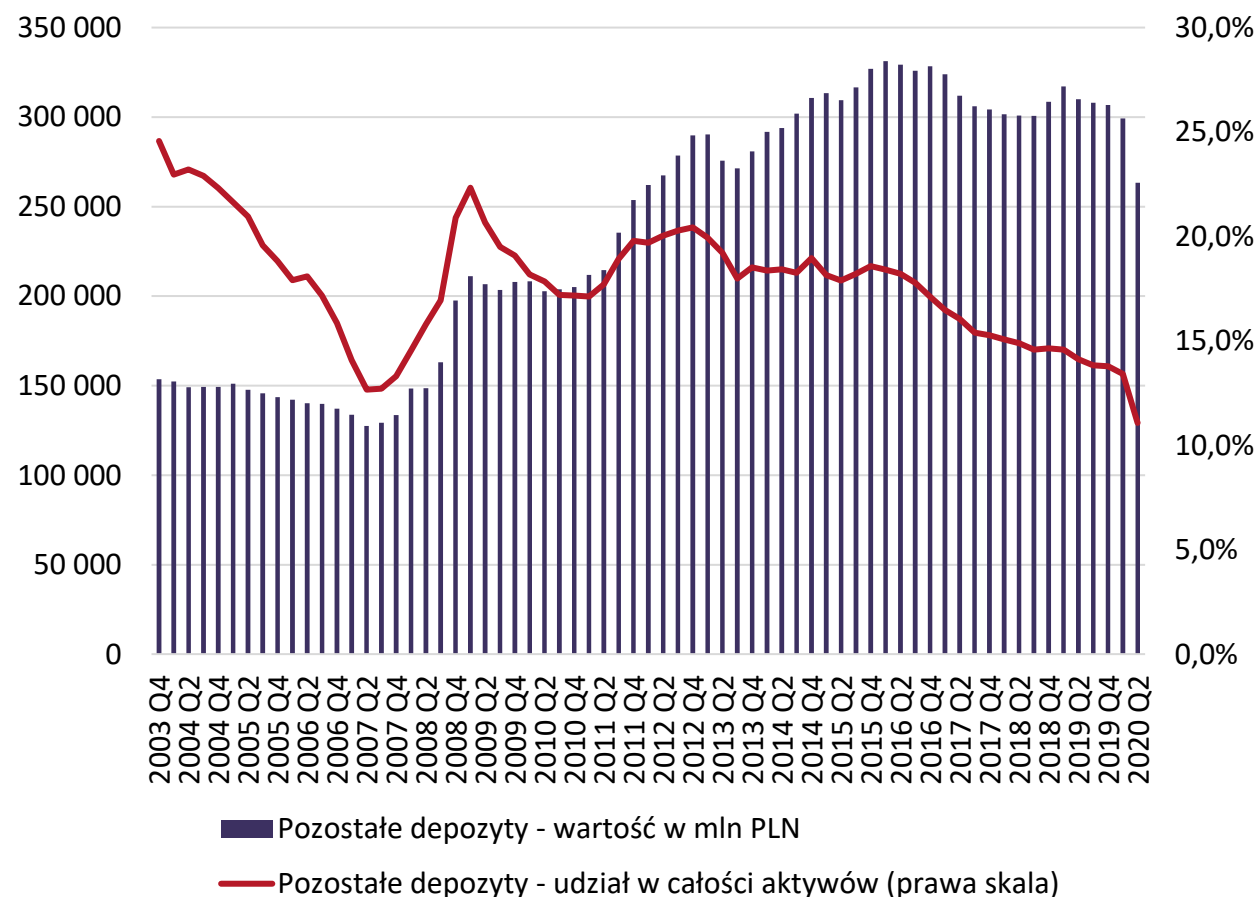
Kwartalne rachunki finansowe NBP publikowane są z dość dużym opóźnieniem, jednakże niektóre składniki aktywów finansowych można śledzić w innych źródłach. Tak jest w przypadku depozytów gospodarstw domowych, które można znaleźć w comiesięcznej informacji o podaży pieniądza.

Jak widać na lewym wykresie, dane z dwóch źródeł są niezwykle zbieżne. Na podstawie miesięcznych danych z podaży pieniądza widać, że gospodarstwa domowe jeszcze zwiększają gromadzenie środków na depozytach. Wartość depozytów w listopadzie 2020 r. ukształtowała się na poziomie 759.762 mln PLN, tj. była o 28,3% większa niż rok wcześniej i o 7,1% większa niż na koniec II kwartału br.

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – pozostałe depozyty

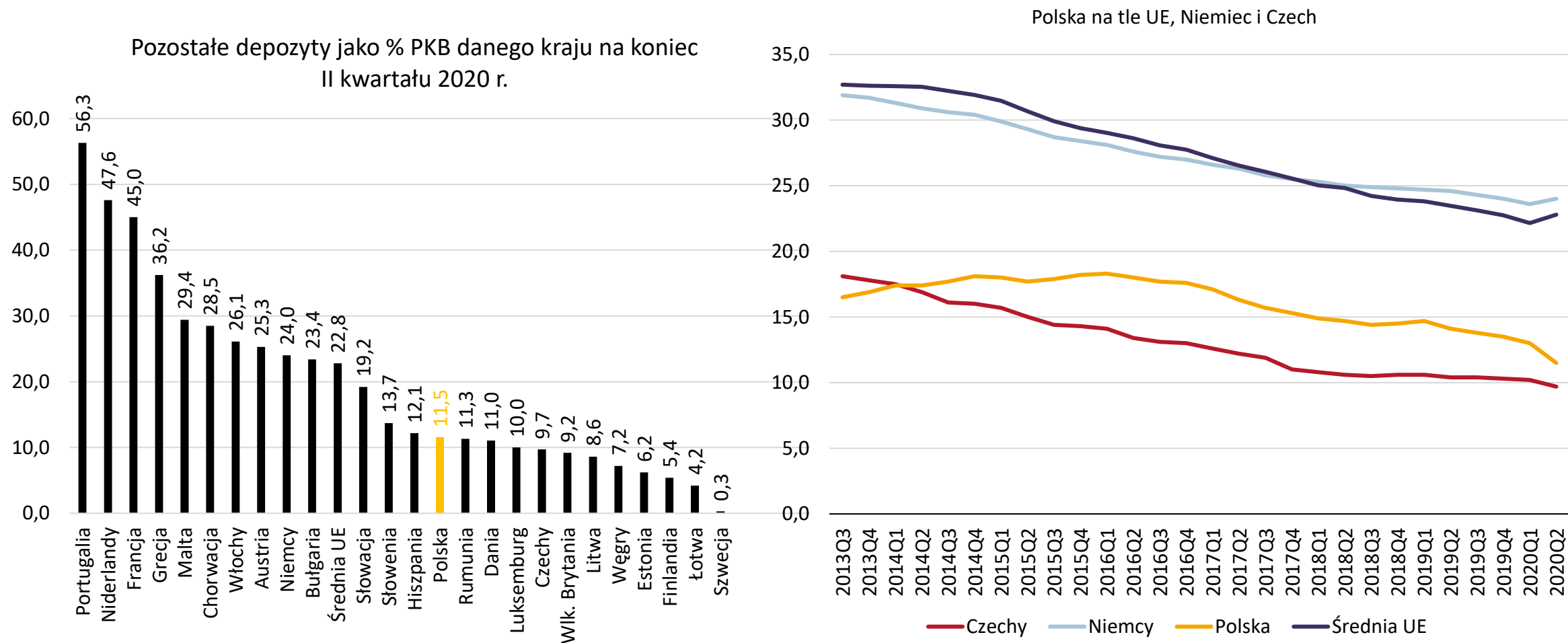
Pozostałe depozyty

Na koniec II kwartału 2020 r. wartość w pozycji pozostałe depozyty wyniosła 263.301 mln PLN i była o 15,0% mniejsza w ujęciu rocznym i o 12,0% mniejsza w ujęciu kwartalnym. Był to drugi z rzędu spadek wartości tej pozycji, po I kwartale 2020 r.

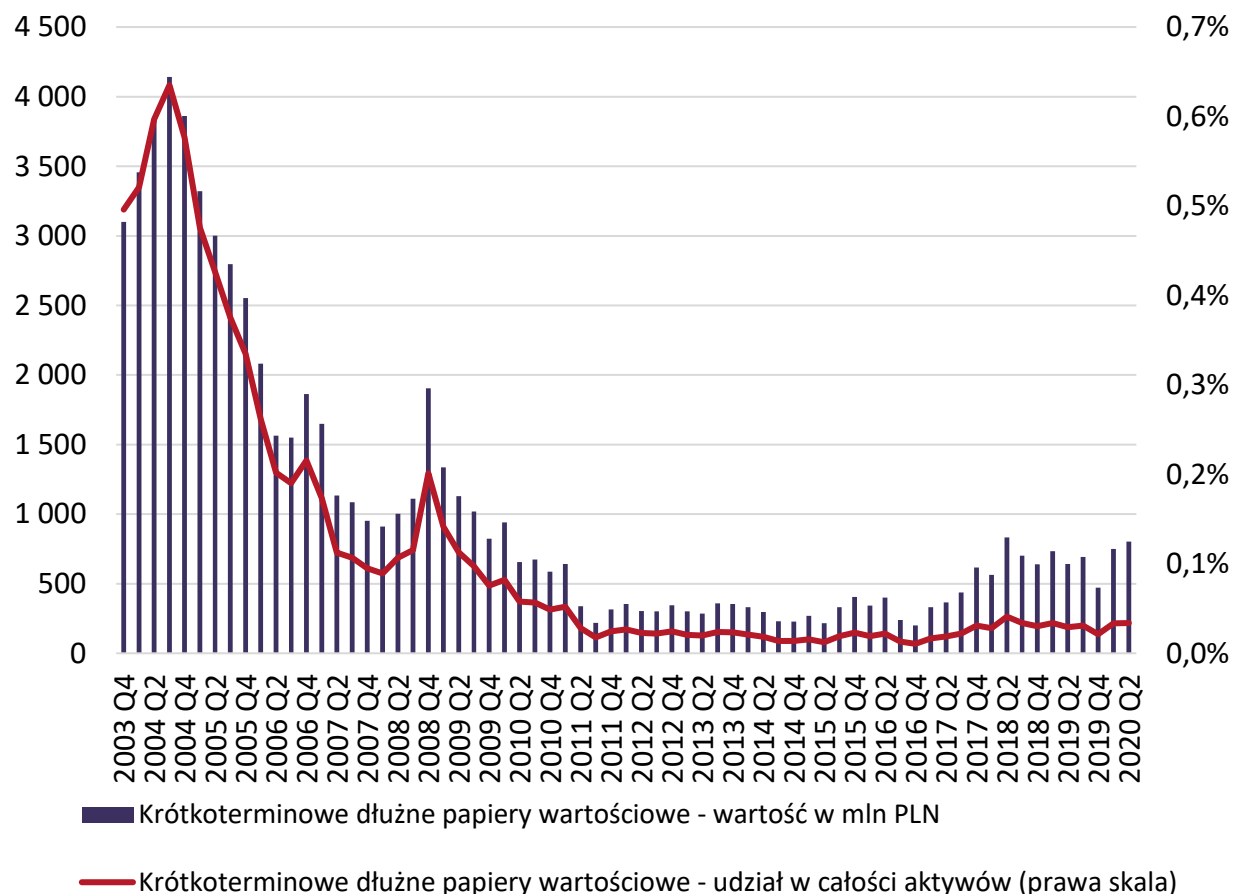
Udział pozostałych depozytów w całości aktywów finansowych systematycznie spada, mimo pojedynczych wzrostów. Jeszcze w 2003 roku ich udział wynosił 26,1%, obecnie natomiast kształtuje się na poziomie 11,1%.

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - pozostałe depozyty jako % PKB

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe

Krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe

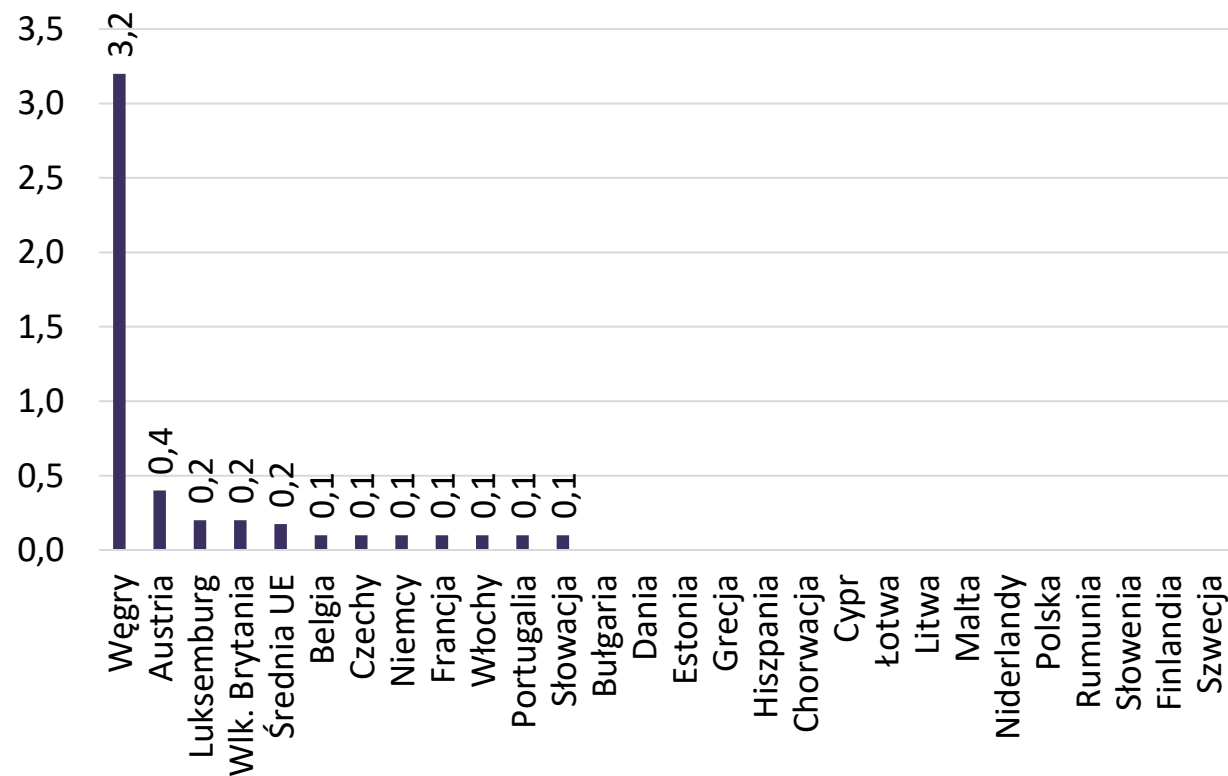
Wartość krótkoterminowych dłużnych papierów wartościowych wyniosła na koniec drugiego kwartału 2020 r. 802 mln PLN. W ujęciu rocznym odnotowano wzrost o 24,7%, przy jednoczesnym wzroście w ujęciu kwartalnym o 7,1%.

Udział krótkoterminowych dłużnych papierów wartościowych w całości aktywów finansowych jest praktycznie niezauważalny (0,034%). Nawet w swoich „najlepszych” latach, 2003-2004, nie przekroczył jednego procenta.

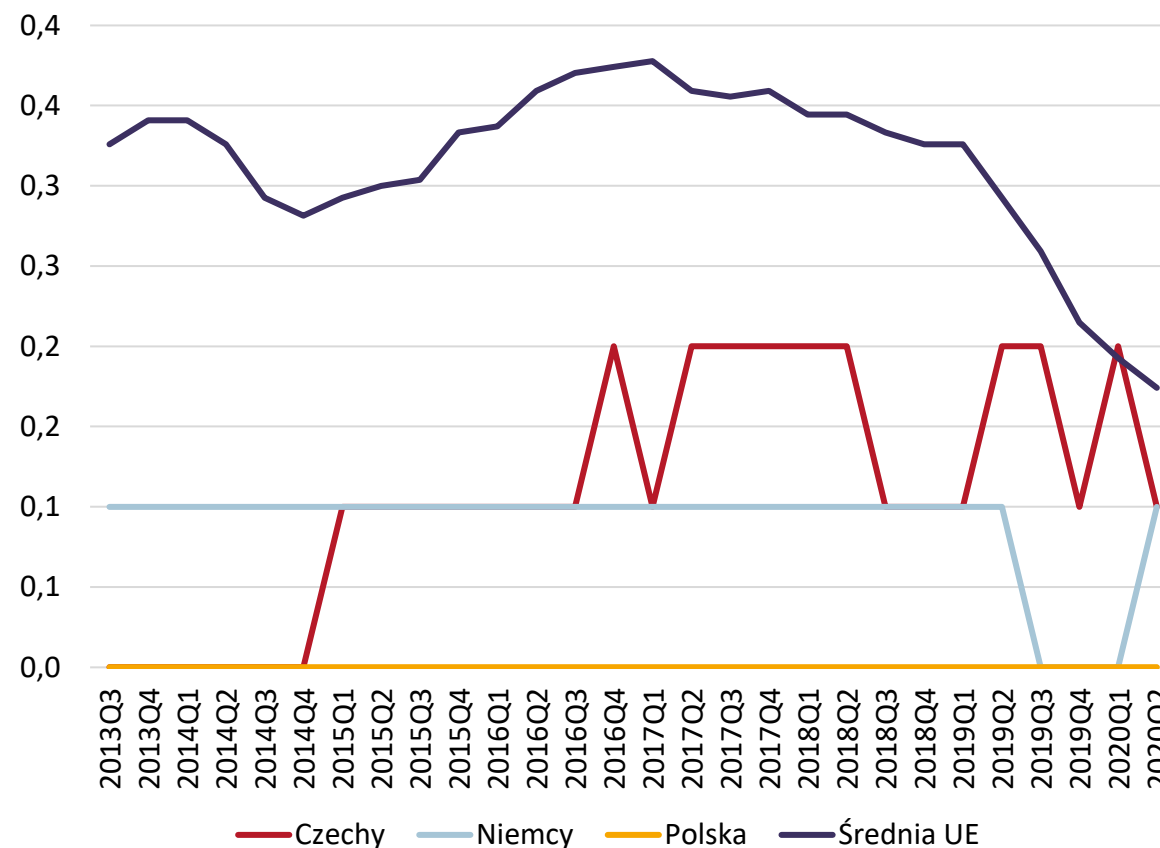

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe jako % PKB

Krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe jako %
PKB danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

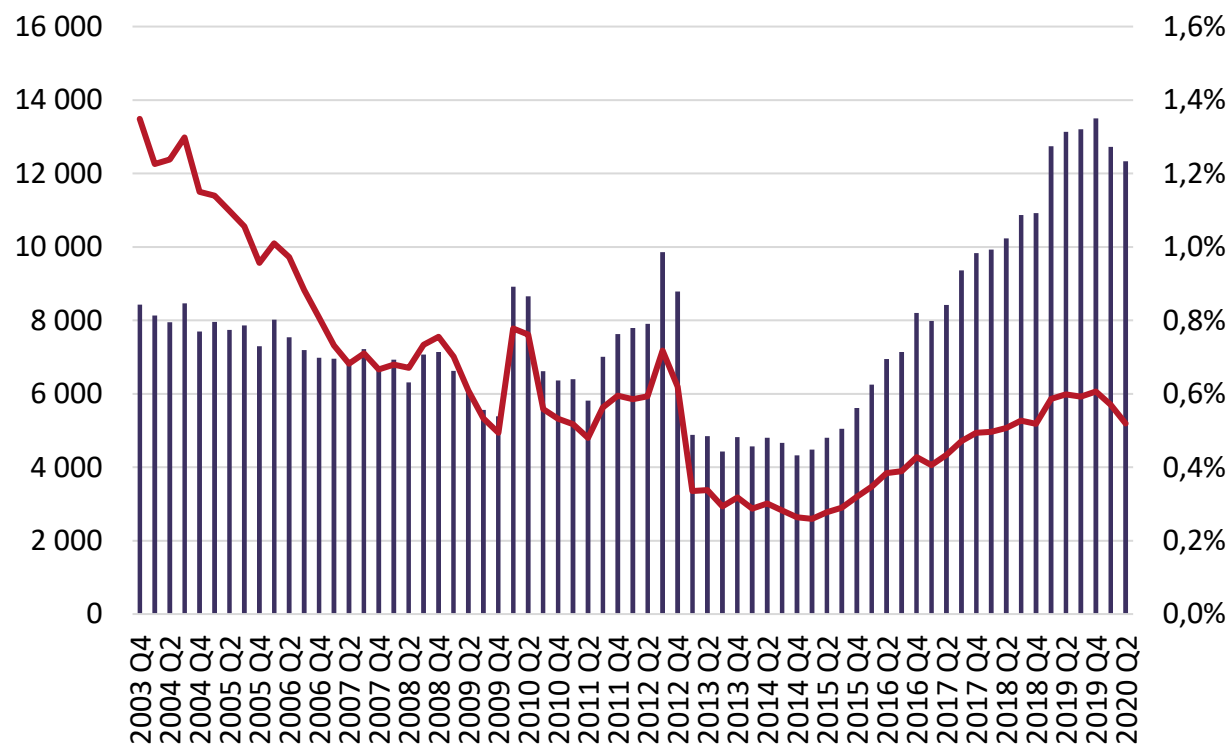

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – długoterminowe dłużne papiery wartościowe

Długoterminowe dłużne papiery wartościowe

■ Długoterminowe dłużne papiery wartościowe - wartość w mln PLN

— Długoterminowe dłużne papiery wartościowe - udział w całości aktywów (prawa skala)

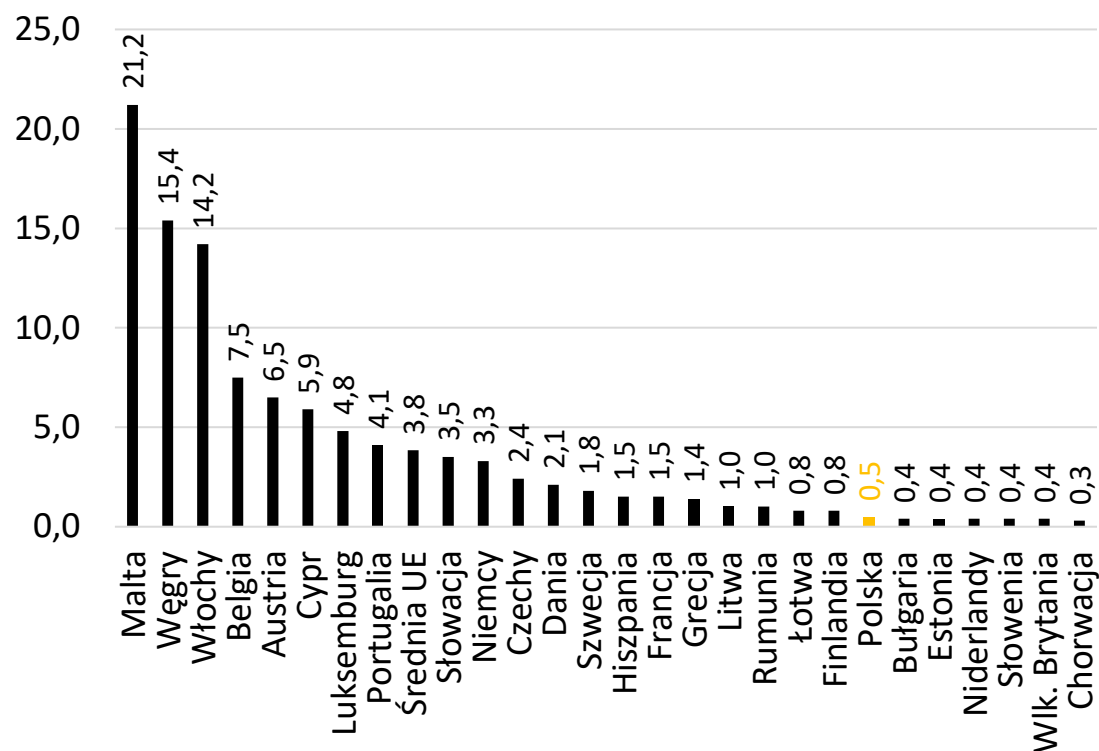
Długoterminowe dłużne papiery wartościowe wyniosły na koniec II kw. 2020 r. 12.332 mln PLN. W porównaniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego mamy do czynienia ze spadkiem na poziomie 6,1%. W ujęciu kwartalnym wartość tej pozycji spadła o 3,1%.

Warto zauważyć, że choć bardzo powoli, to udział tej pozycji w całości aktywów rośnie, mimo okazjonalnych spadków. Na koniec 2015 roku udział długoterminowych dłużnych papierów wartościowych wyniósł 0,3%, aktualnie (od czterech kwartałów) utrzymuje się na poziomie około 0,55%.

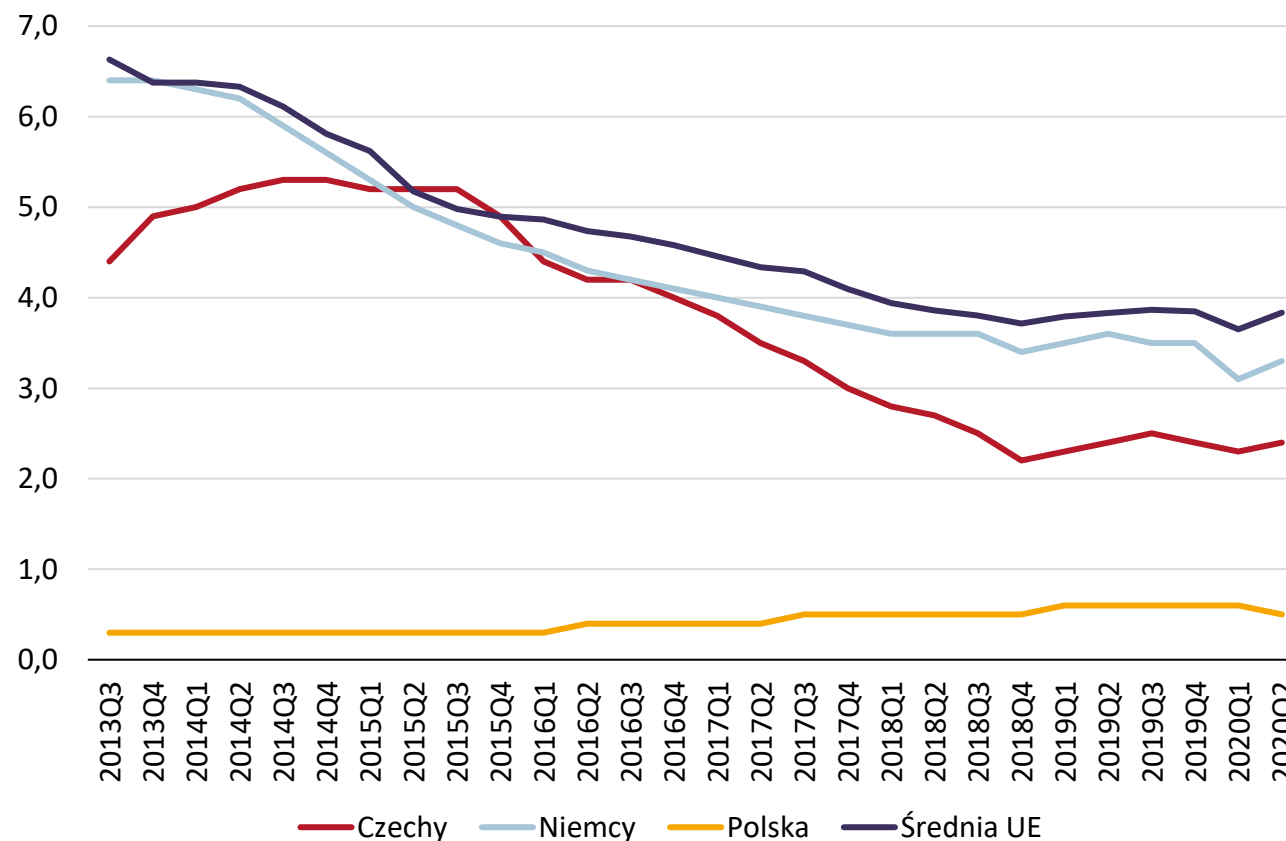

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - długoterminowe dłużne papiery wartościowe jako % PKB

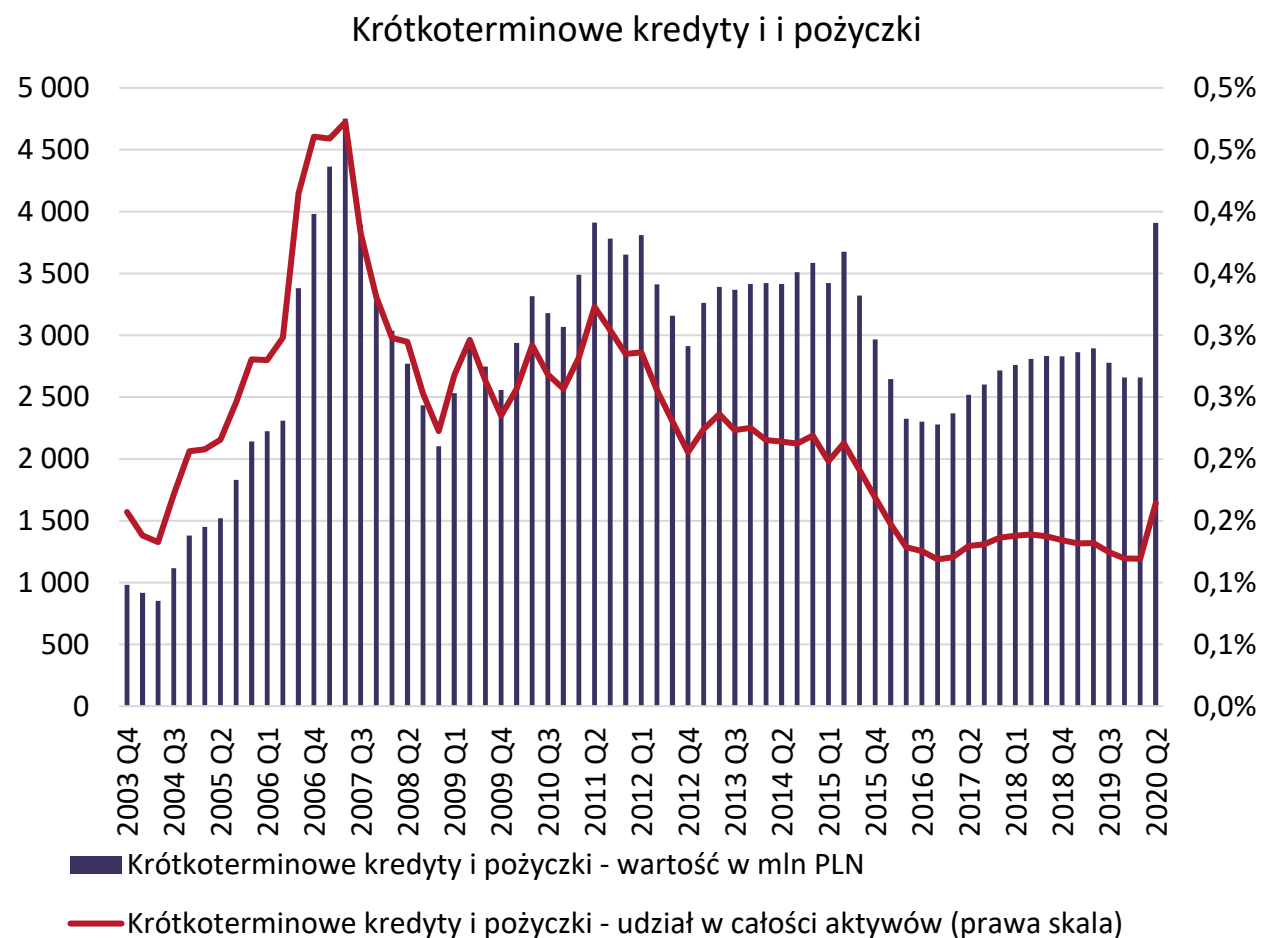
Długoterminowe dłużne papiery wartościowe jako % PKB danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – krótkoterminowe kredyty i pożyczki

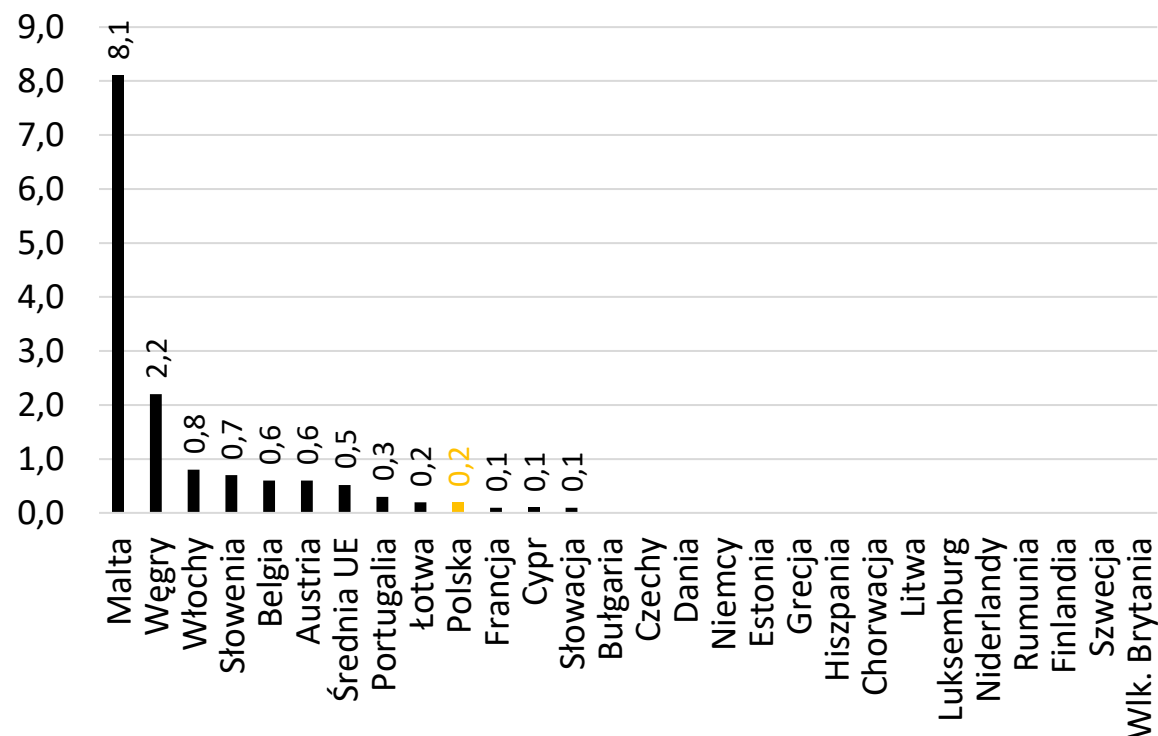

Krótkoterminowe kredyty i pożyczki to trzeci najmniejszy składnik aktywów finansowych gospodarstw domowych. Na koniec drugiego kwartału 2020 r. wartość tej pozycji wyniosła 3.909 mln PLN, tj. była o 35,0% większa niż w analogicznym kwartale roku poprzedniego i 47,1% większa niż w I kw. 2020 r.

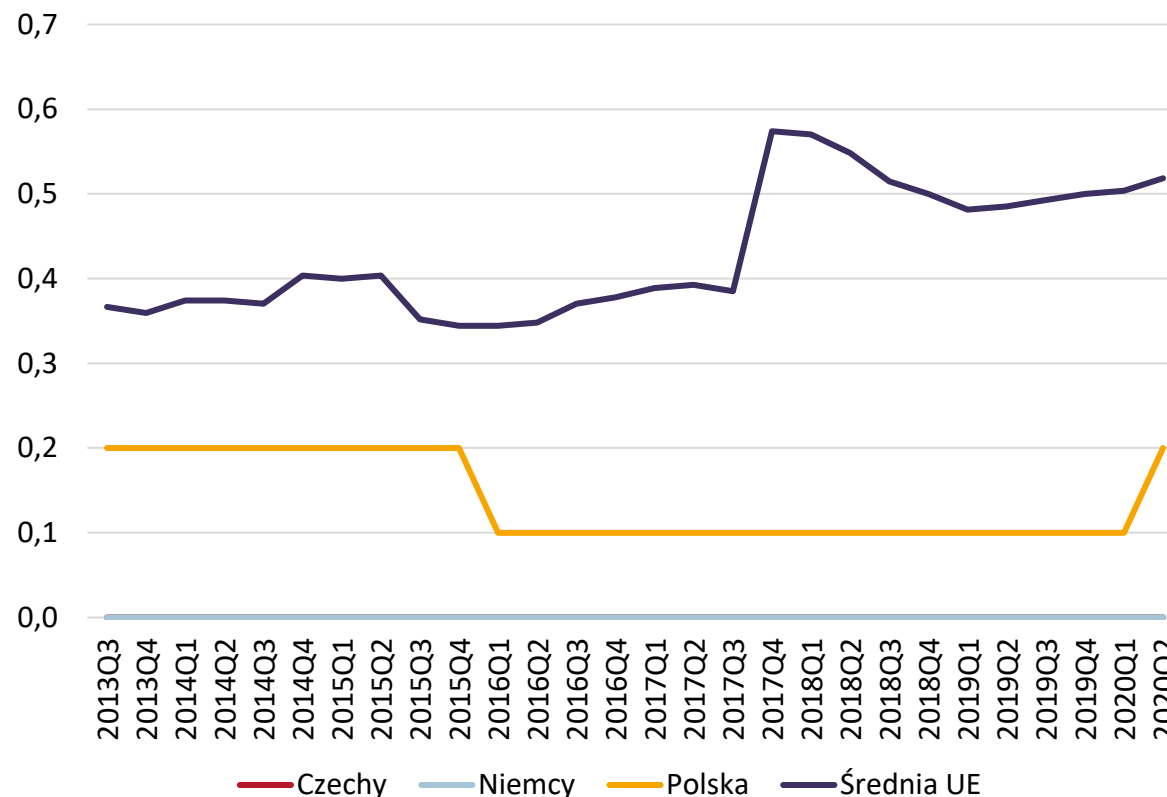
Udział tego składnika w całości aktywów od czternastu kwartałów utrzymywał się w okolicach 0,1%, tym razem wzrósł do 0,16%. Nawet kiedy wartość osiągała rekordowo wysokie poziomy (przełom lat 2006 i 07) to udział nie przekraczał 0,5%.

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - krótkoterminowe kredyty i pożyczki jako % PKB

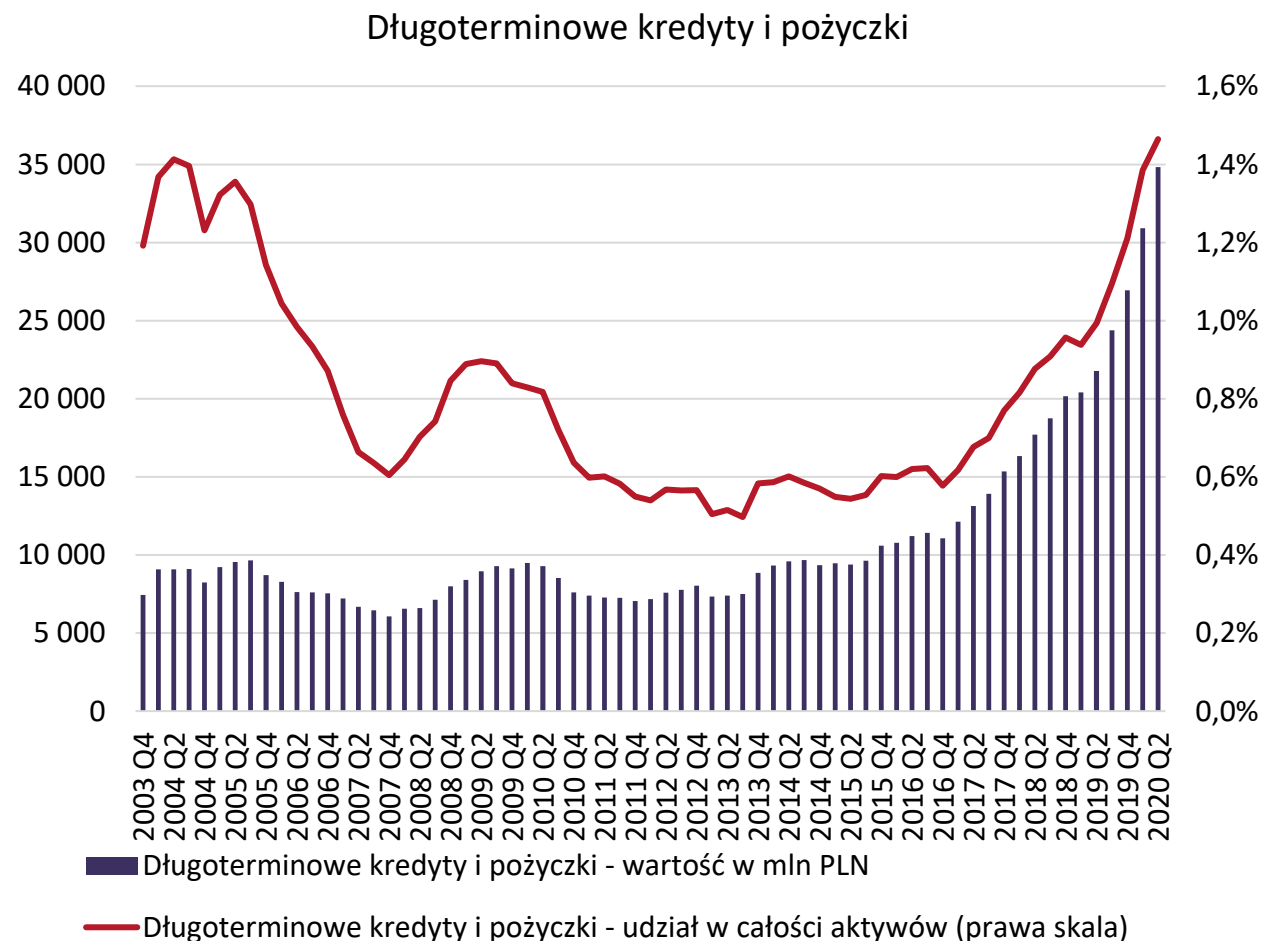
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki jako % PKB
danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – długoterminowe kredyty i pożyczki

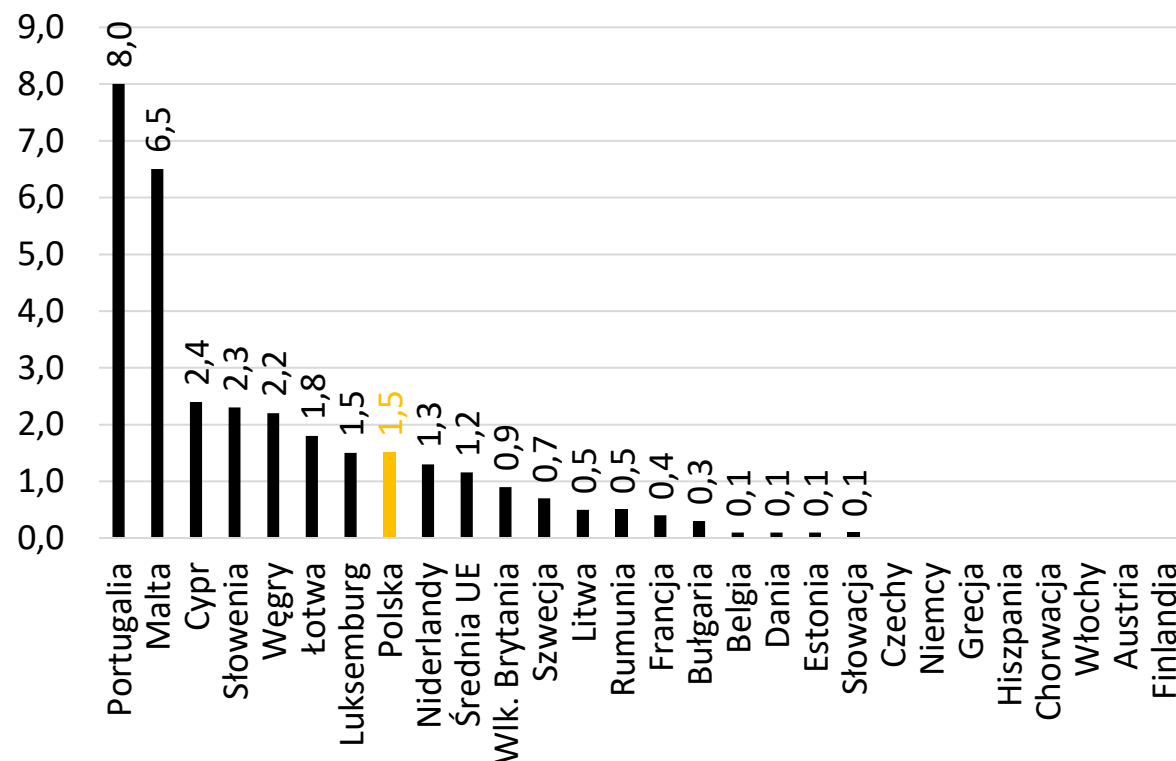
Wartość długoterminowych kredytów i pożyczek rośnie nieprzerwanie od IV kwartału 2016 roku. Na koniec II kw. 2020 r. wartość tego składnika wyniosła 34.831 mln PLN, co oznacza wzrost w ujęciu rocznym o 59,8% i o 12,7% w ujęciu kwartalnym. W ujęciu rocznym mamy do czynienia z najwyższą procentową dynamiką spośród opisywanych składników.

Udział długoterminowych kredytów i pożyczek również systematycznie rośnie i od czterech kwartałów przekracza granicę jednego procenta (aktualnie 1,47%).

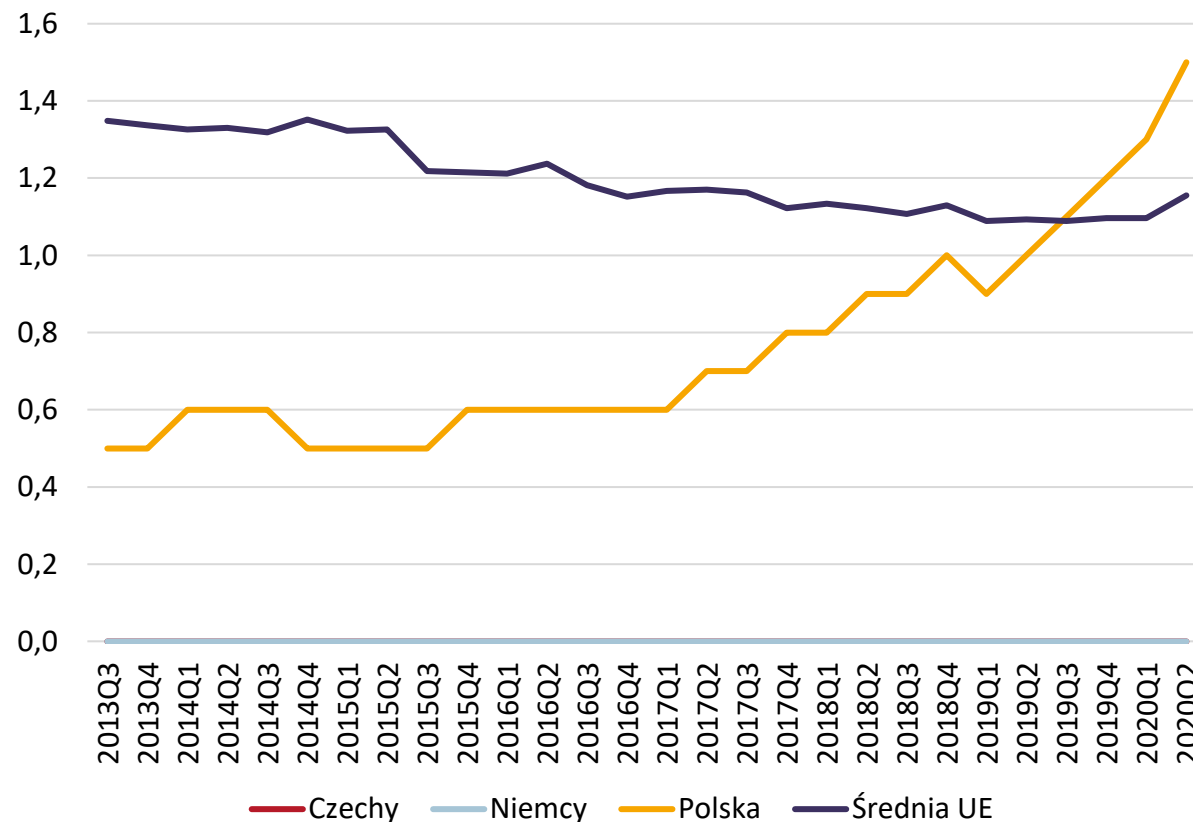

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - długoterminowe kredyty i pożyczki jako % PKB

Długoterminowe kredyty i pożyczki jako % PKB danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

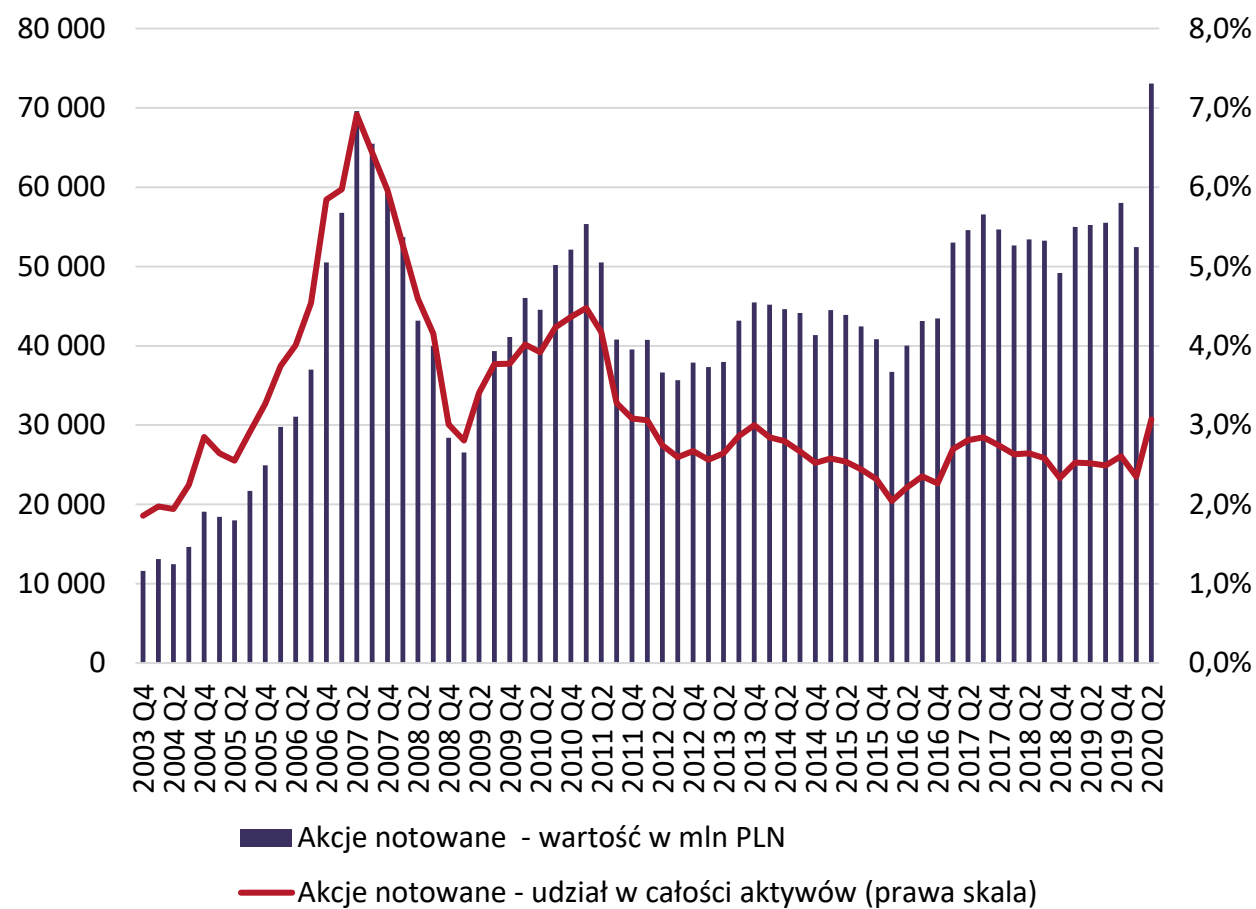

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – akcje notowane

Akcje notowane

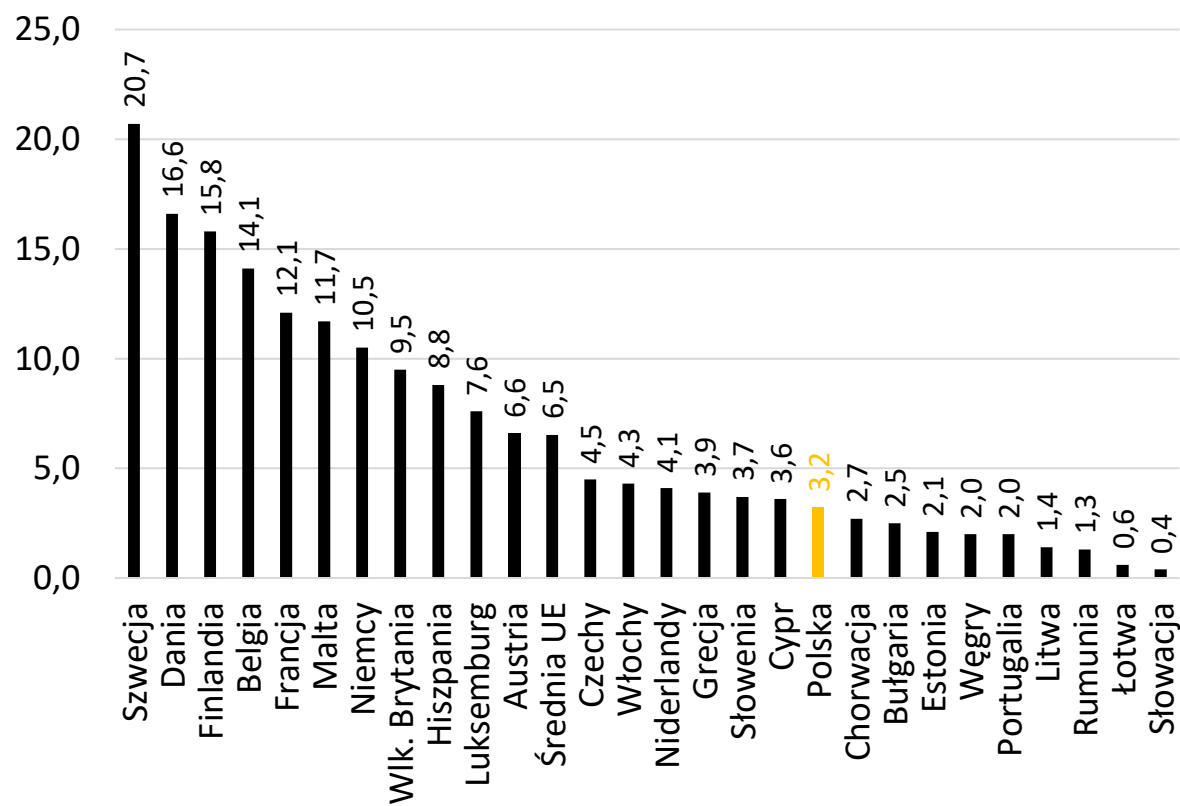
Wartość akcji notowanych jakie zgromadziły gospodarstwa domowe wyniosła na koniec drugiego kwartału 2020 r. 73.069 mln PLN. W ujęciu rocznym wartość tej pozycji wzrosła o 32,3%, w ujęciu kwartalnym o 39,3%.

Od drugiego kwartału 2012 udział akcji notowanych w całości aktywów finansowych kształtował się średnio w okolicach 2,5%, w II kw. 2020 r. wzrósł do 3,1%.

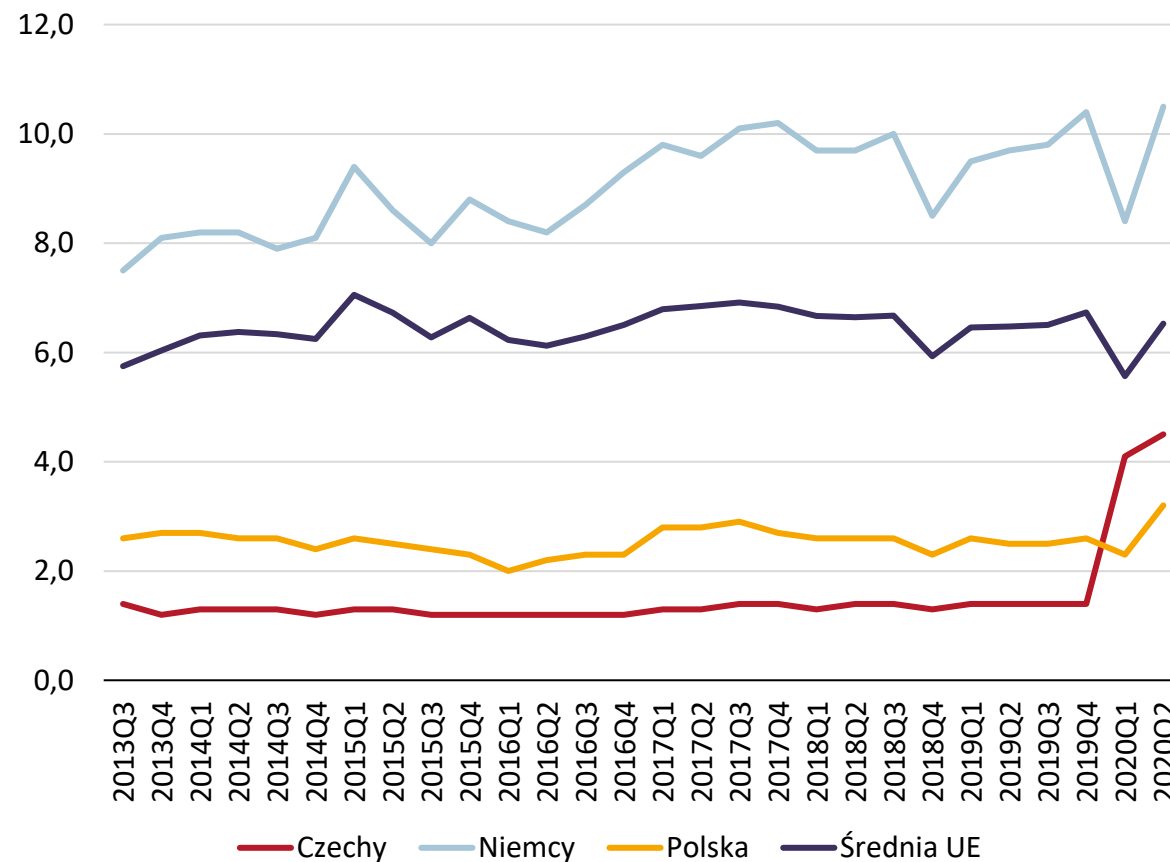

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - akcje notowane jako % PKB

Akcje notowane jako % PKB danego kraju na II kwartału 2020 r.

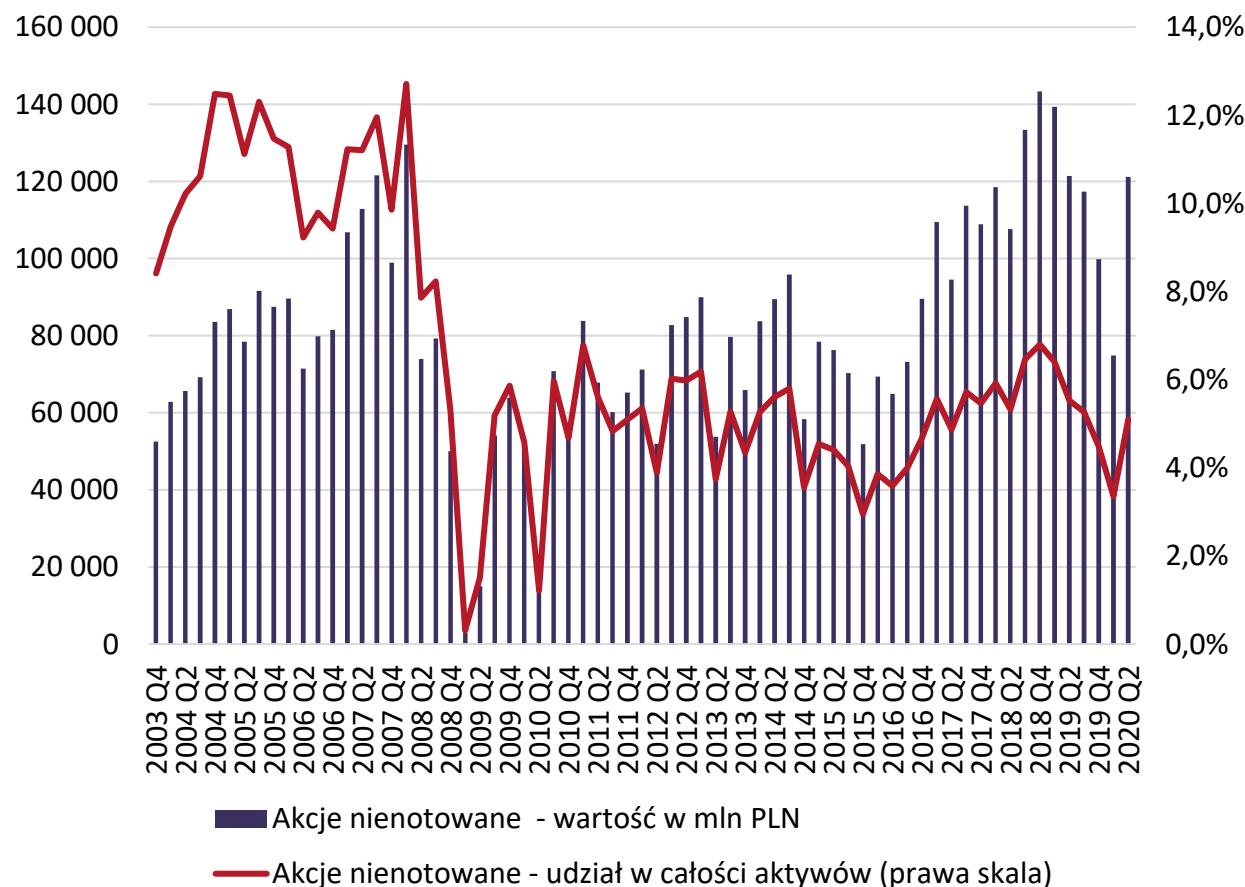

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – akcje nienotowane

Akcje nienotowane

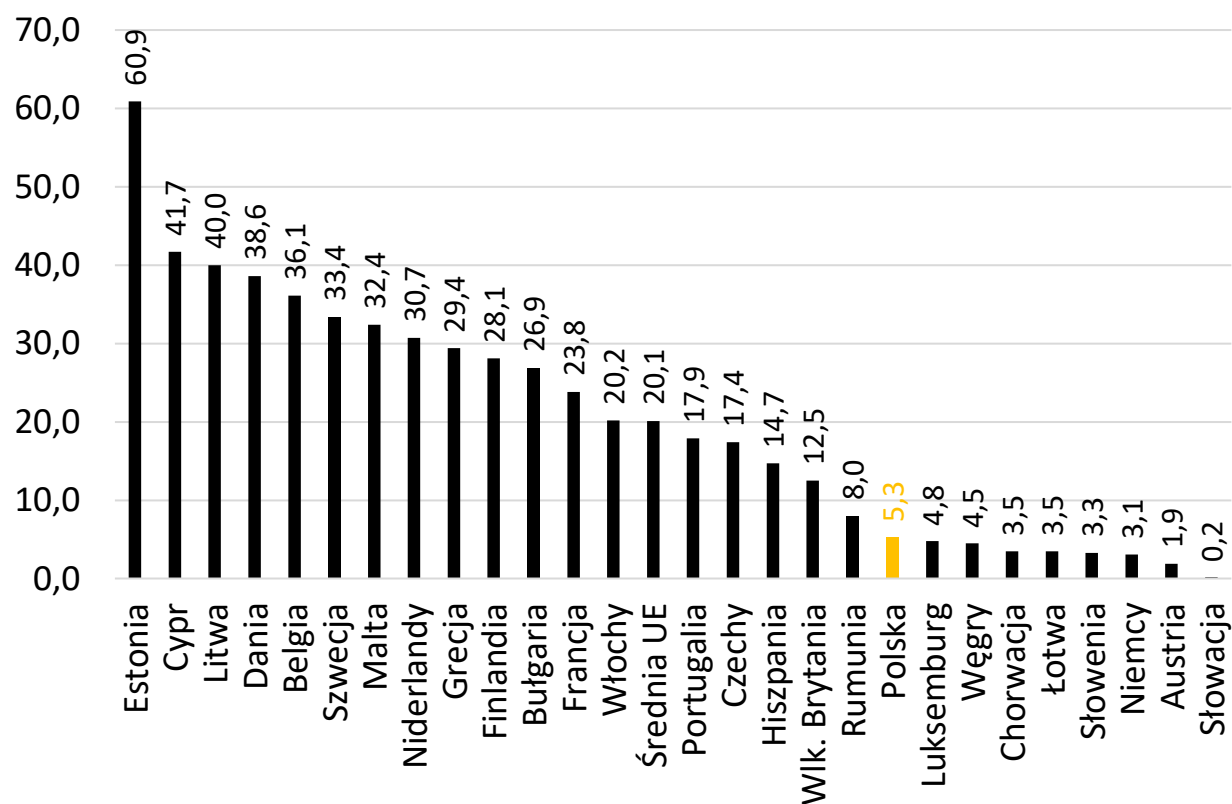
Wartość akcji nienotowanych zgromadzonych przez gospodarstwa domowe jest znacznie większa niż akcji notowanych. Wartość tego składnika wyniosła na koniec II kw. 2020 r. 121.217 mln PLN, co oznacza spadek w ujęciu rocznym (o 0,2 p. proc.), przy jednoczesnym wzroście w ujęciu kwartalnym o 61,7%. Jest to pierwszy wzrost w ujęciu kdk. po pięciu kwartałach spadków.

Udział tego składnika w całości aktywów finansowych zwiększył się do 5,1%, z 3,4% odnotowanych kwartał wcześniej. W ujęciu rocznym odnotowano spadek, o 0,4 p. proc.

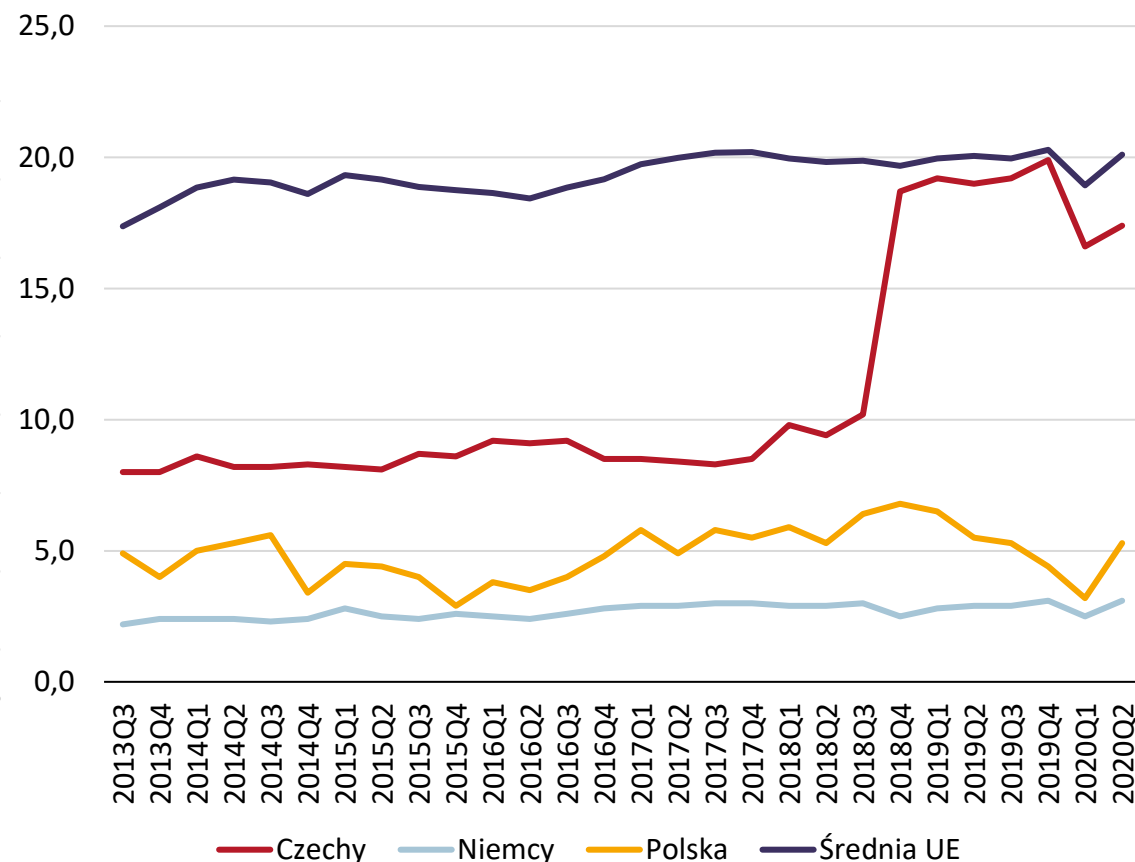

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - akcje nienotowane jako % PKB

Akcje nienotowane jako % PKB danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

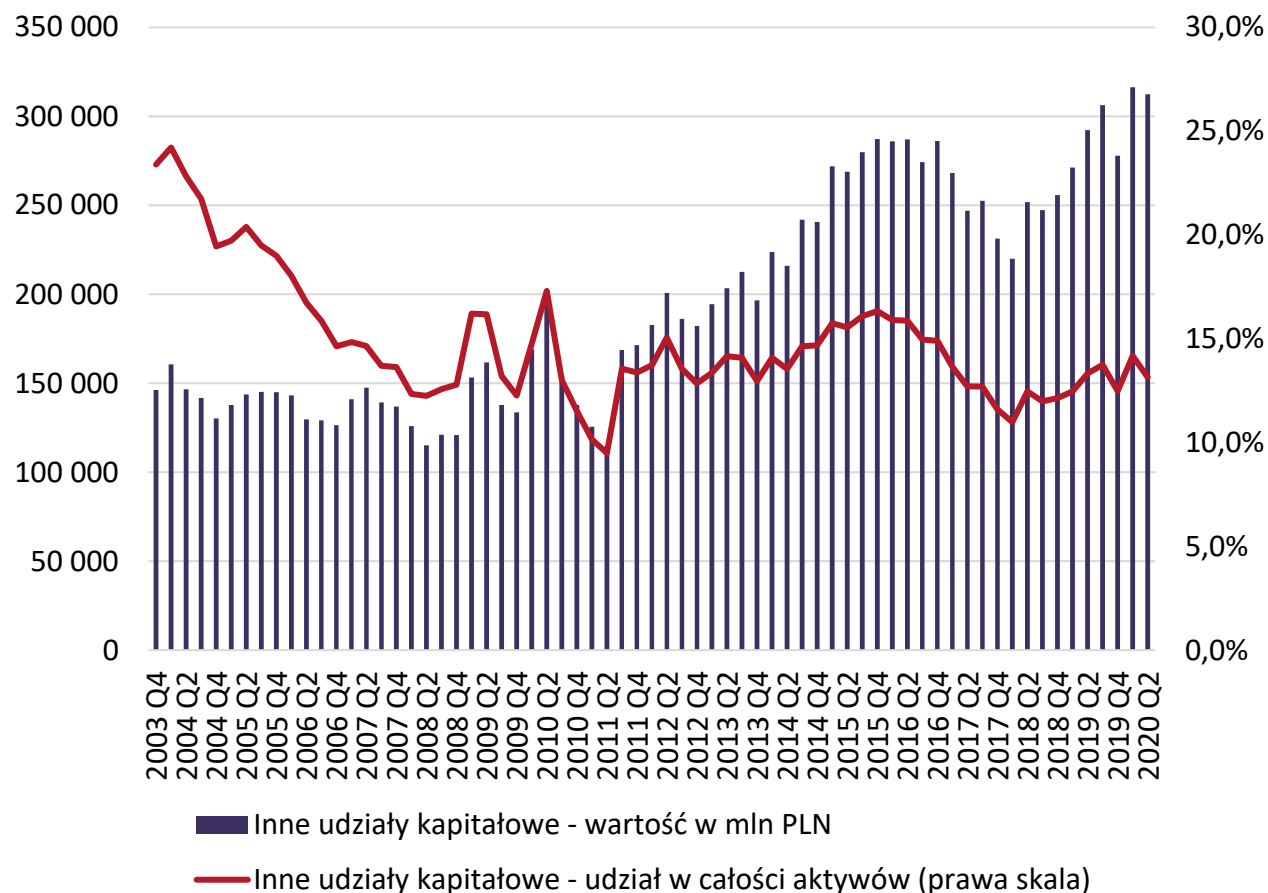

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – inne udziały kapitałowe

Inne udziały kapitałowe

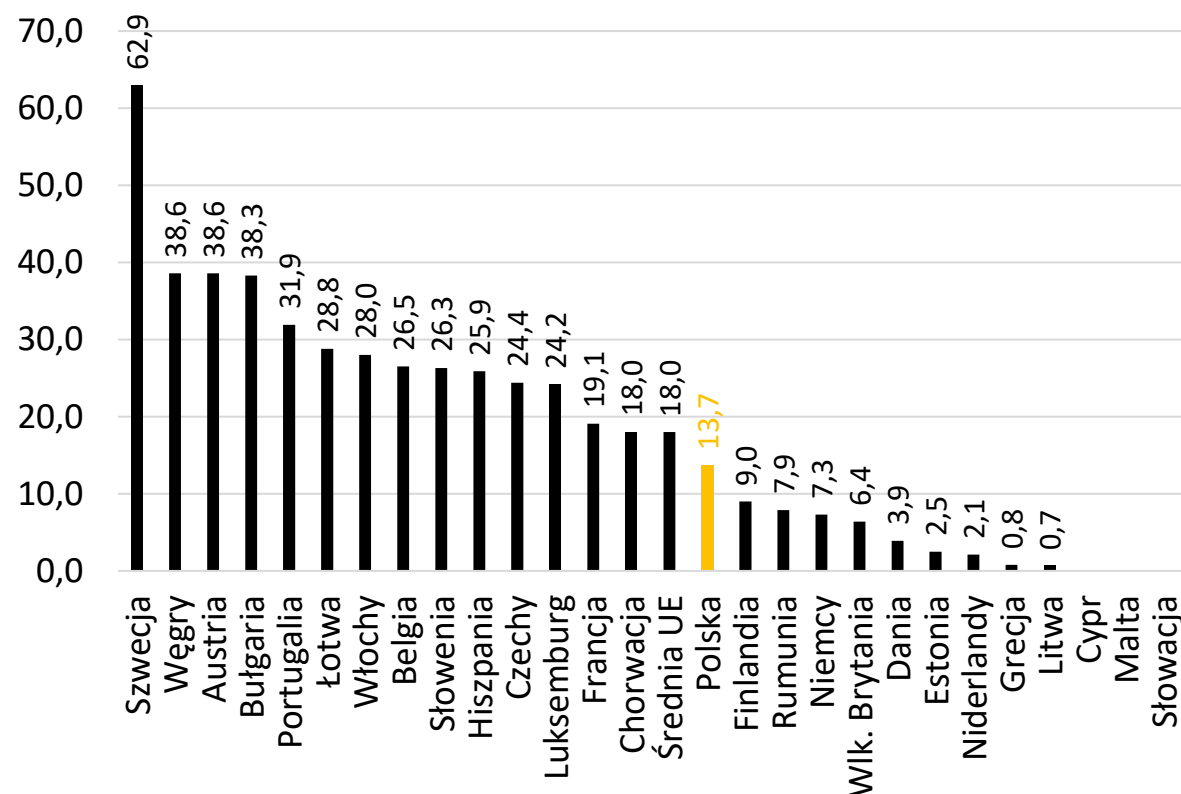
Wartość innych udziałów kapitałowych ciągle układa się w sinusoidę. Na koniec drugiego kwartału 2020 r. ich wartość wyniosła 312.428 mln PLN, co oznacza wzrost w ujęciu rocznym o 6,9% i spadek w ujęciu kwartalnym, o 1,2%.

Udział innych udziałów kapitałowych zmniejszył się w ujęciu kwartalnym o 1,0 p. proc. i wyniósł 13,1%. W ujęciu rocznym udział wspomnianego składnika zmniejszył się o 0,2 p.proc.

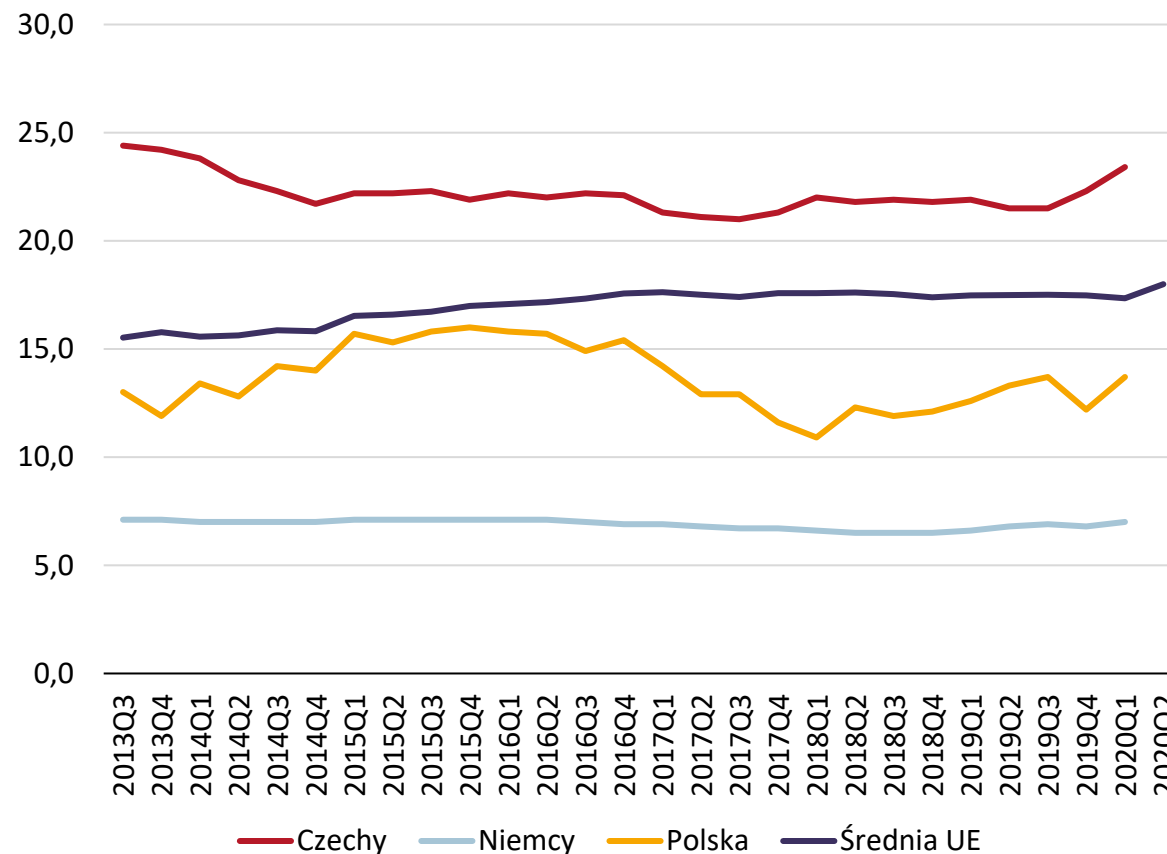

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - inne udziały kapitałowe jako % PKB

Inne udziały kapitałowe jako % PKB danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

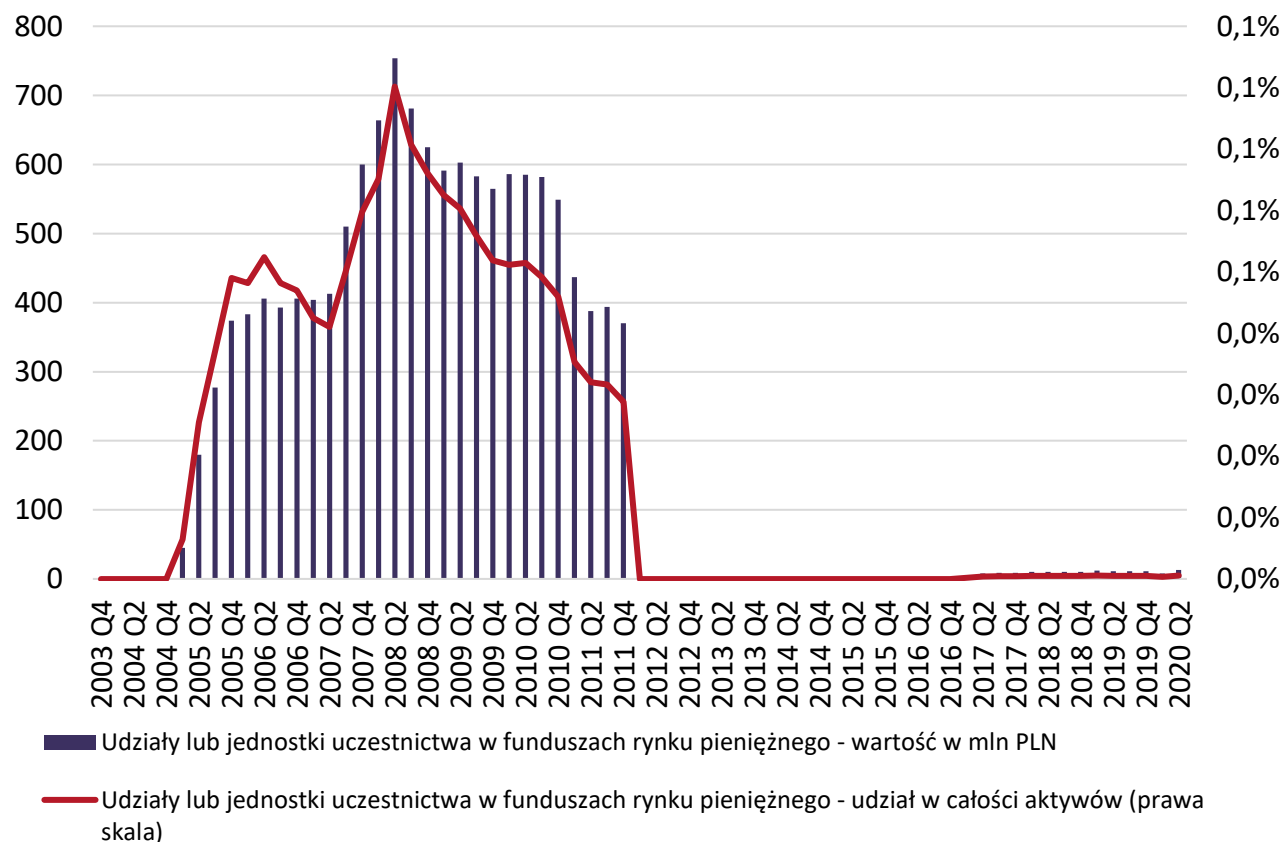

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – udziały lub jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego

Udziały lub jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego

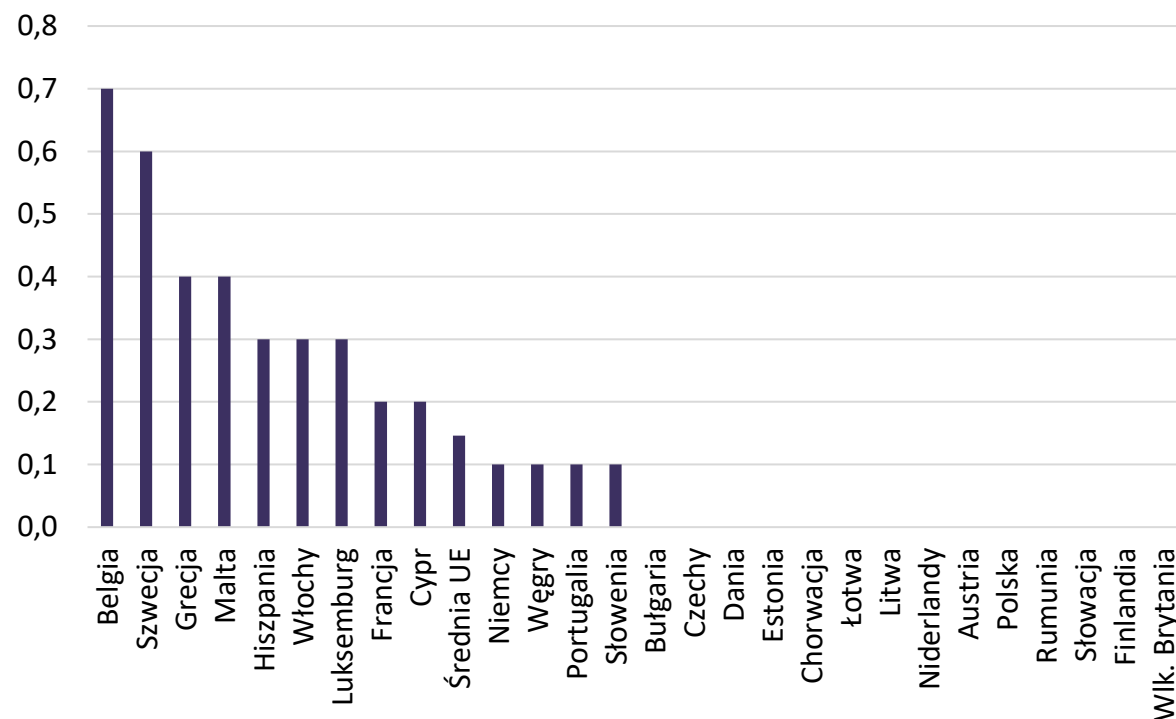
Wartość udziałów lub jednostek uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego w pierwszym kwartale 2012 r. spadła do zera i utrzymywała się na tym poziomie do początku 2017 r., kiedy to wzrosła do 4 mln PLN. Aktualnie wartość tej pozycji wynosi 13 mln PLN.

Udział tego składnika w całości aktywów finansowych gospodarstw domowych jest właściwie niezauważalny (poniżej 0,001%).

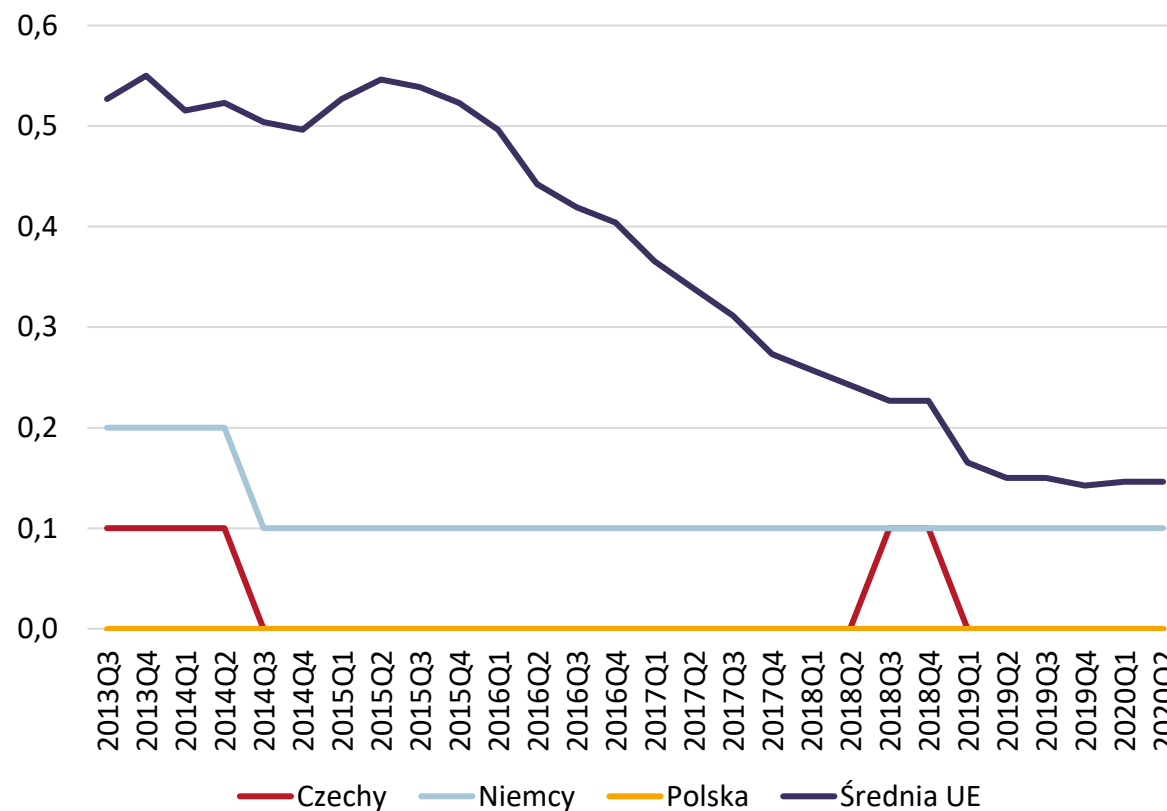

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - udziały lub jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego jako % PKB

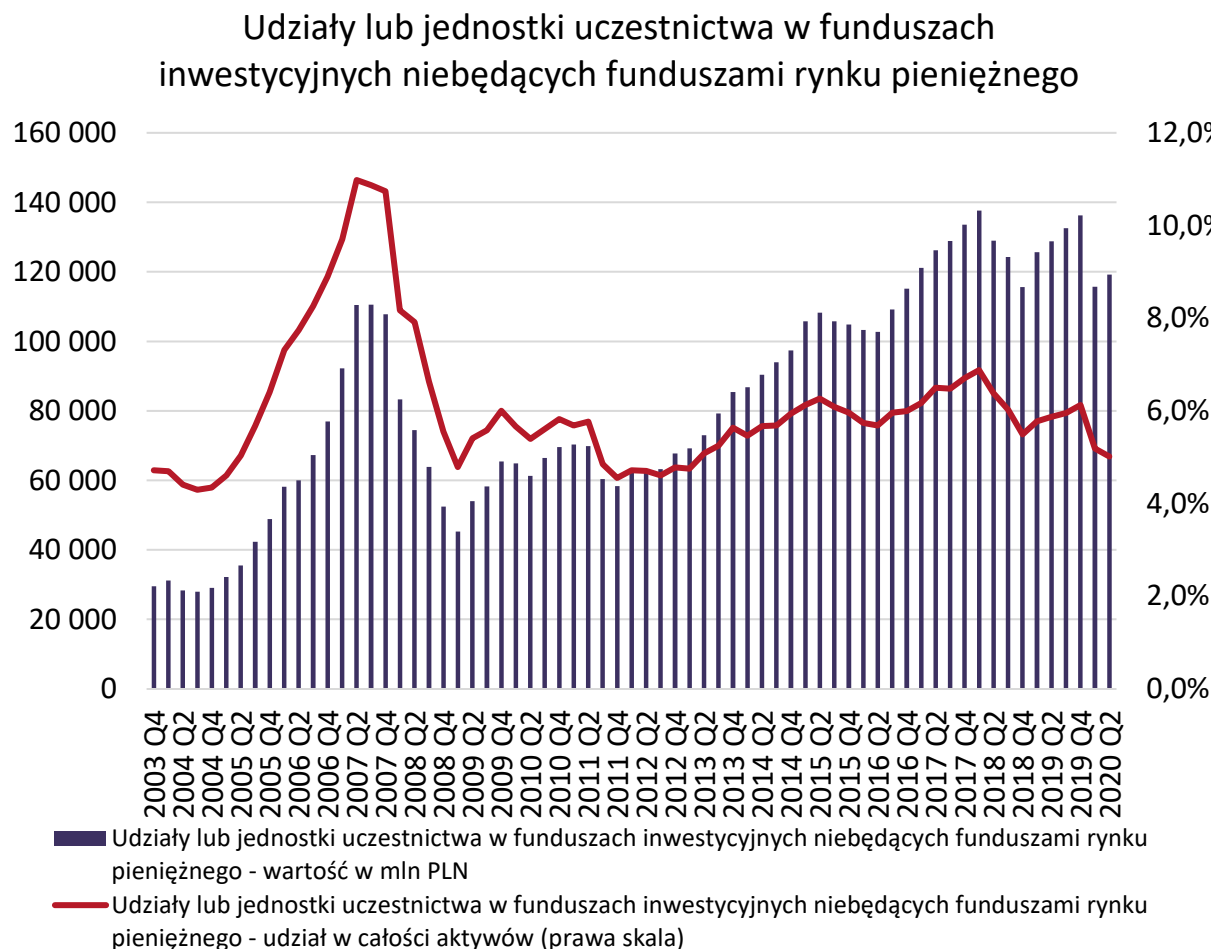
Udziały lub jednostki uczestnictwa w funduszach rynku
pieniężnego jako % PKB danego kraju na koniec II kwartału
2020 r.

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – udziały lub jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego

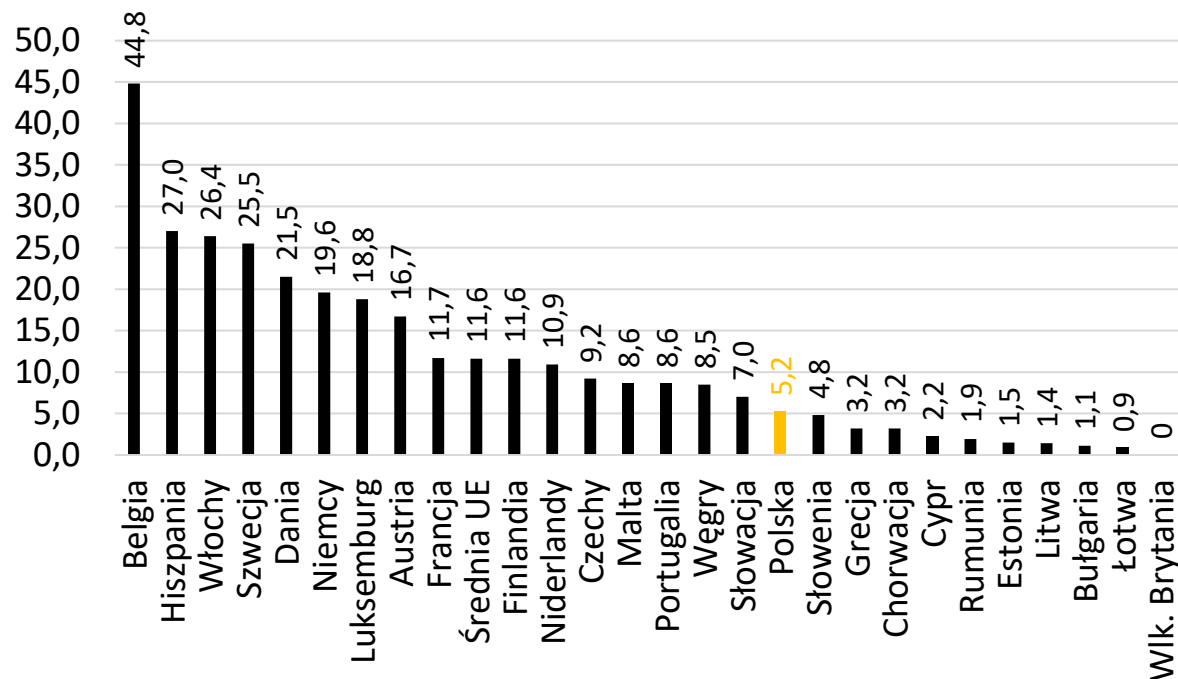
Wartość udziałów lub jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego wyniosła na koniec drugiego kwartału 2020 r. 119.253 mln PLN. W ujęciu rocznym odnotowano spadek wartości o 7,4%, a w ujęciu kwartalnym wzrost o 3,1%.

Udział tej pozycji w całości aktywów finansowych gospodarstw domowych ukształtował się na poziomie 5,0%.

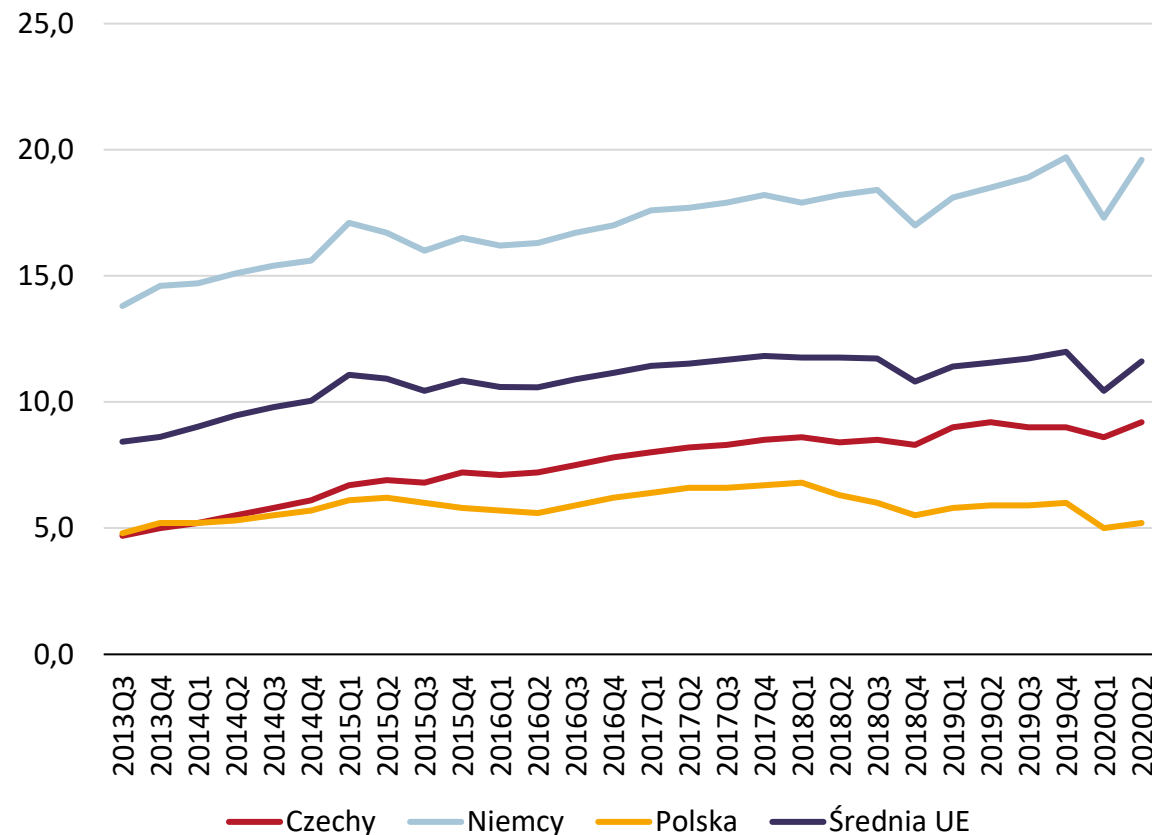

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - udziały lub jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego jako % PKB

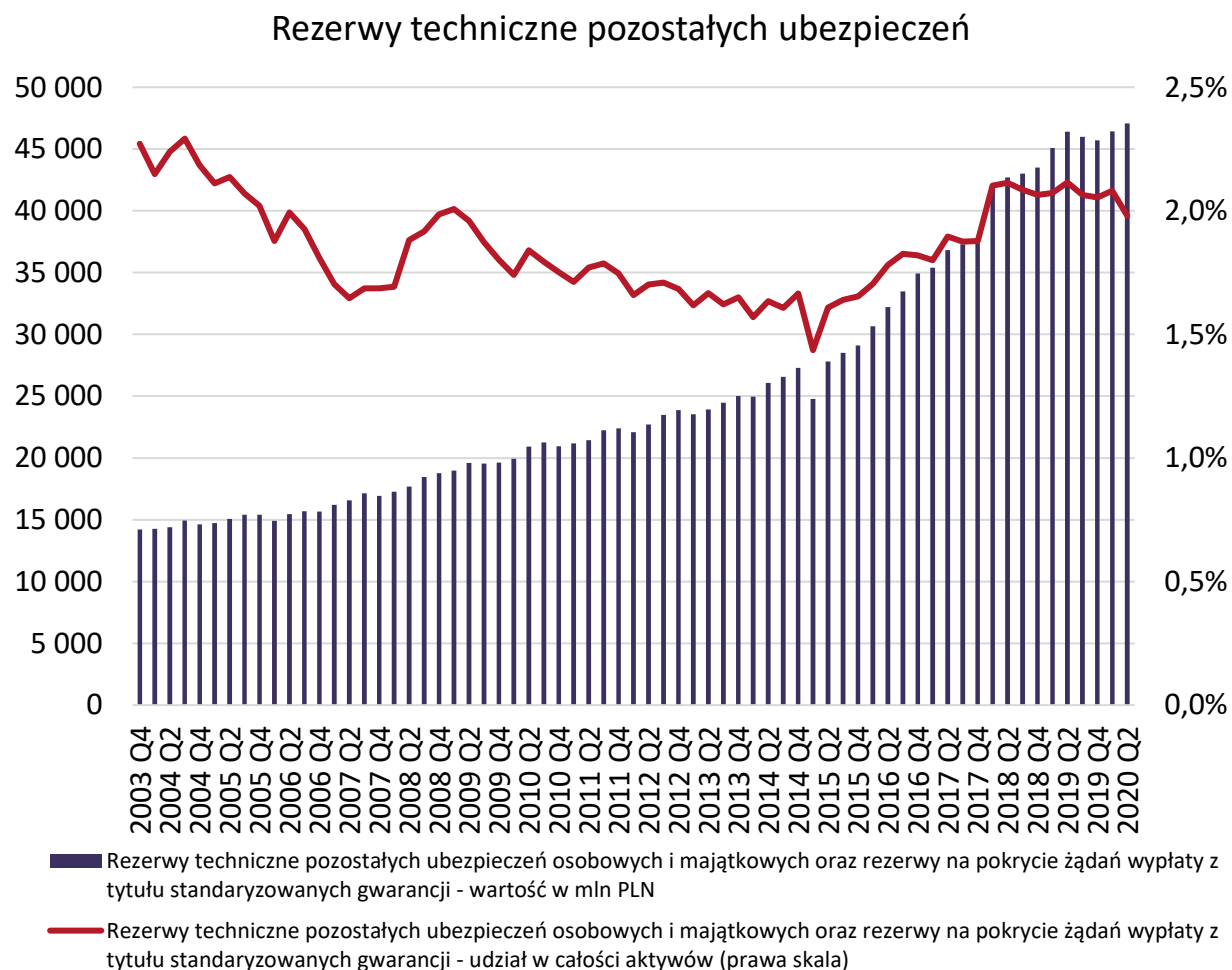
Udziały lub jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego jako % PKB danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – rezerwy techniczne pozostałych ubezpieczeń

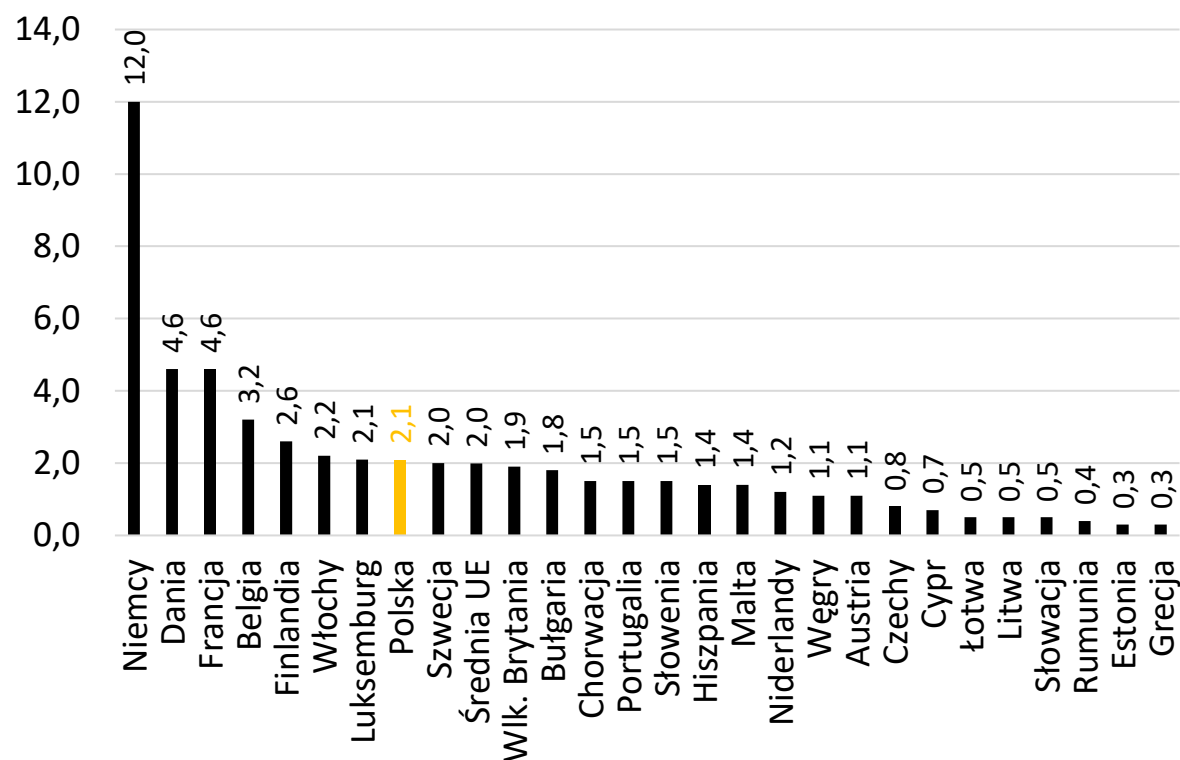
Rezerwy techniczne pozostałych ubezpieczeń wyniosły na koniec II kw. 2020 r. 47.071 mln PLN. Zarówno w ujęciu kwartalnym, jak i rocznym poziom rezerw był większy o 1,4%.

Udział rezerw w całości aktywów jest niewielki i od dziewięciu kwartałów wynosi około 2,0%.

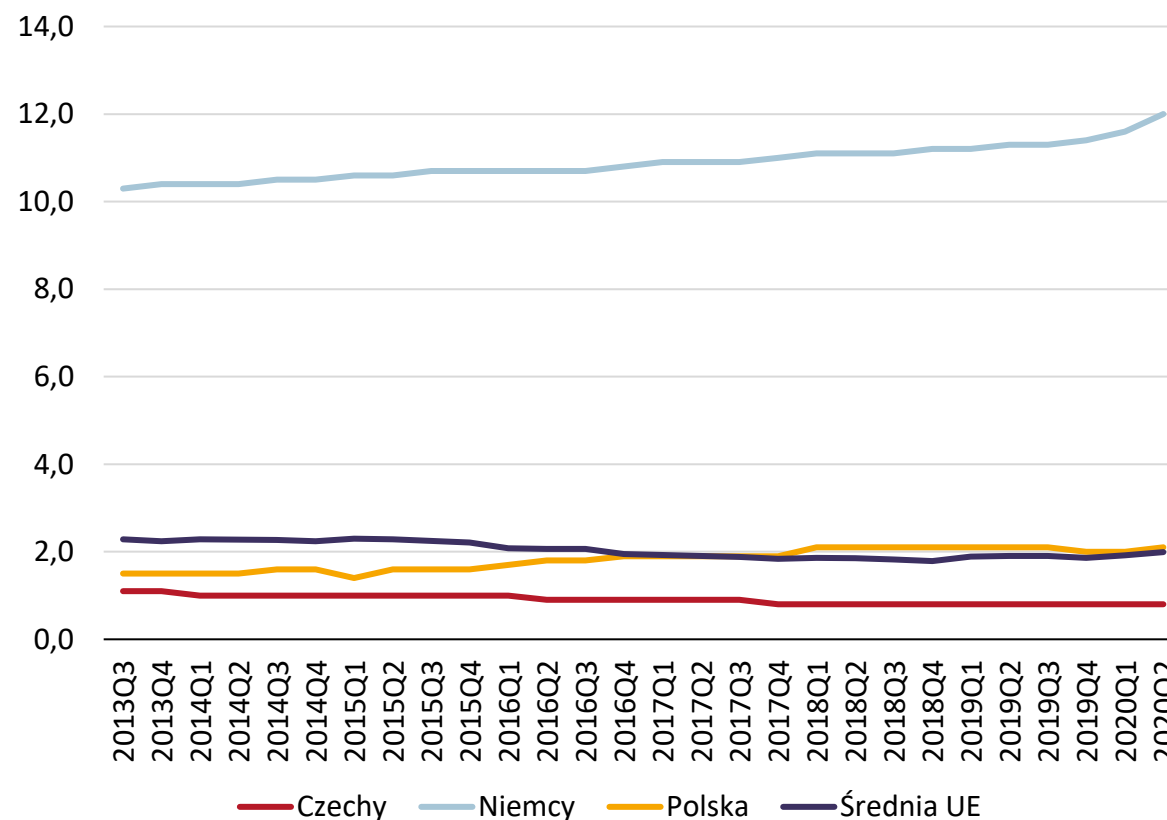

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - rezerwy techniczne pozostałych ubezpieczeń jako % PKB

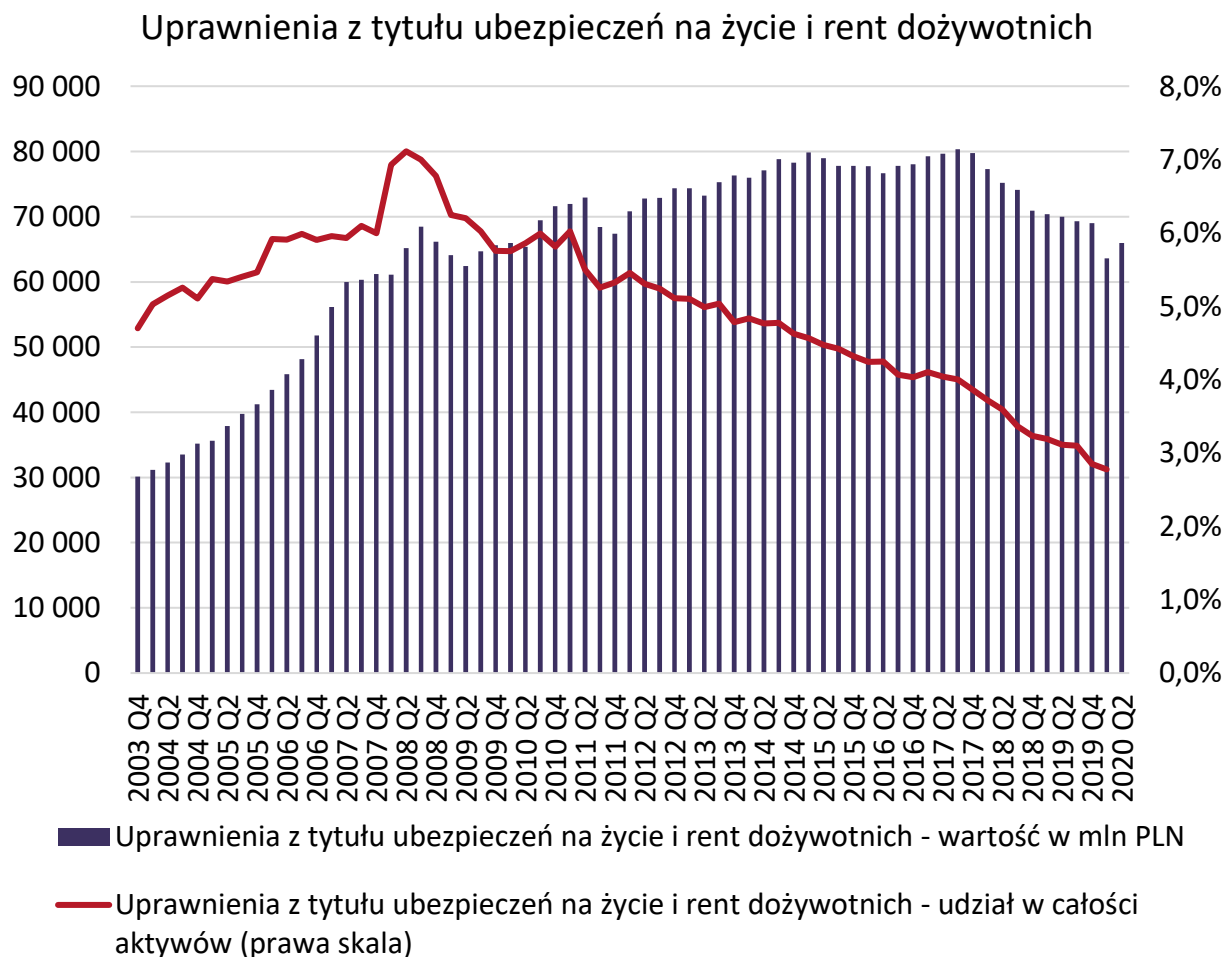
Rezerwy techniczne pozostałych ubezpieczeń jako % PKB danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – uprawnienia z tytułu ubezpieczeń na życie i rent dożywotnich

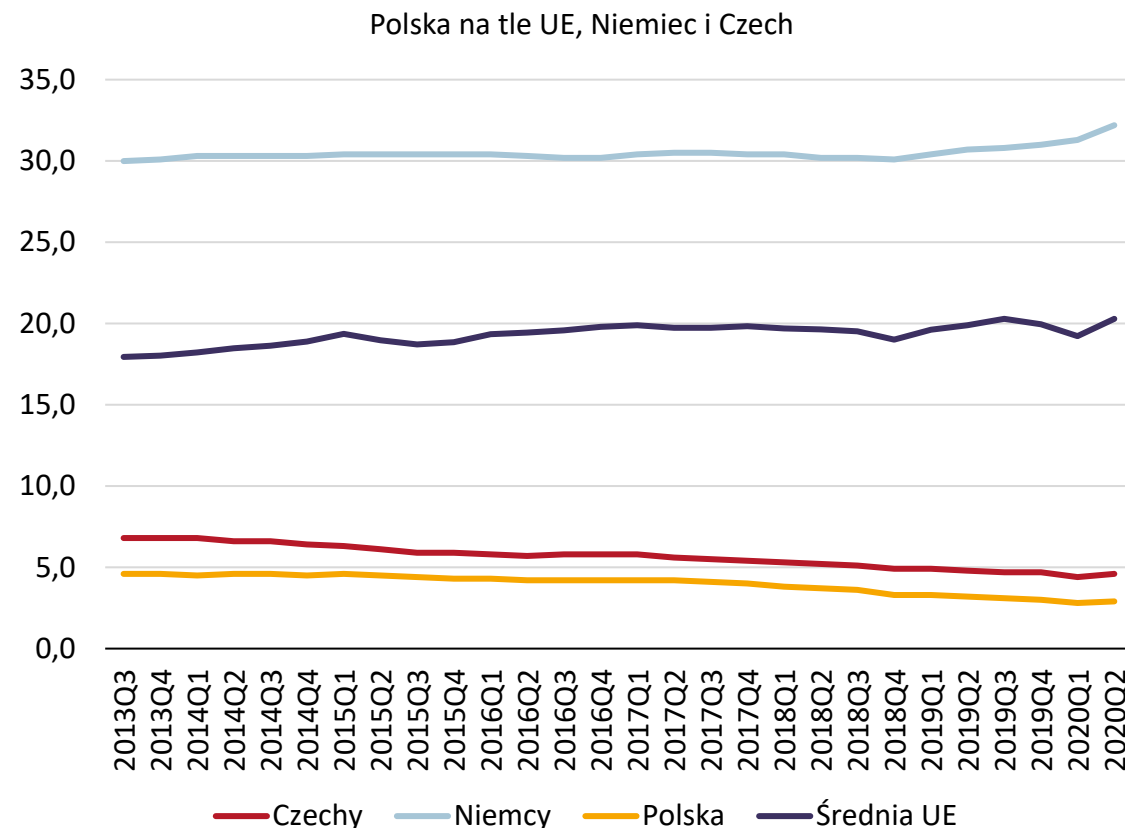
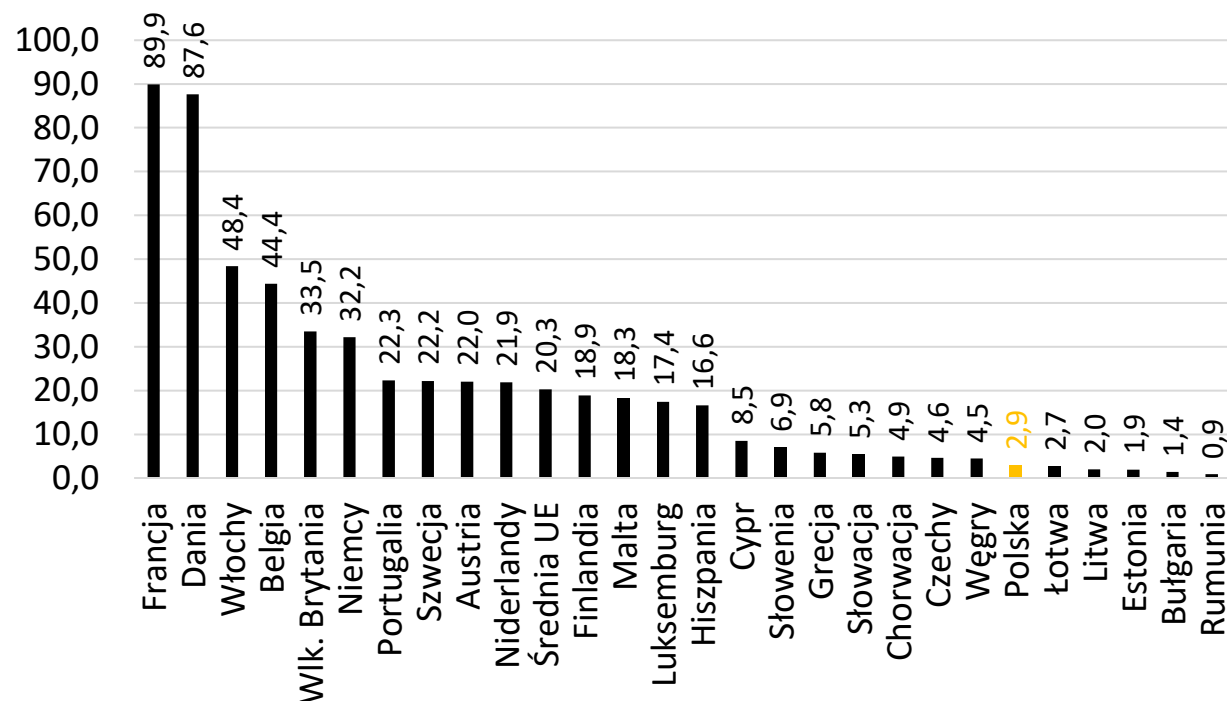
Wartość uprawnień z tytułu ubezpieczeń na życie i rent dożywotnich wzrosła po dziesięciu kwartałach spadków i wyniosła 65.960 mln PLN. W ujęciu kwartalnym wzrost wyniósł 3,7%, natomiast w ujęciu rocznym odnotowano spadek o 5,8%.

Udział tej pozycji systematycznie maleje od drugiego kwartału 2012 roku. Od tego okresu udział zmniejszył się o 2,8 p. proc, do obecnych 2,8%.

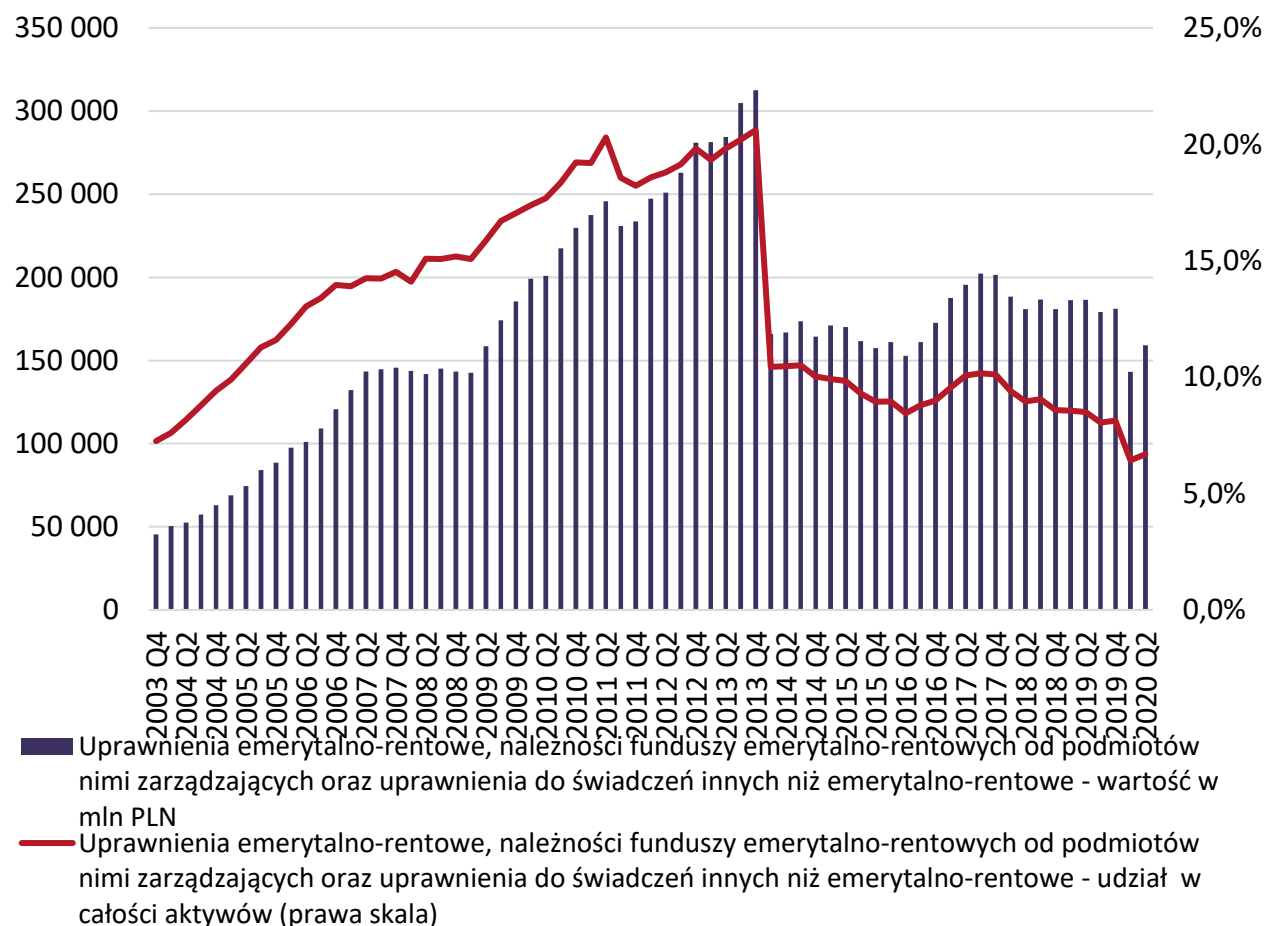
Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - uprawnienia z tytułu ubezpieczeń na życie i rent dożywotnich jako % PKB

Uprawnienia z tytułu ubezpieczeń na życie i rent dożywotnich jako % PKB danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – uprawnienia emerytalno-rentowe

Uprawnienia emerytalno-rentowe

Wartość uprawnień emerytalno-rentowych* wyniosła na koniec drugiego kwartału 2020 r. 159.091 mln PLN, co oznacza spadek w ujęciu rocznym o 14,7%, przy jednoczesnym wzroście w ujęciu kwartalnym o 11,1%.

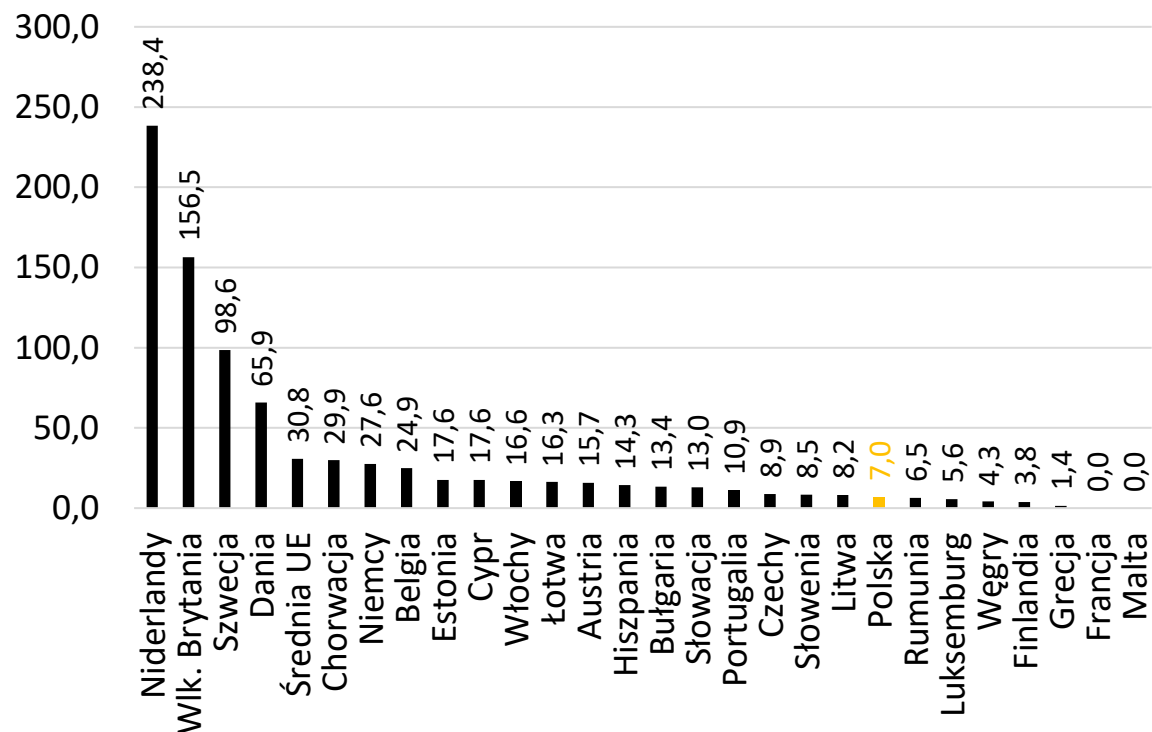
Udział uprawnień emerytalno-rentowych w całości aktywów finansowych gospodarstw domowych wyniósł 6,7%.

* Pozycja ta to rezerwy tworzone przez otwarte i pracownicze fundusze emerytalne na wypłaty emerytur dla swoich członków, a także środki zgromadzone w ramach pracowniczych programów emerytalnych innych niż pracownicze fundusze emerytalne oraz na indywidualnych kontach emerytalnych (IKE) i indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (IKZE)

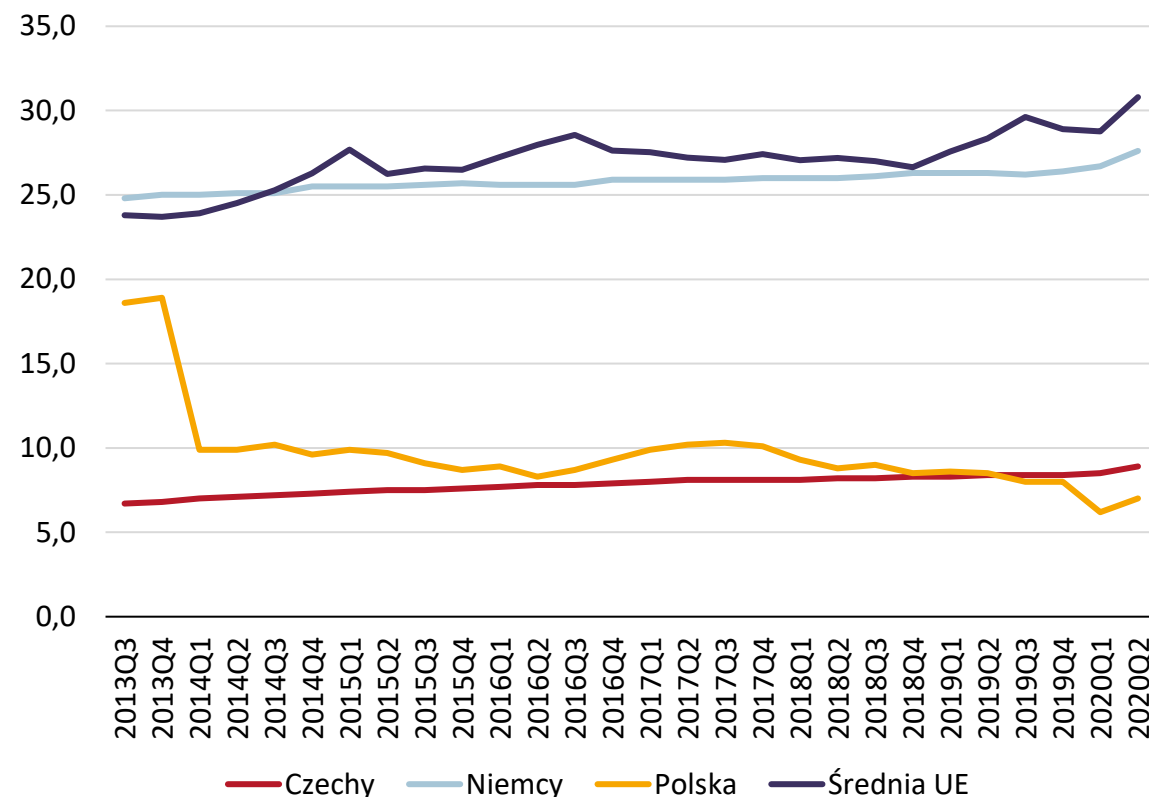

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - uprawnienia emerytalno-rentowe jako % PKB

Uprawnienia emerytalno-rentowe jako % PKB
danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

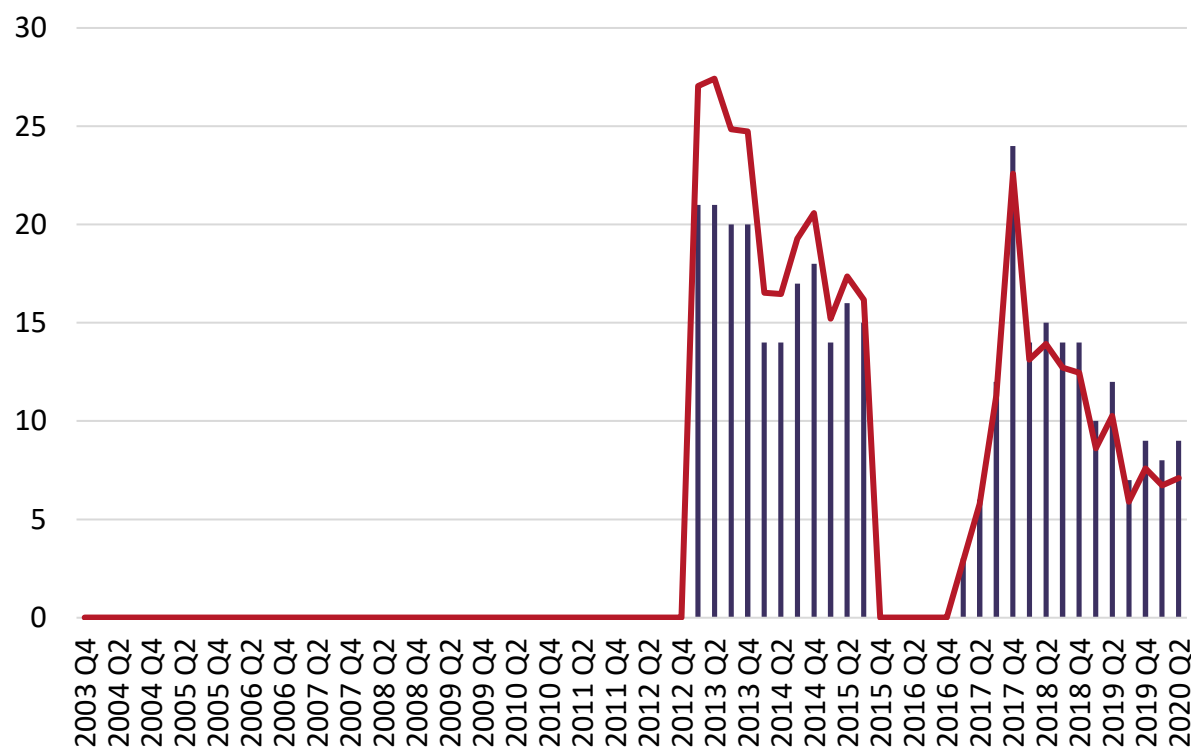

* Pozycja ta to rezerwy tworzone przez otwarte i pracownicze fundusze emerytalne na wypłaty emerytur dla swoich członków, a także środki zgromadzone w ramach pracowniczych programów emerytalnych innych niż pracownicze fundusze emerytalne oraz na indywidualnych kontach emerytalnych (IKE) i indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (IKZE)

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – instrumenty pochodne i opcje na akcje dla pracowników

Instrumenty pochodne i opcje na akcje dla pracowników

■ Instrumenty pochodne i opcje na akcje dla pracowników - wartość w mln PLN

— Instrumenty pochodne i opcje na akcje dla pracowników - udział w całości aktywów (prawa skala)

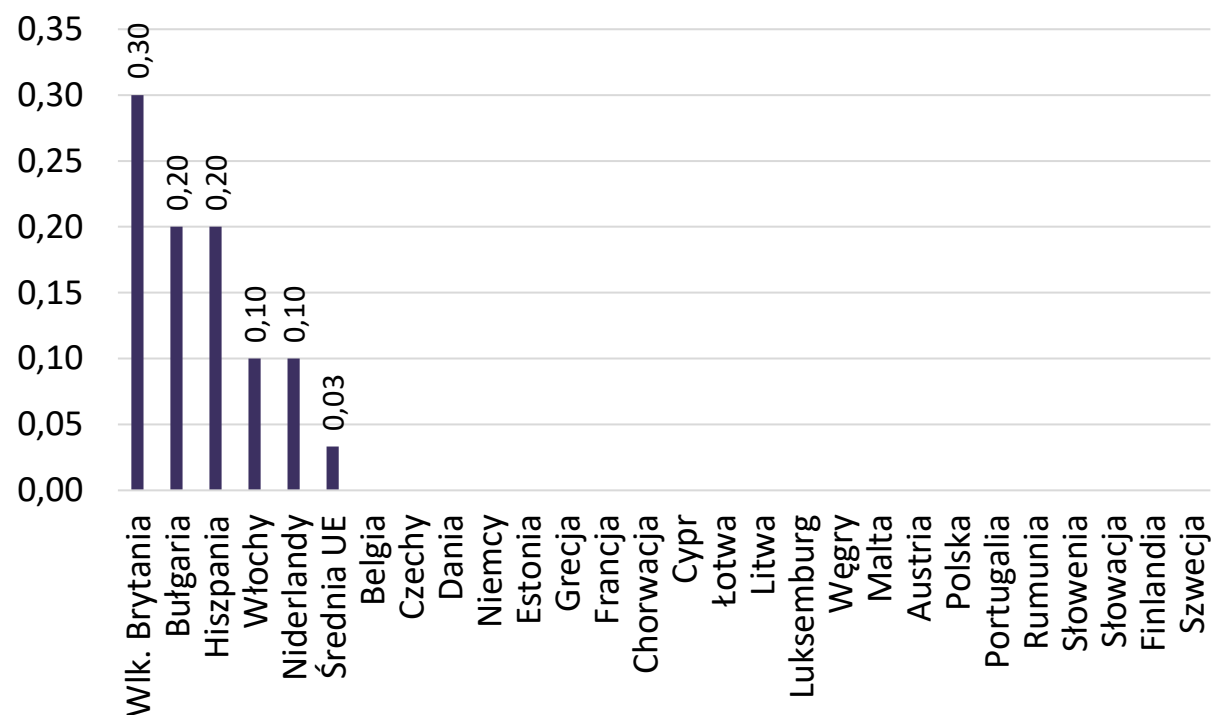
Wartość instrumentów pochodnych i opcji na akcje dla pracowników przez długi czasów była zerowa, by na początku 2013 r. wzrosnąć do 21 mln PLN, w kolejnych kwartałach zmniejszać się do zera i znowu wzrosnąć na początku 2017 r. Aktualnie wartość tego składnika utrzymuje się na poziomie 9 mln PLN.

Udział tego składnika w całości aktywów finansowych gospodarstw domowych jest właściwie niezauważalny (0,0004%).

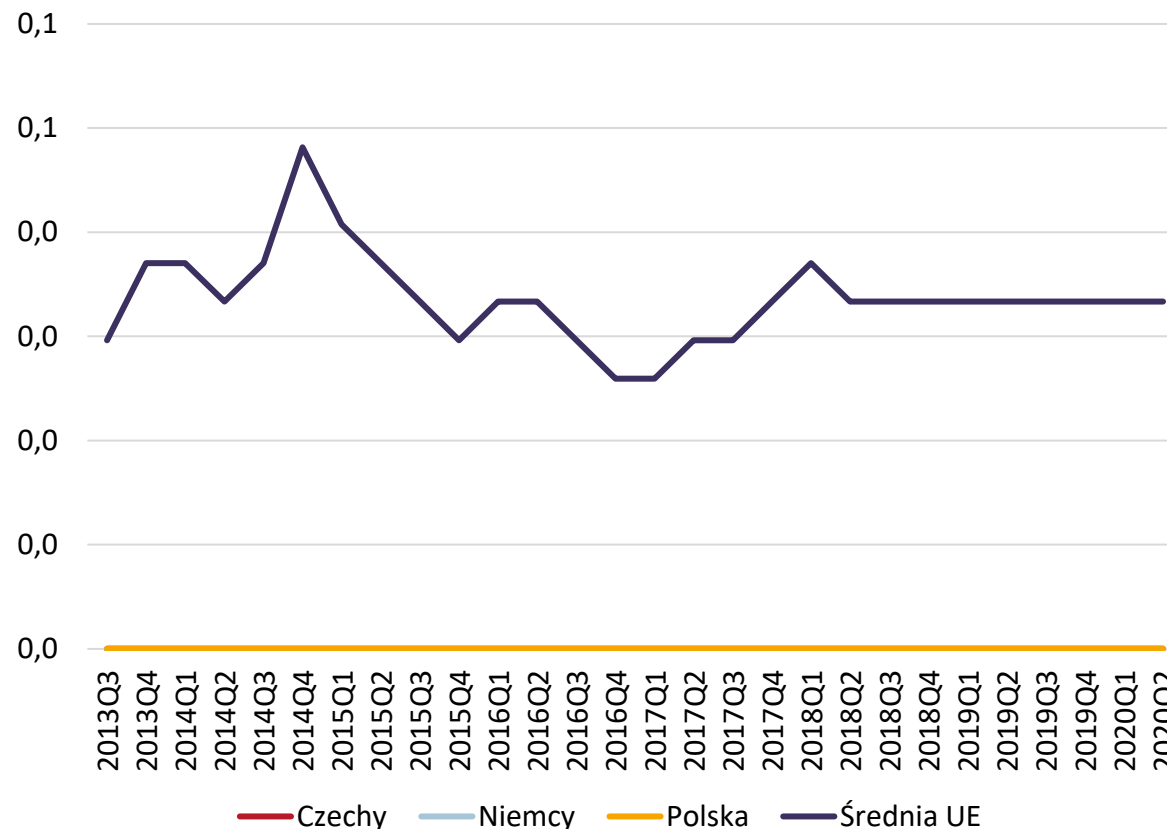

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - instrumenty pochodne i opcje na akcje dla pracowników jako % PKB

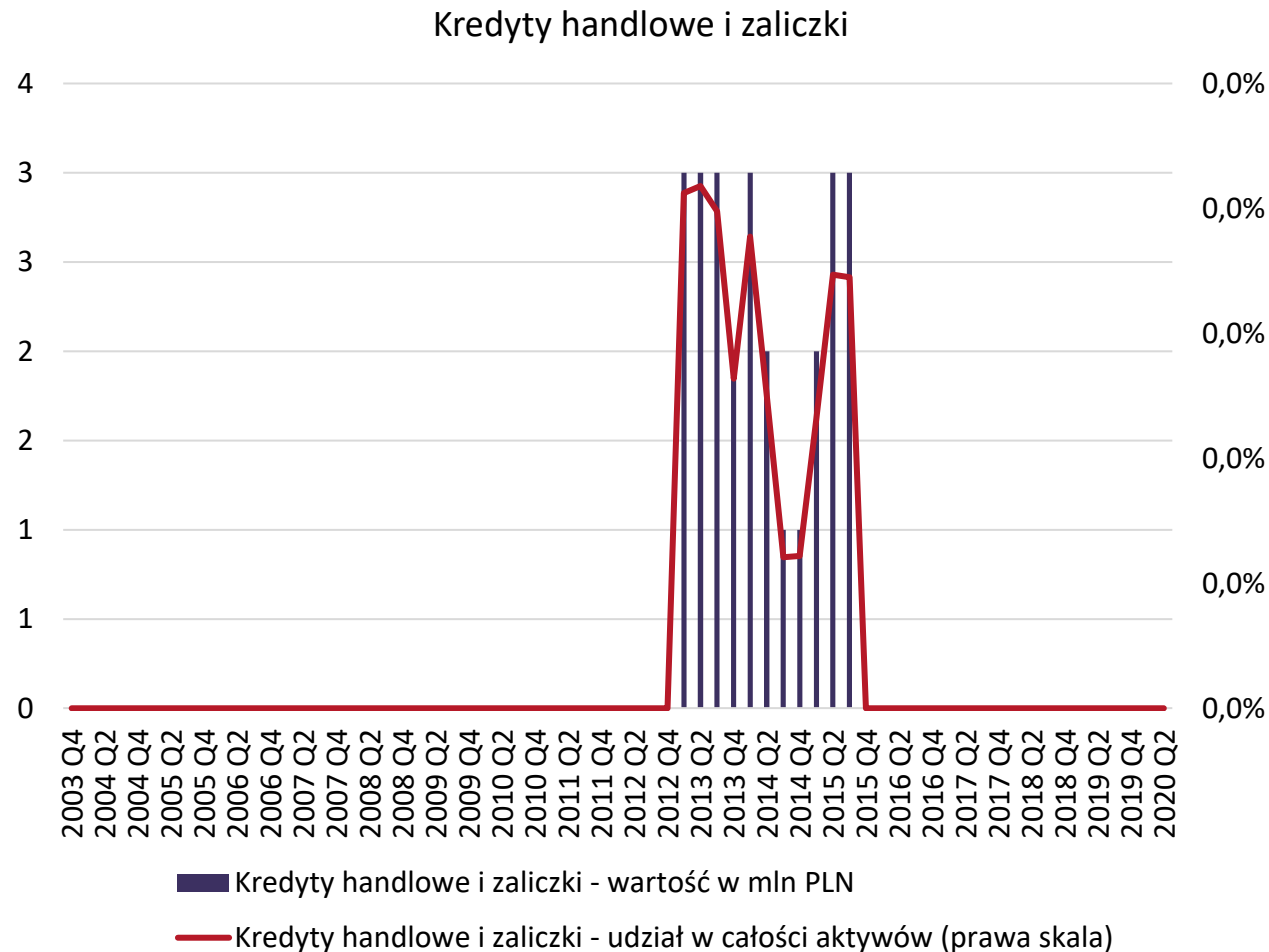
Instrumenty pochodne i opcje na akcje dla
pracowników jako % PKB danego kraju na koniec II
kwartału 2020 r.

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

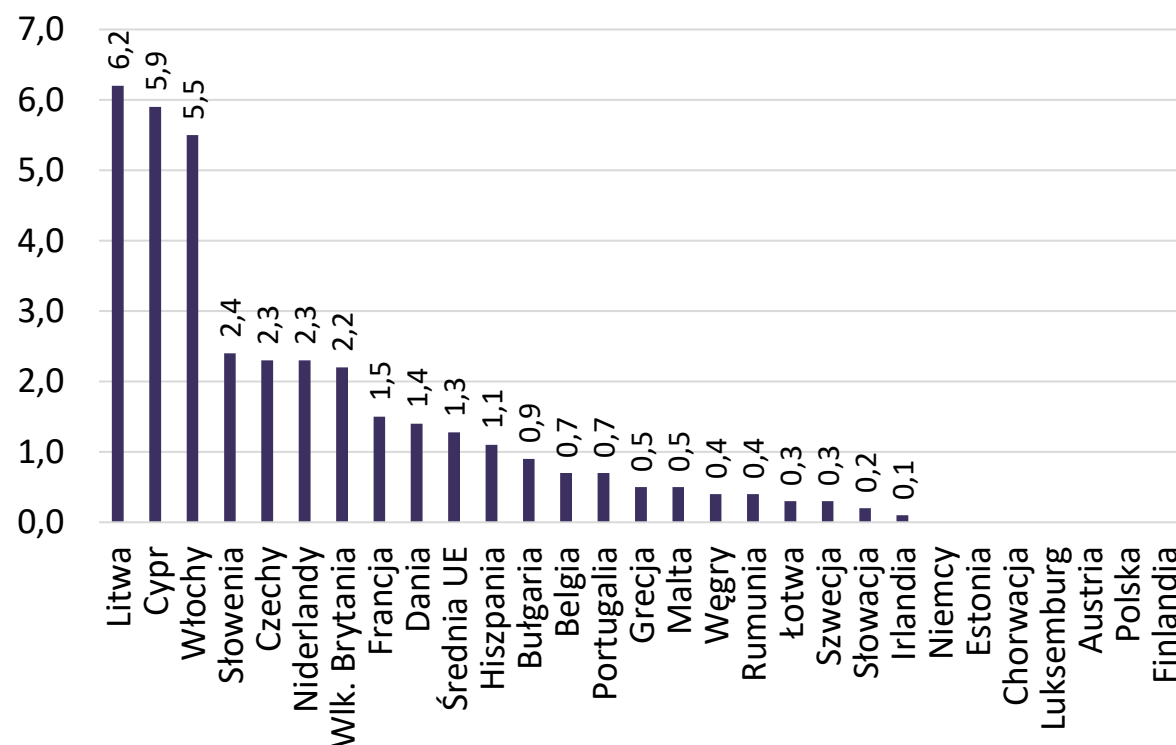

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – kredyty handlowe i zaliczki

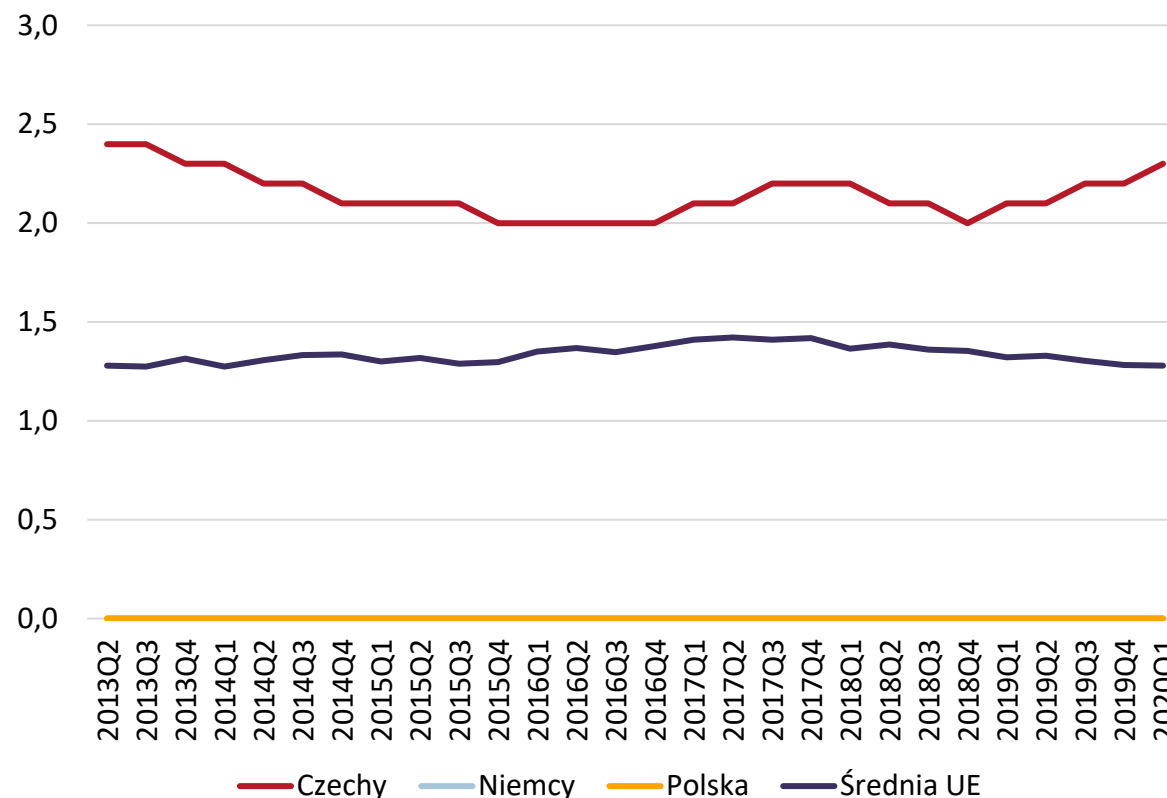

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - kredyty handlowe i zaliczki jako % PKB

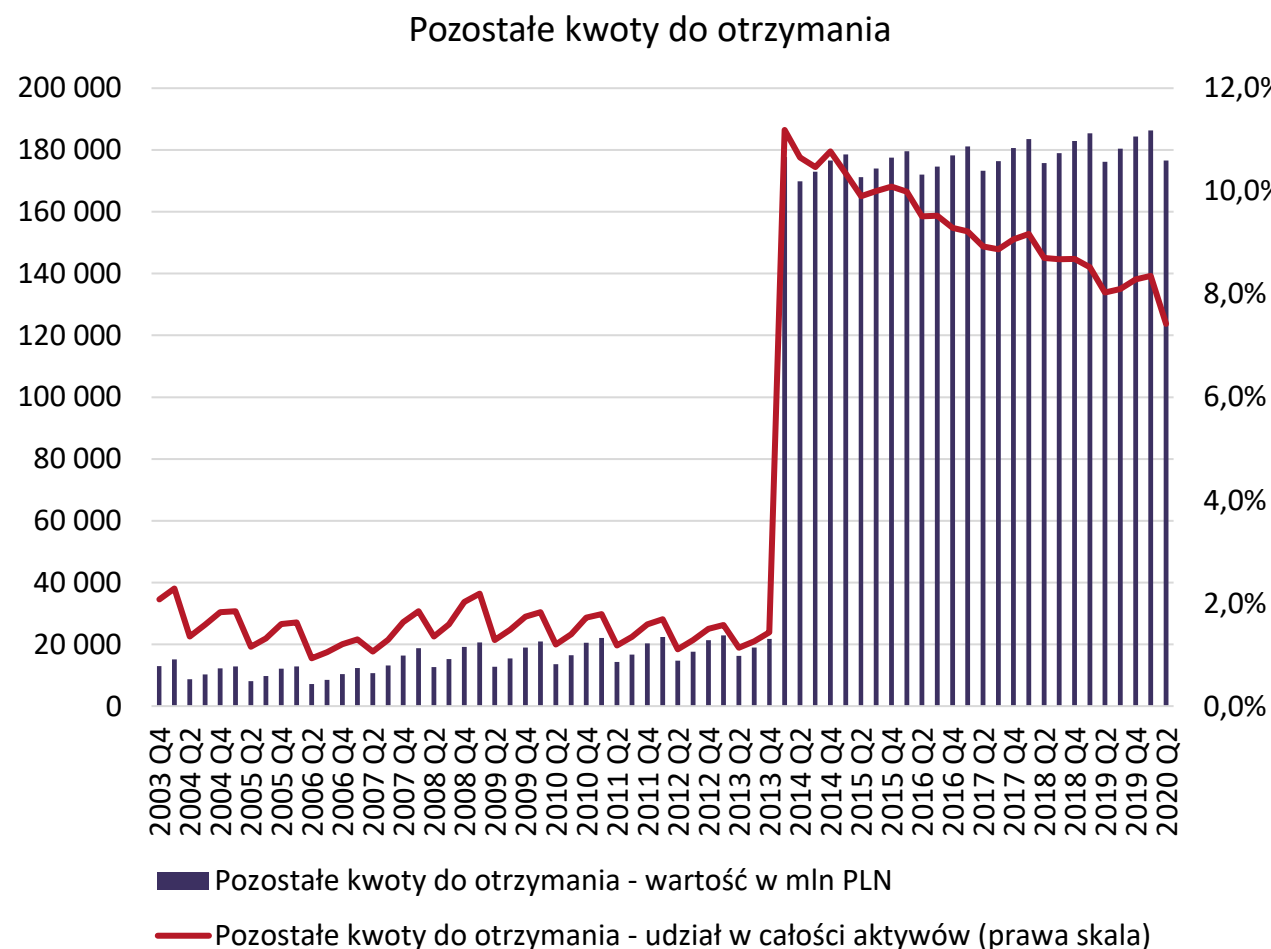
Kredyty handlowe i zaliczki jako % PKB danego kraju na koniec I kwartału 2020 r.

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

Wartość poszczególnych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych i ich udział w całości aktywów – pozostałe kwoty do otrzymania

Wartość pozostałych kwot do otrzymania* wyniosła na koniec II kwartału 2020 r. 176.544 mln PLN, tj. wzrosła o 0,2% w ujęciu rocznym, ale spadła o 5,3% w ujęciu kwartalnym.

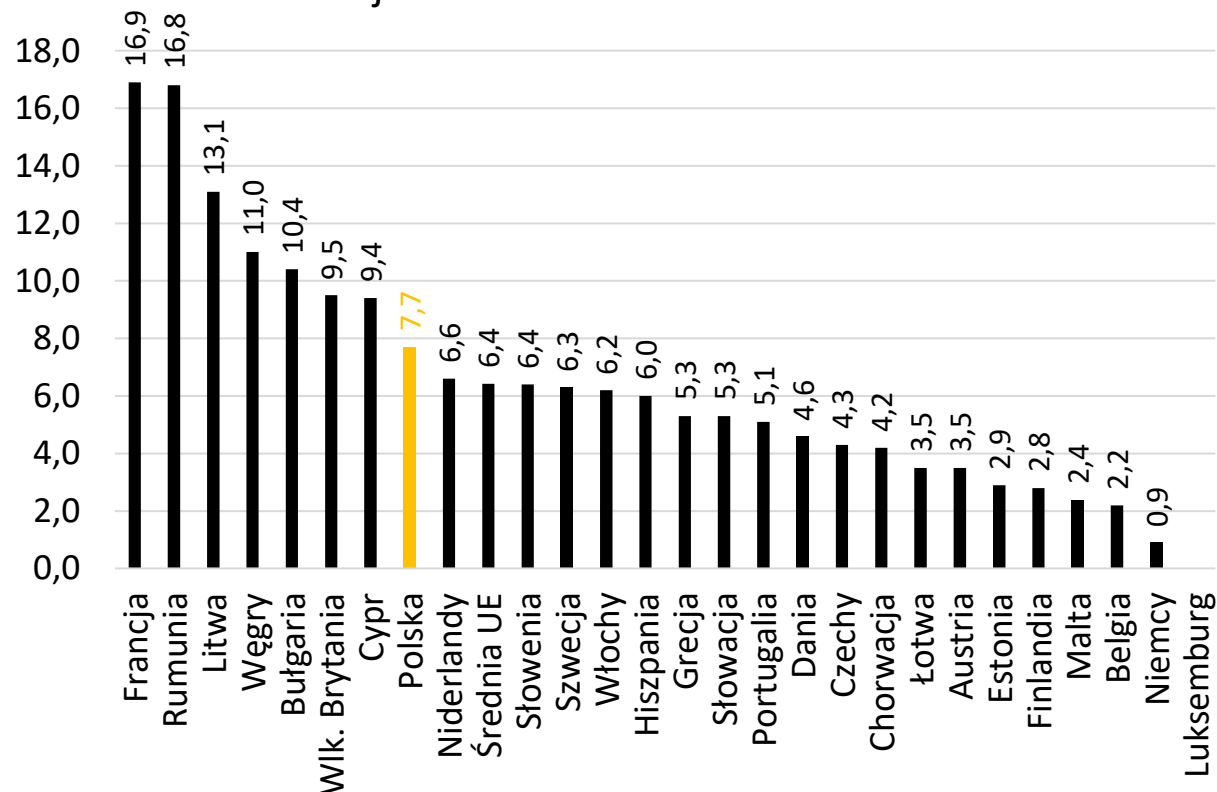
Udział tej pozycji w całości aktywów finansowych gospodarstw domowych ukształtował się na poziomie 7,4%.

*Pozycja ta obejmuje należności/zobowiązania wynikające z rozbieżności pomiędzy terminem zawarcia transakcji a terminem dokonania płatności związanej z tą transakcją. Do instrumentu tego zalicza się także należności/zobowiązania z tytułu podatków, składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, dotacji, ceł.

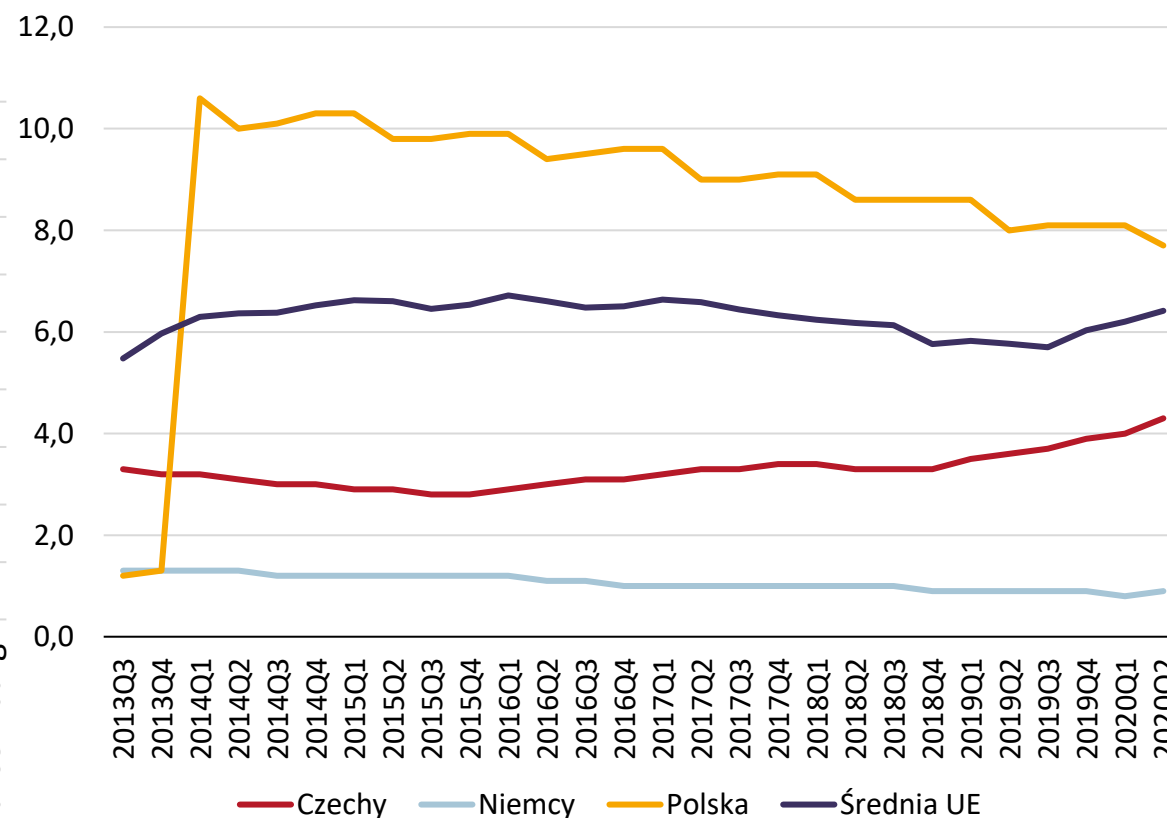

Wartość składnika w Polsce na tle Unii Europejskiej - pozostałe kwoty do otrzymania jako % PKB

Pozostałe kwoty do otrzymania jako % PKB danego kraju na koniec II kwartału 2020 r.

Polska na tle UE, Niemiec i Czech

*Pozycja ta obejmuje należności/zobowiązania wynikające z rozbieżności pomiędzy terminem zawarcia transakcji a terminem dokonania płatności związanej z tą transakcją. Do instrumentu tego zalicza się także należności/zobowiązania z tytułu podatków, składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, dotacji, ceł.

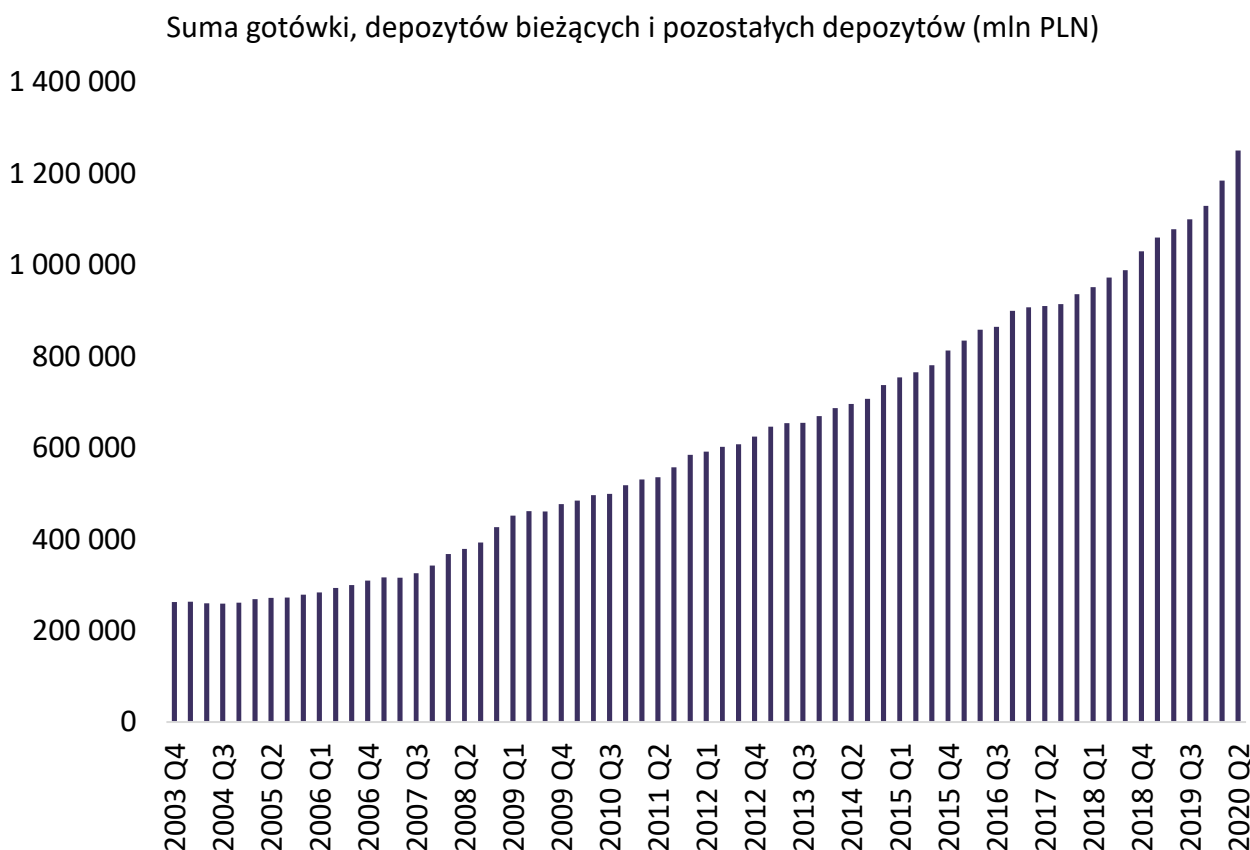
Analiza zagregowanych składników aktywów finansowych gospodarstw domowych

Na poprzednich stronach przedstawiliśmy poszczególne pozycje aktywów finansowych gospodarstw domowych. Natomiast na kolejnych pięciu stronach prezentujemy zsumowane wybrane wskaźniki oraz ich udział w całości aktywów finansowych gospodarstw domowych.

Wartość i udział gotówki oraz wszelkich form depozytów w aktywach finansowych gospodarstw domowych

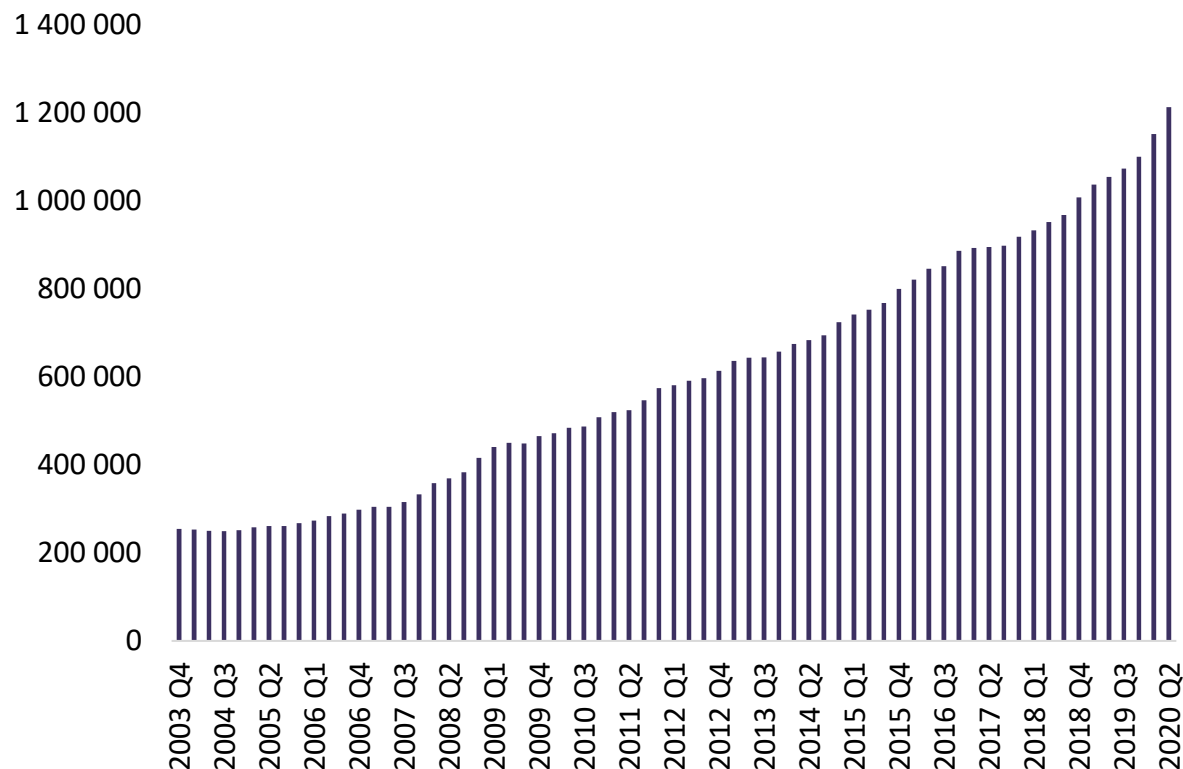
Poniżej prezentujemy sumę płynnych aktywów w aktywach ogółem, która w II kw. 2020 r. była najwyższa w historii i wyniosła 1.250.862 mln PLN (wzrost o 16,0% w ujęciu rocznym i 5,6% w ujęciu kwartalnym). W takim ujęciu gotówka odpowiadała za 52,6% całości aktywów finansowych gospodarstw domowych.

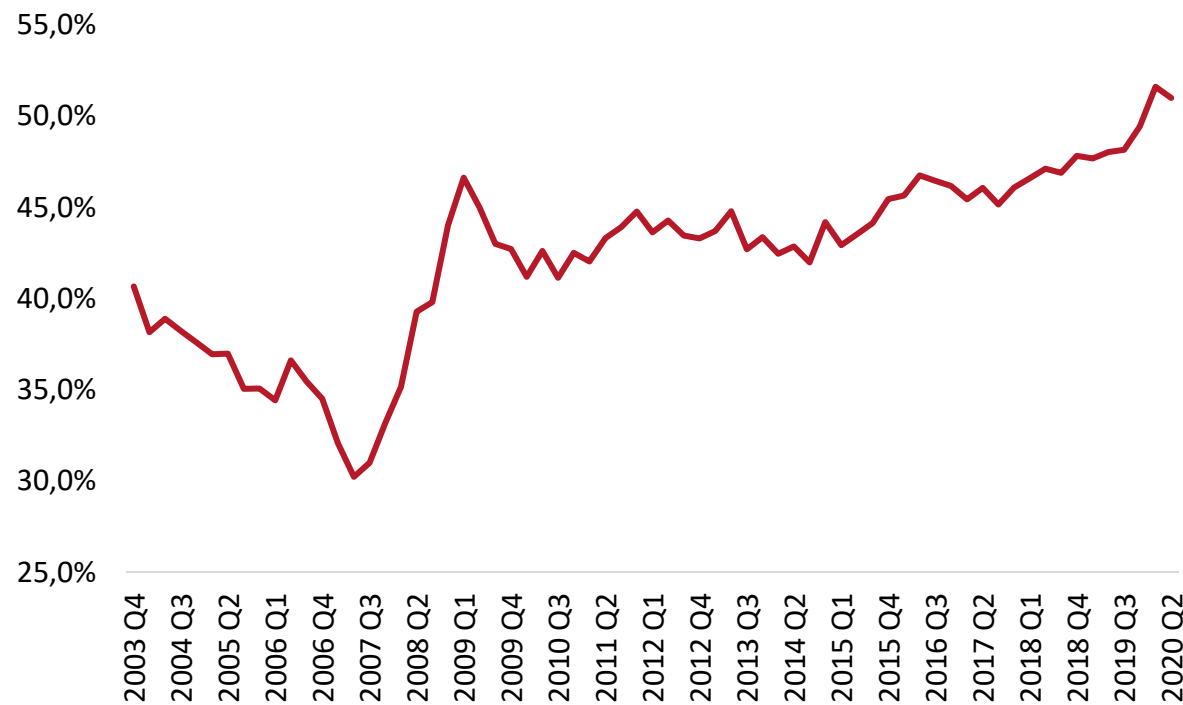
Gotówka netto: udział gotówki pomniejszonej o dług w aktywach finansowych gospodarstw domowych

Suma gotówki, bieżących depozytów rozliczeniowych i pozostałych depozytów pomniejszona o sumę krótko- i długoterminowych kredytów i pożyczek wyniosła na koniec II kwartału 2020 r. 1.212.122 mln PLN (wzrost w ujęciu rocznym o 15,0%, w ujęciu kwartalnym o 5,3%).

Suma płynnych aktywów pomniejszona o dług (mln PLN)

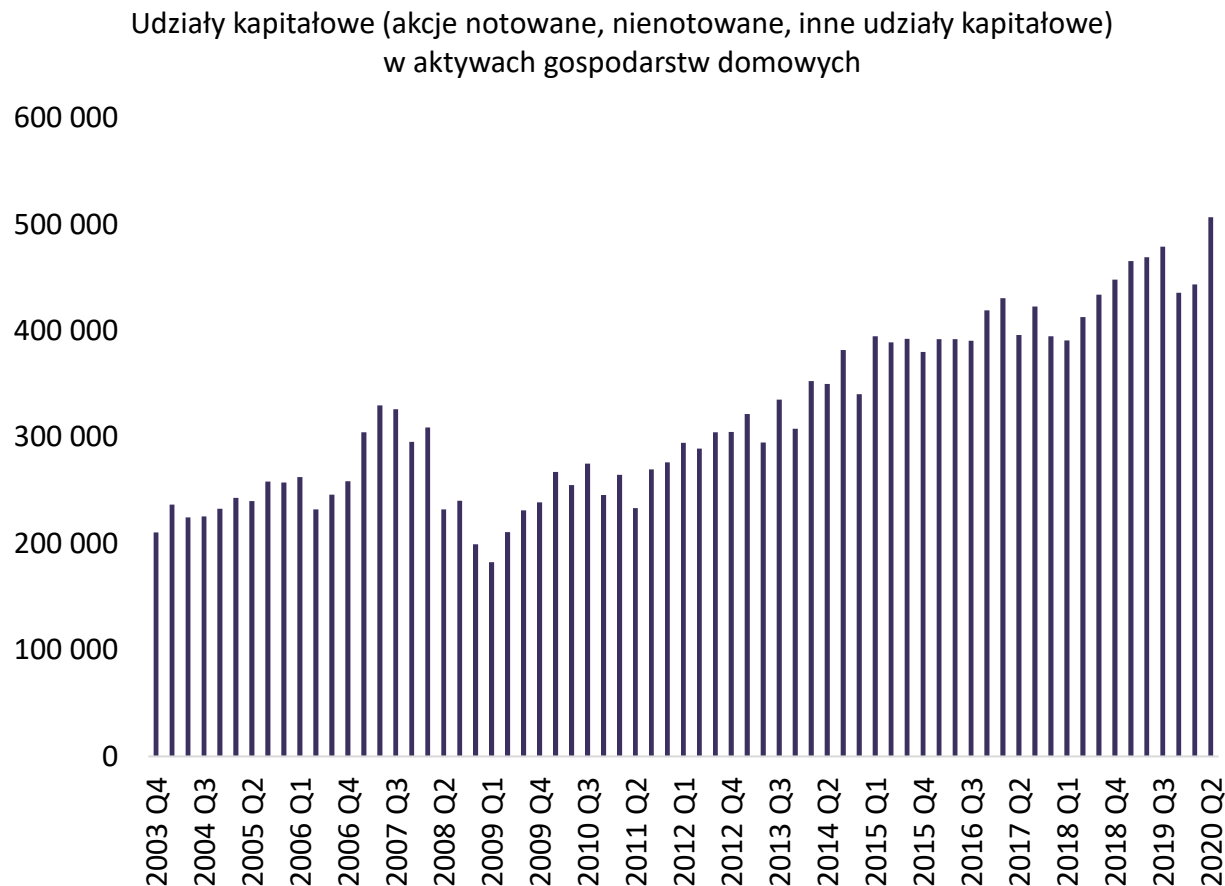

Udział płynnych aktywów pomniejszonych o dług w aktywach gospodarstw domowych

Udział udziałów kapitałowych w aktywach finansowych gospodarstw domowych

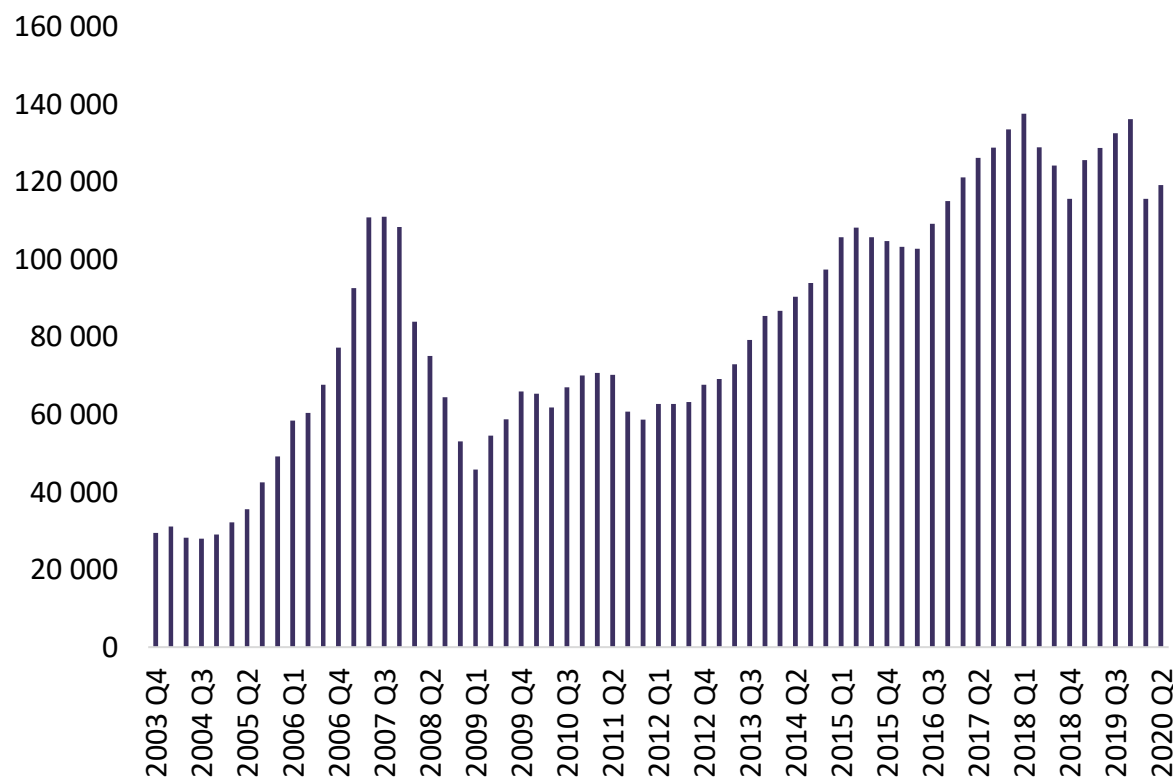
Udział wszelkich form udziałów kapitałowych – akcji notowanych, akcji nienotowanych oraz innych udziałów kapitałowych – zwiększył się wobec poprzedniego kwartału o 1,4 p. proc i ukształtował na poziomie 21,3%.

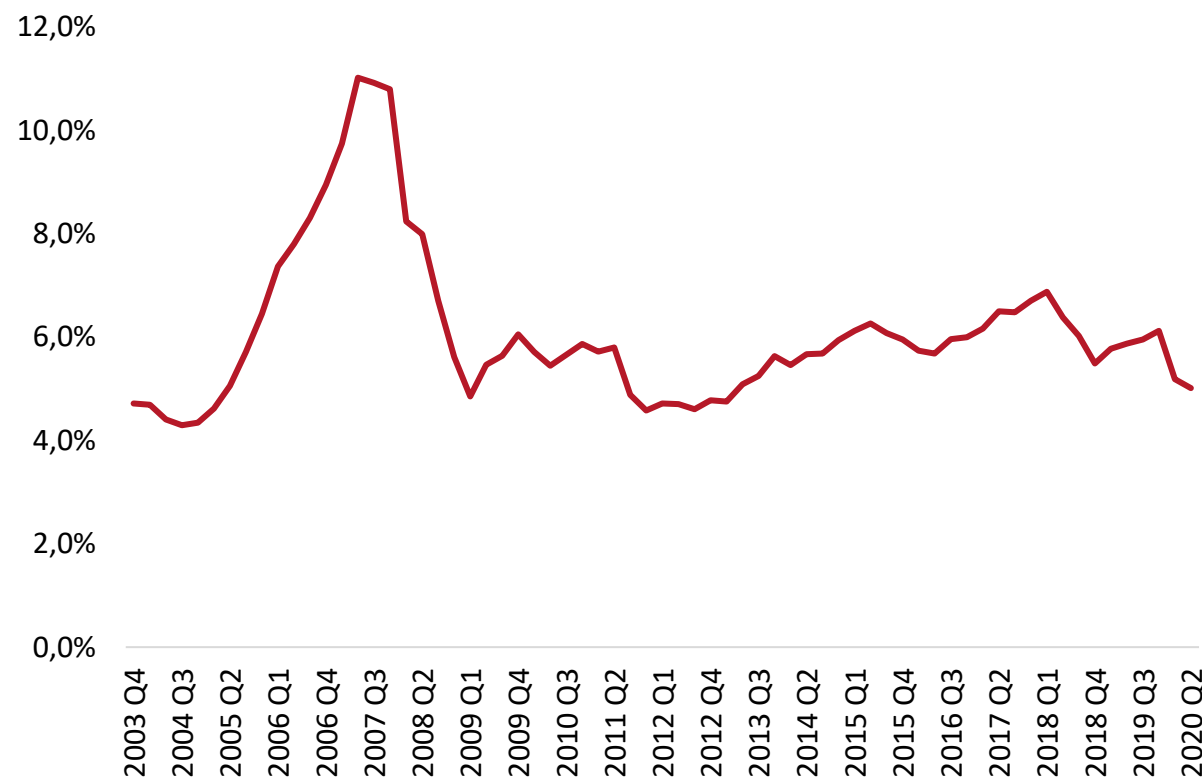
Udział udziałów lub jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych w aktywach gospodarstw domowych w aktywach finansowych gospodarstw domowych.

Suma wszelkich form udziałów lub jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych wyniosła na koniec drugiego kwartału 2020 r. 119.266 mln PLN, a jej udział w całości aktywach finansowych gospodarstw domowych zmniejszył się do 5,0%.

Udziały lub jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych w aktywach gospodarstw domowych (mln PLN)

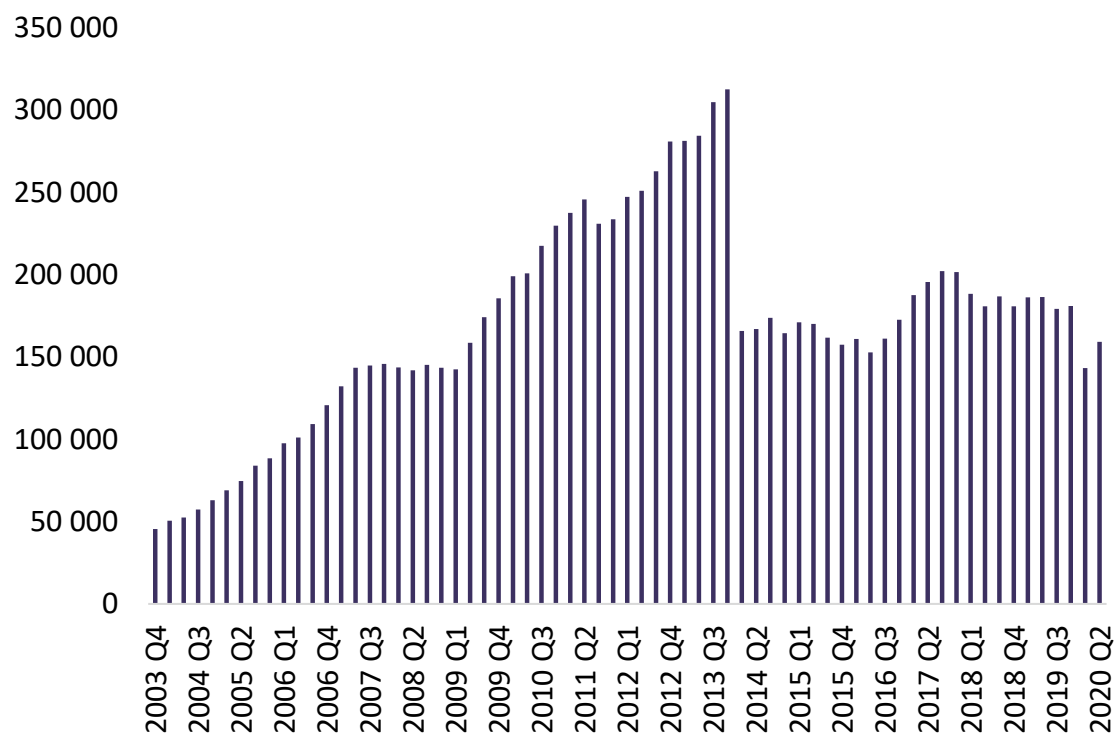
Udział udziałów lub jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych w aktywach gospodarstw domowych

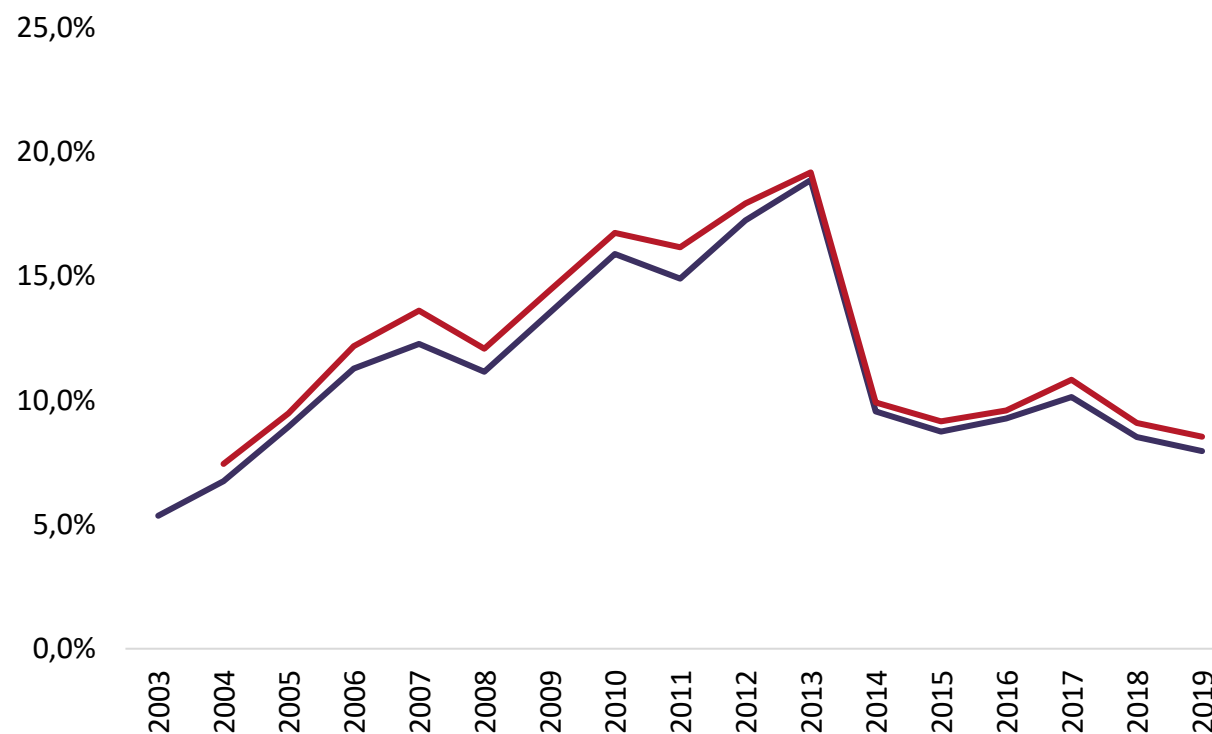
Suma rynkowych aktywów emerytalnych w aktywach gospodarstw domowych

Suma uprawnień emerytalno-rentowych, należności funduszy emerytalno-rentowych od podmiotów nimi zarządzających oraz uprawnień do świadczeń innych niż emerytalno-rentowe w aktywach finansowych gospodarstw domowych.

Uprawnienia emerytalno-rentowe, należności funduszy emerytalno-rentowych od podmiotów nimi zarządzających oraz uprawnienia do świadczeń innych niż emerytalno-rentowe (mln PLN)

Uprawnienia emerytalno-rentowe, należności funduszy emerytalno-rentowych od podmiotów nimi zarządzających oraz uprawnienia do świadczeń innych niż emerytalno-rentowe jako % PKB

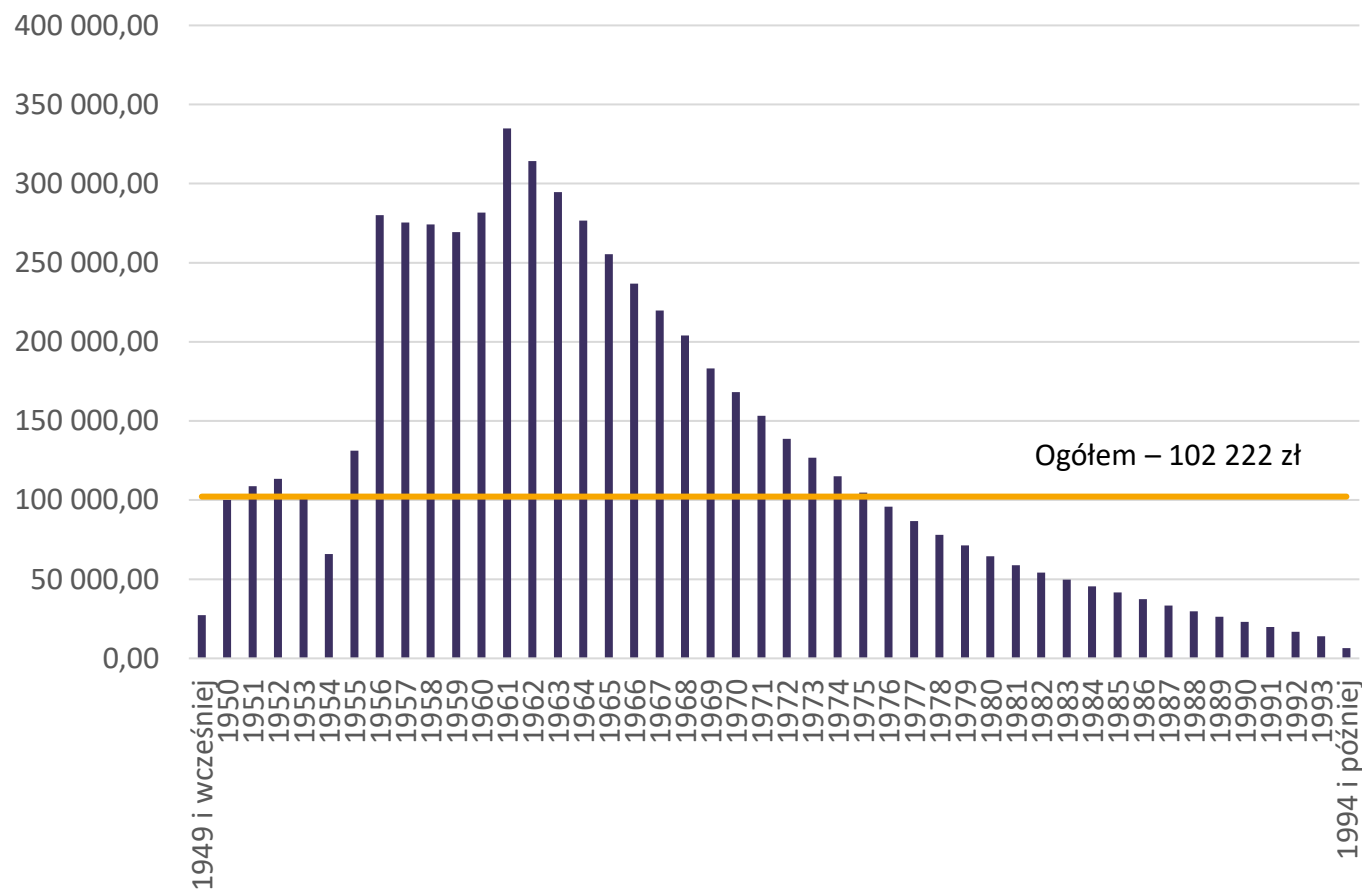

Oszczędności emerytalne, porównanie Polski na tle międzynarodowym, partycypacja w dobrowolnych planach emerytalnych w wybranych krajach OECD

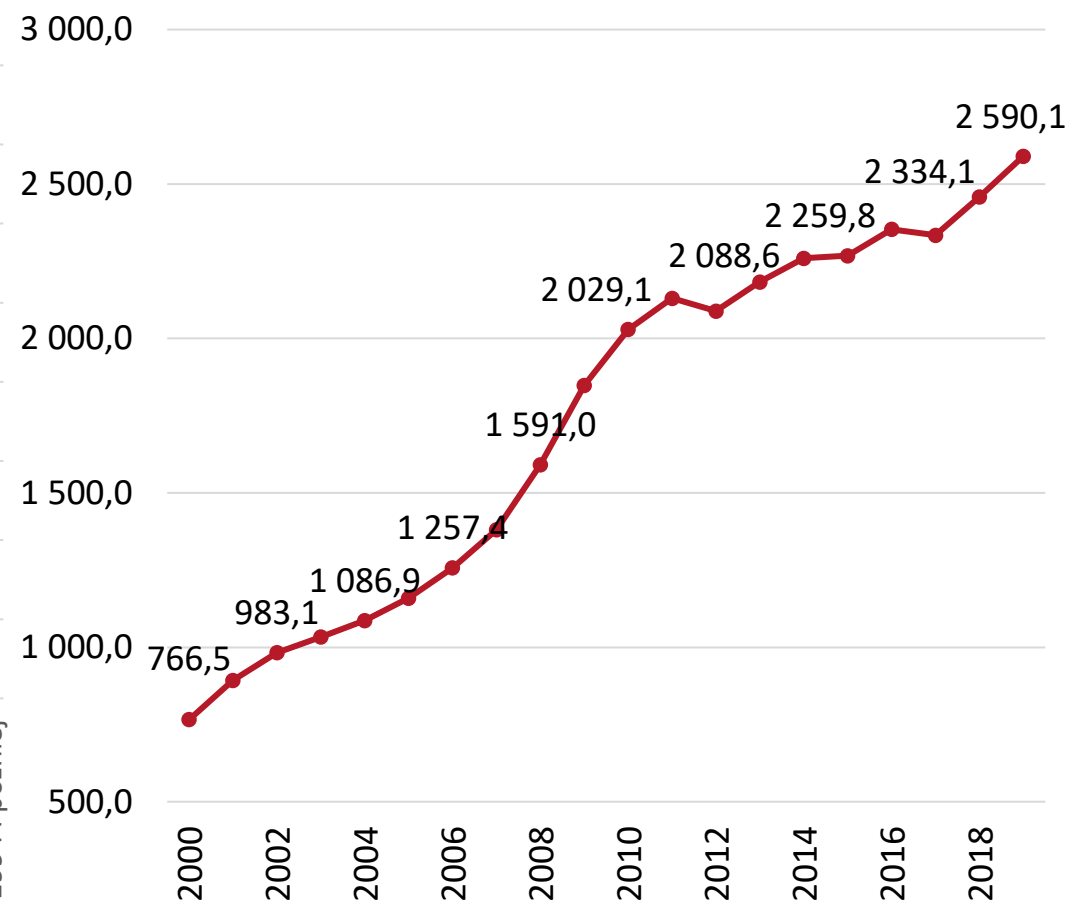

Stan kont emerytalnych (I filar) ogółem i średni stan kont za okres do końca III kwartału 2020 r. wg roku urodzenia

Średni stan kont emerytalnych (I filar) na koniec III kwartału 2020 r. wg roku urodzenia

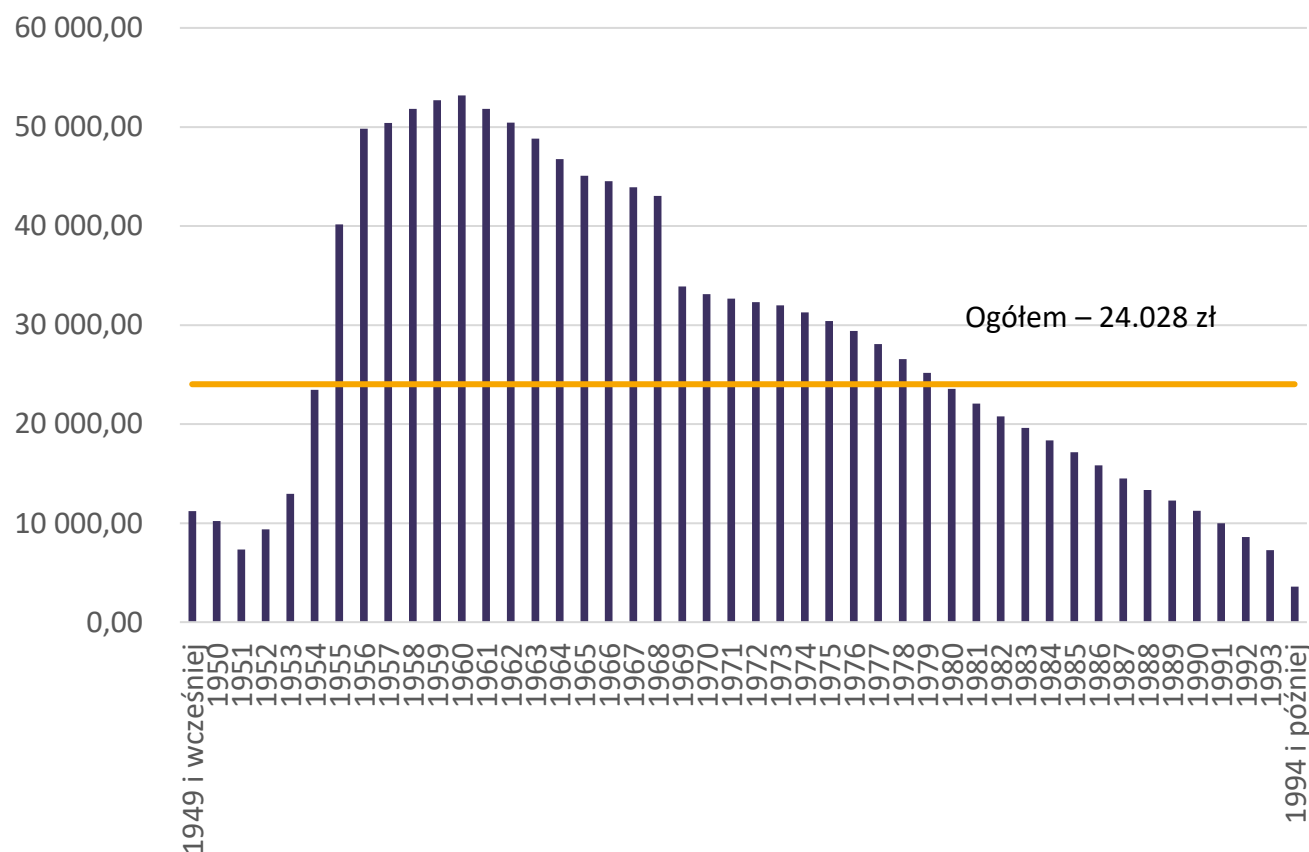

Stan kont emerytalnych ogółem (mld zł)

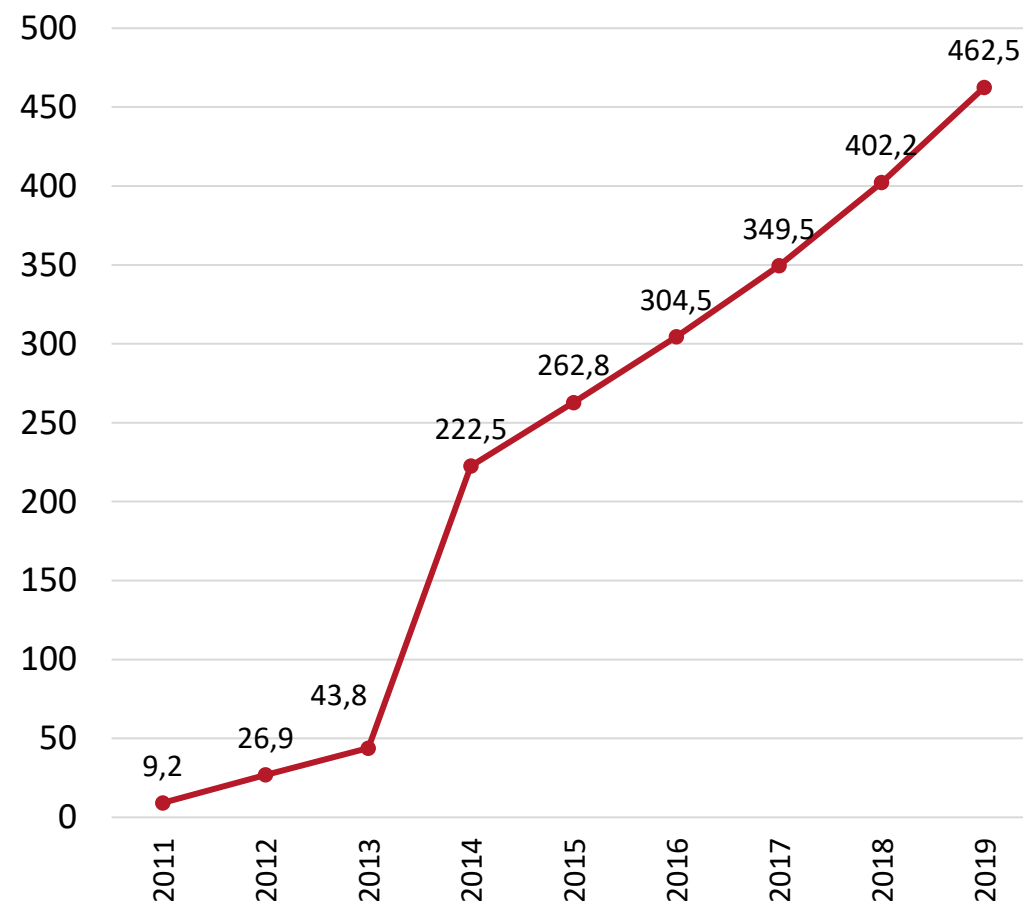

Stan subkont emerytalnych ogółem i średni stan subkont za okres do końca III kwartału 2020 r. wg roku urodzenia

Średni stan subkont emerytalnych na koniec III kwartału
2020 r. wg roku urodzenia

Stan subkont emerytalnych ogółem (mld zł)

Otwarte fundusze emerytalne (OFE) – wartość aktywów, liczba uczestników, liczba rachunków na koniec listopada 2020 r.

Otwarty fundusz emerytalny	Liczba członków
AEGON OFE	1 749 897
Allianz Polska OFE	1 021 491
Aviva OFE Aviva Santander	2 451 230
AXA OFE	1 092 508
Generali OFE	949 396
MetLife OFE	1 496 987
Nationale-Nederlanden OFE	2 907 893
PKO BP Bankowy OFE	890 649
OFE Pocztylion	555 162
OFE PZU "Złota Jesień"	2 331 509
Razem	15 446 722

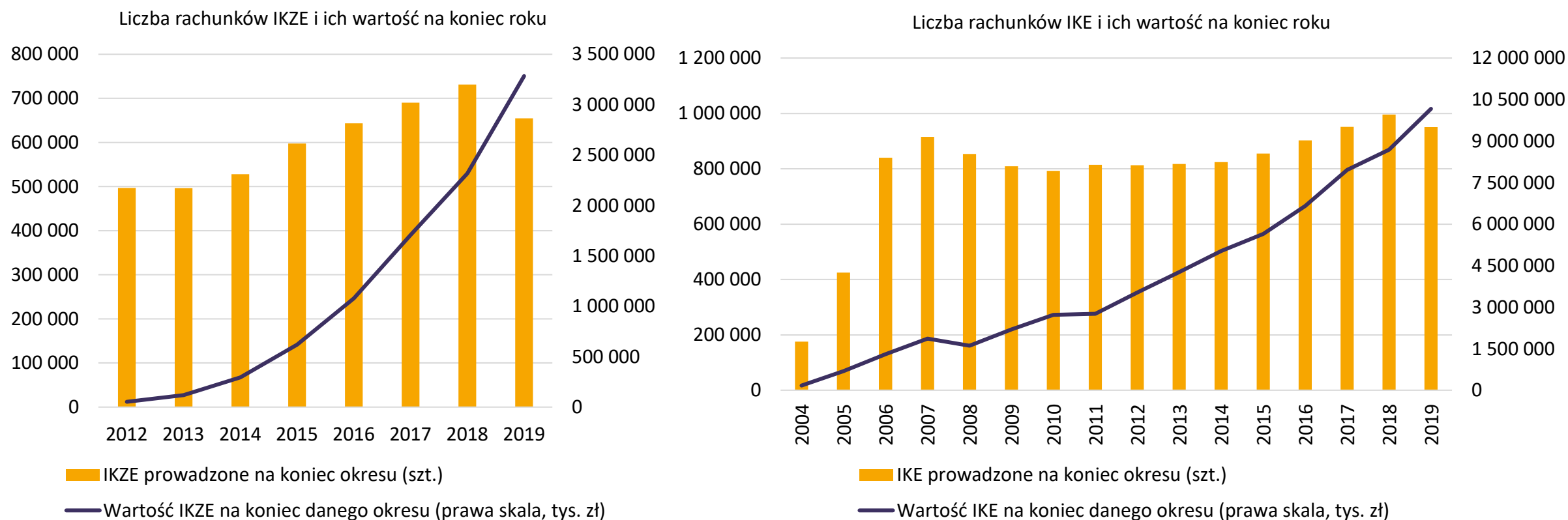
Otwarty fundusz emerytalny	Liczba rachunków ogółem	w tym: martwe rachunki	Udział martwych rachunków w łącznej liczbie rachunków członkowskich
AEGON OFE	1 808 401	21 462	1,2%
Allianz Polska OFE	1 073 239	8 037	0,7%
Aviva OFE Aviva Santander	2 522 015	6 644	0,3%
AXA OFE	1 102 549	2 130	0,2%
Generali OFE	1 005 851	7 820	0,8%
MetLife OFE	1 507 748	11 937	0,8%
Nationale-Nederlanden OFE	2 936 386	10 877	0,4%
PKO BP Bankowy OFE	906 410	9 158	1,0%
OFE Pocztylion	556 480	10 097	1,8%
OFE PZU "Złota Jesień"	2 358 646	20 479	0,9%
Razem	15 777 725	108 641	0,7%

IKE i IKZE – liczba rachunków, wartość na koniec rok

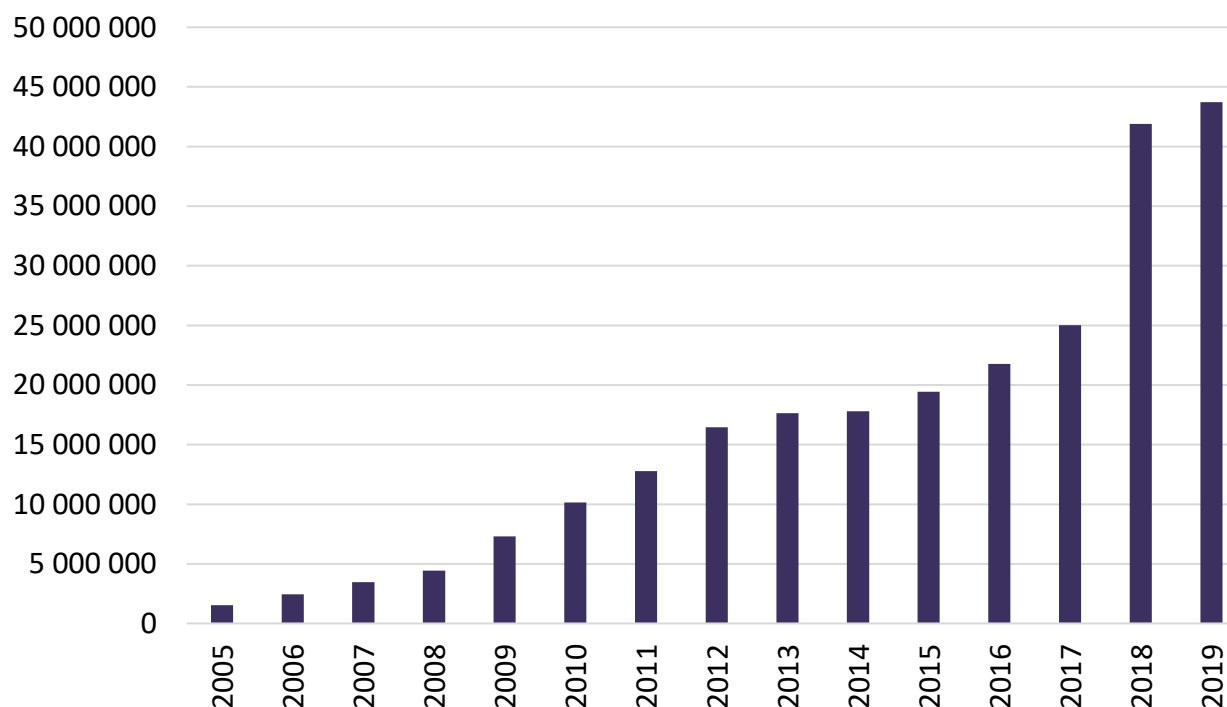
Na koniec 2019 r. liczba Indywidualnych Kont Emerytalnych wyniosła 950.767 sztuk i była o 4,5% niższa niż rok wcześniej. Wartość aktywów zgromadzonych w IKE ukształtowała się na poziomie 10.167.365 tys. zł, o 17,0% więcej niż w 2018 r. Średnia wpłata wysokość wpłaty w 2019 r. wyniosła 4,6 tys. zł.

W przypadku Indywidualnych Kont Zabezpieczenia Emerytalnego wartość aktywów na koniec 2019 r. wyniosła 3.283.829 zł, co oznacza wzrost w ujęciu rocznym o 41,7%. Liczba IKZE zmalała o 10,5%, do 654.583 sztuk, a średnia wysokość wpłaty wyniosła 3,7 tys. zł.

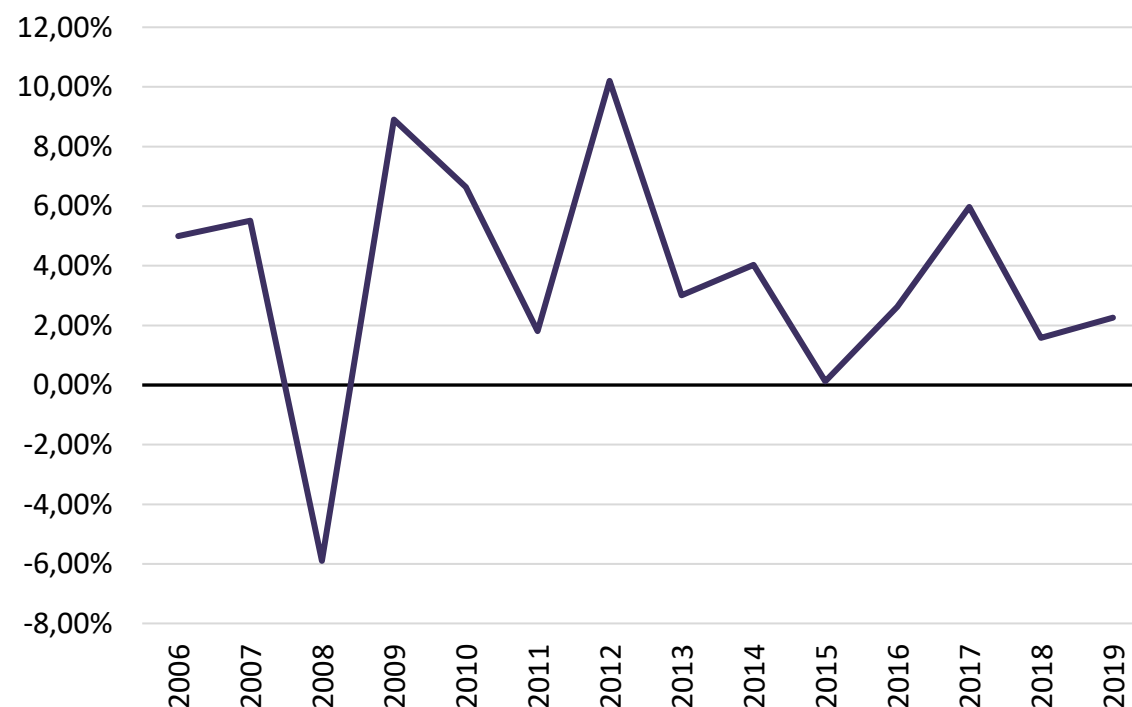

Na koniec 2019 r. Fundusz Rezerwy Demograficznej miał zgromadzone aktywa w wysokości 43.730.077 tys. zł, tj. o 4,4% więcej niż rok wcześniej. Głównym składnikiem aktywów były bony, obligacje i inne papiery wartościowe Skarbu Państwa, których udział w całości aktywów wyniósł 64,7%. Stopa zwrotu z całości zarządzanych przez FRD aktywów w 2019 r. wyniosła 2,26%, wobec 1,58% rok wcześniej.

Wartość aktywów Funduszu Rezerwy Demograficznej

Stopa zwrotu z całości zarządzanych przez FRD aktywów

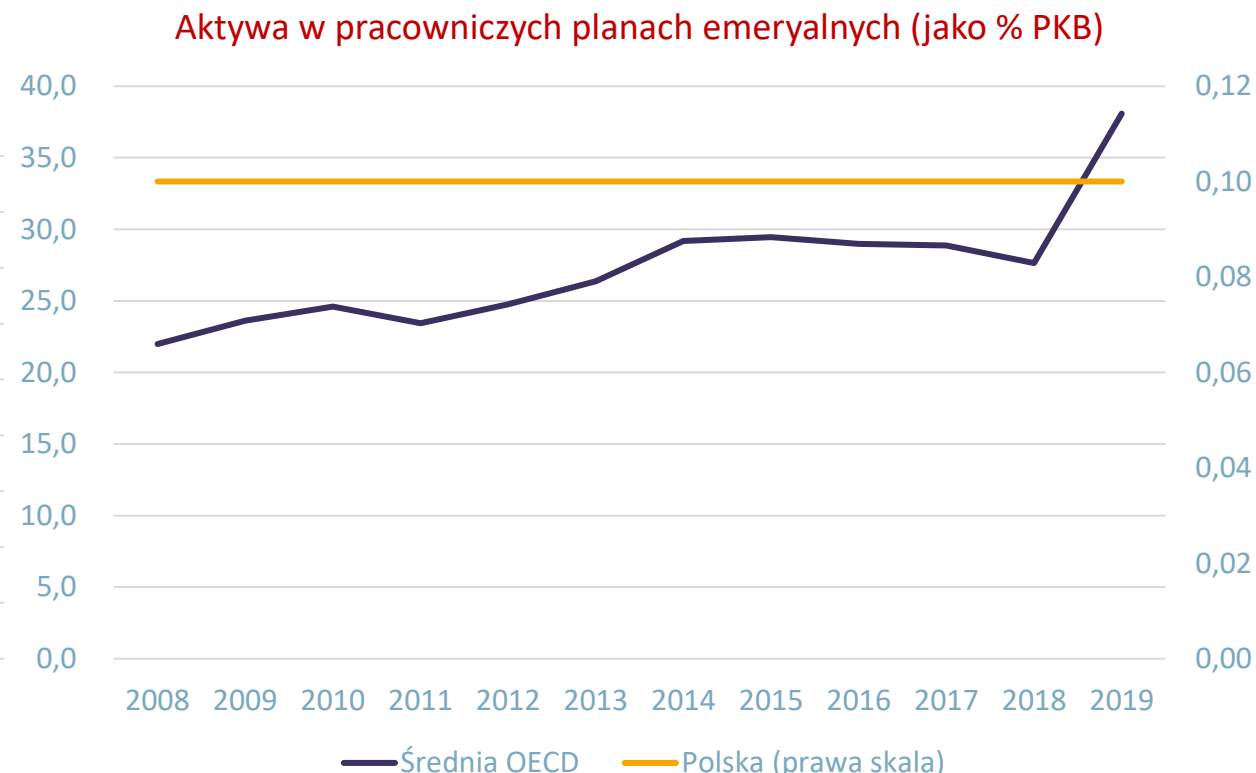
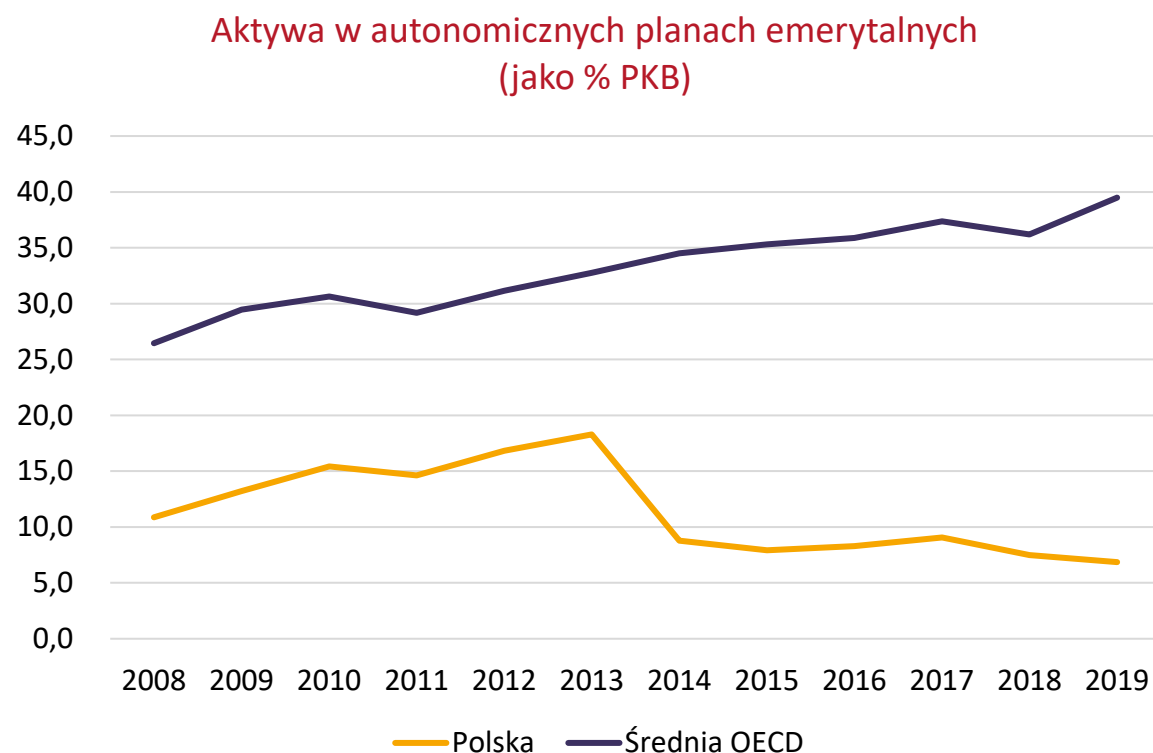

Fundusz Rezerwy Demograficznej (FRD), powołany został ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Głównym celem utworzenia Funduszu było zwiększenie bezpieczeństwa wypłacalności świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego. Fundusz Rezerwy Demograficznej pełni rolę funduszu rezerwowego dla funduszu emerytalnego wyodrębnionego w FUS.

Aktywa w autonomicznych i pracowniczych funduszach emerytalnych

Aktywa w pracowniczych planach emerytalnych nigdy nie przekroczyły 1% PKB, a od co najmniej 2008 roku kształtują się w okolicach 0,10% PKB. To znacznie, znacznie mniej niż wynosi średnia krajów OECD, która na koniec 2019 r. ukształtowała się na poziomie 38,1%. W autonomicznych funduszach emerytalnych w Polsce, na koniec 2019 r., zgromadzono aktywa na poziomie 6,9% PKB, czyli o 32,7 p. proc. mniej niż wynosi średnia OECD.

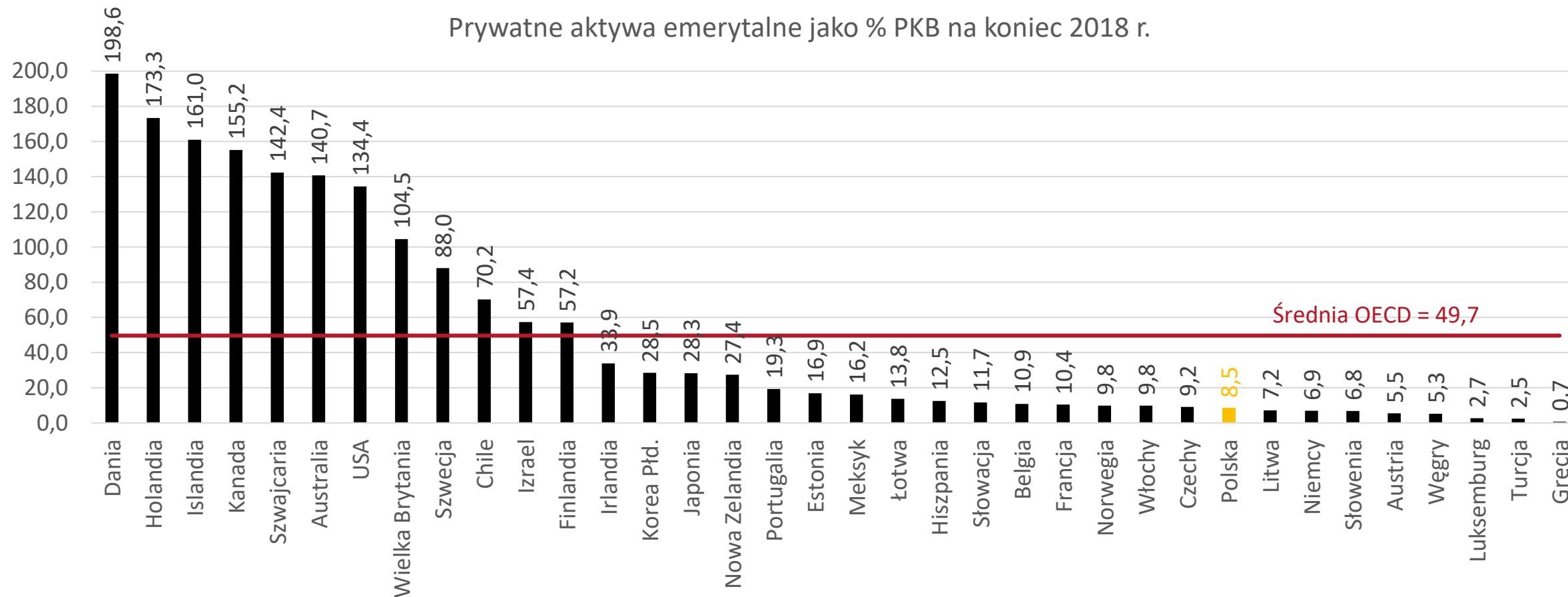
OECD klasyfikuje autonomiczne fundusze emerytalne jako fundusze prawnie oddzielone od zawodowego planu emerytalnego.

Prywatne aktywa emerytalne w Polsce jako % PKB na tle krajów OECD

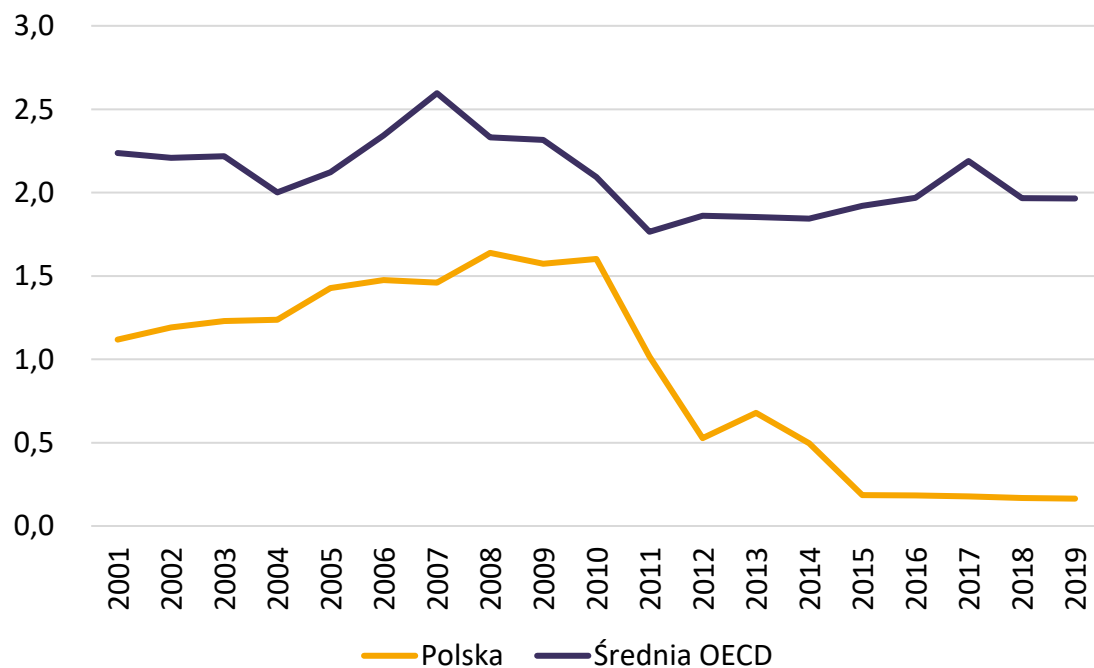
Prywatne aktywa emerytalne, wyrażone jako % PKB, wyniosły w Polsce na koniec 2018 r. 8,5%, co było jednym z niższych wyników wśród krajów OECD. Najlepszy wynik odnotowano w Danii, gdzie prywatne aktywa emerytalne stanowiły około 199% tamtejszego PKB.

Prywatne aktywa emerytalne jako % PKB na koniec 2018 r.

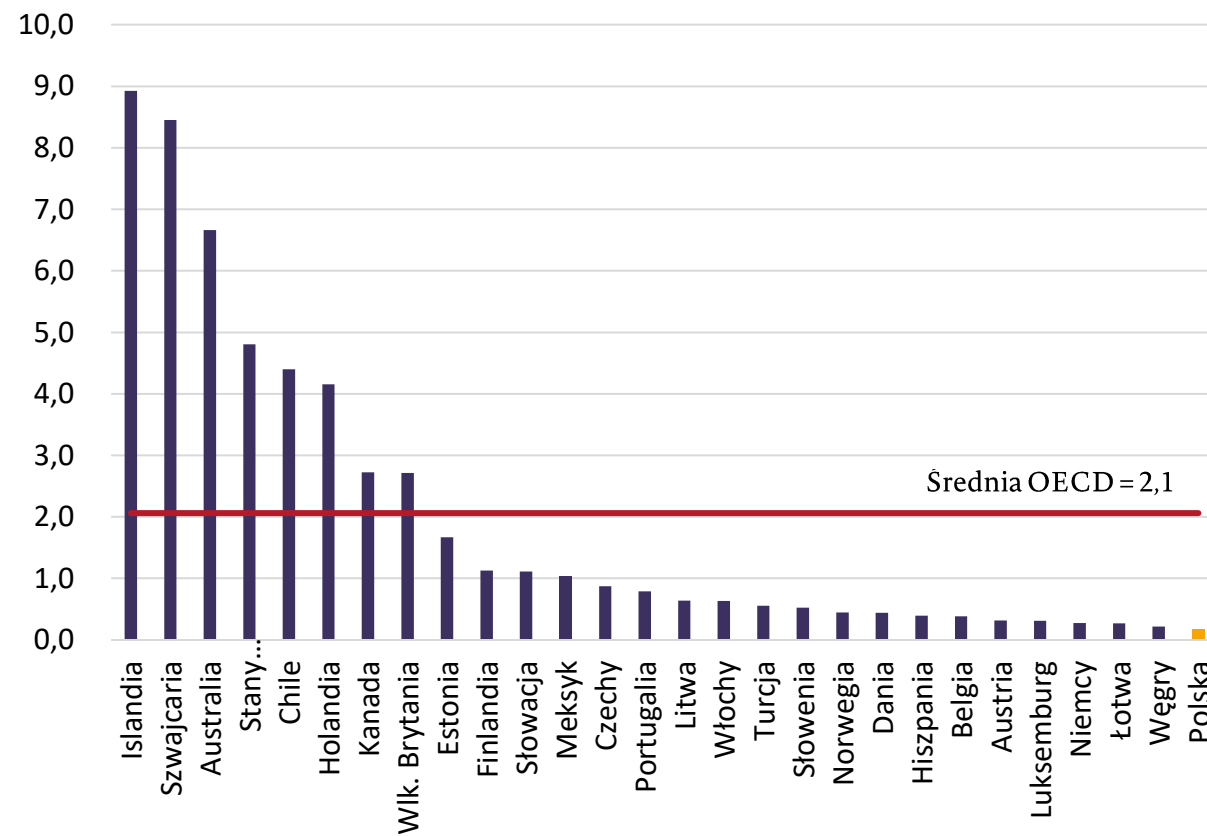

Składki emerytalne jako % PKB w Polsce na tle krajów OECD

Składki emerytalne jako % PKB w Polsce na tle średniej krajów OECD

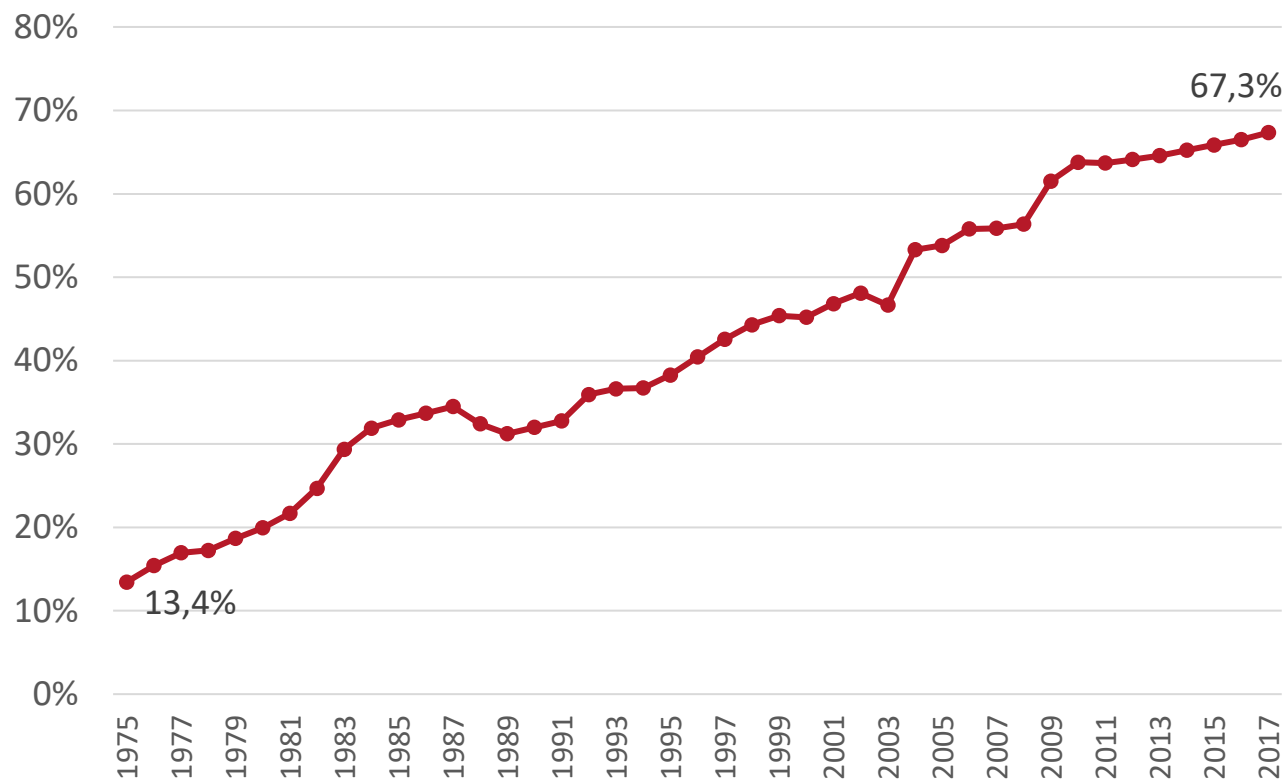

Składki emerytalne jako % PKB w krajach OECD w 2019 r.

Partycypacja w dobrowolnych planach emerytalnych w wybranych krajach OECD - Stany Zjednoczone

USA: partycypacja w systemie defined contribution

W USA plany defined contribution zaczęły się pojawiać w latach 70-ych XX wieku. Początkowo były dostępne dla niewielkiej części pracowników.

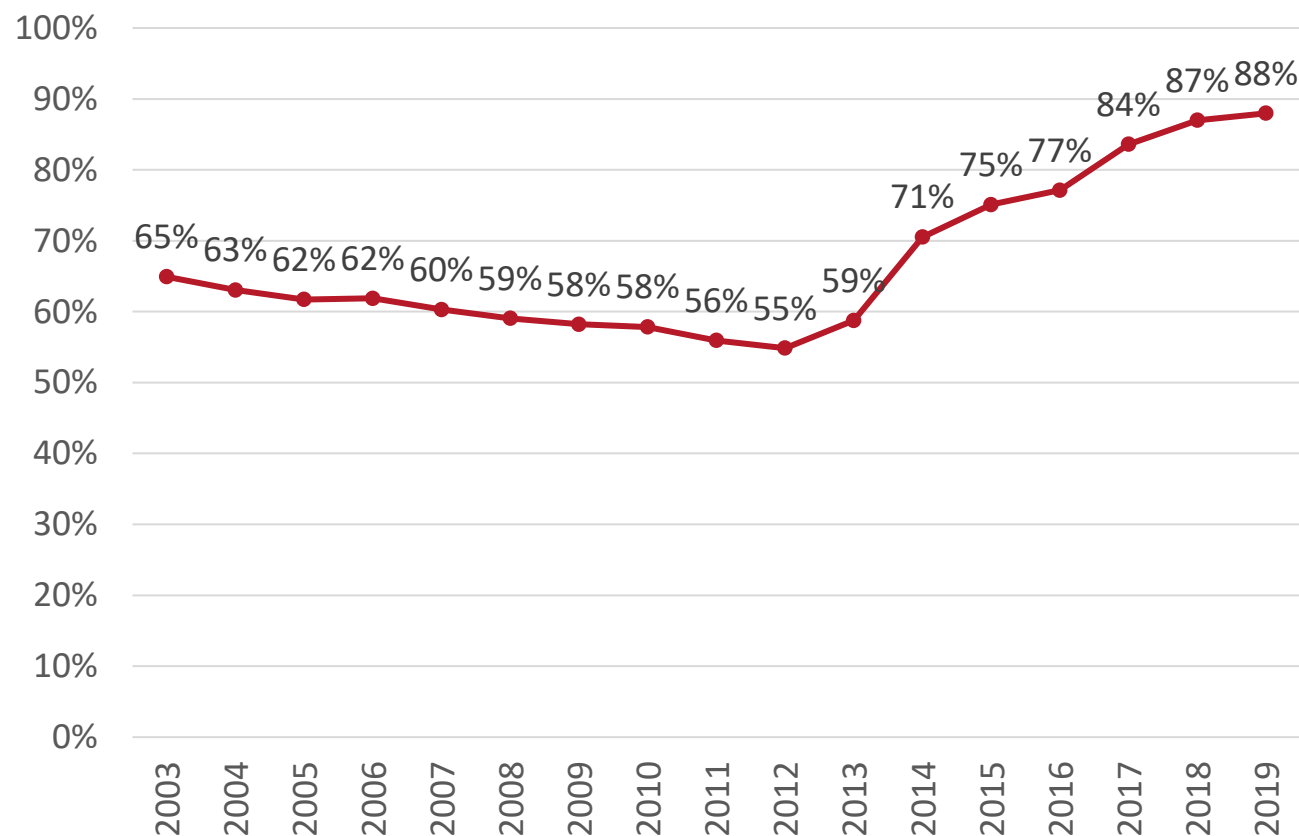
O dostępności tej formy oszczędzania na emeryturę w USA decyduje oferowanie planu przez pracodawcę.

Partycypacja liczona jest jako liczba uczestników następujących programów: 401(k) oraz 403(b) odpowiednik dla nonprofit institutions, 457(b) odpowiednik dla governmental employers oraz 401(a) plans do Total Nonfarm Payroll.

Partycypacja w dobrowolnych planach emerytalnych w wybranych krajach OECD - Wielka Brytania

Wlk. Brytania: partycypacja w workplace pension schemes

Automatyczny zapis wprowadzono w 2012 i rozszerzano jego zakres do 2018, od największych firm do najmniejszych.

Spadek w partycypacji, w latach 2003-2012, miał źródło głównie w spadającej partycypacji w sektorze prywatnym, która najmocniej spadała wśród najmniej zarabiających.

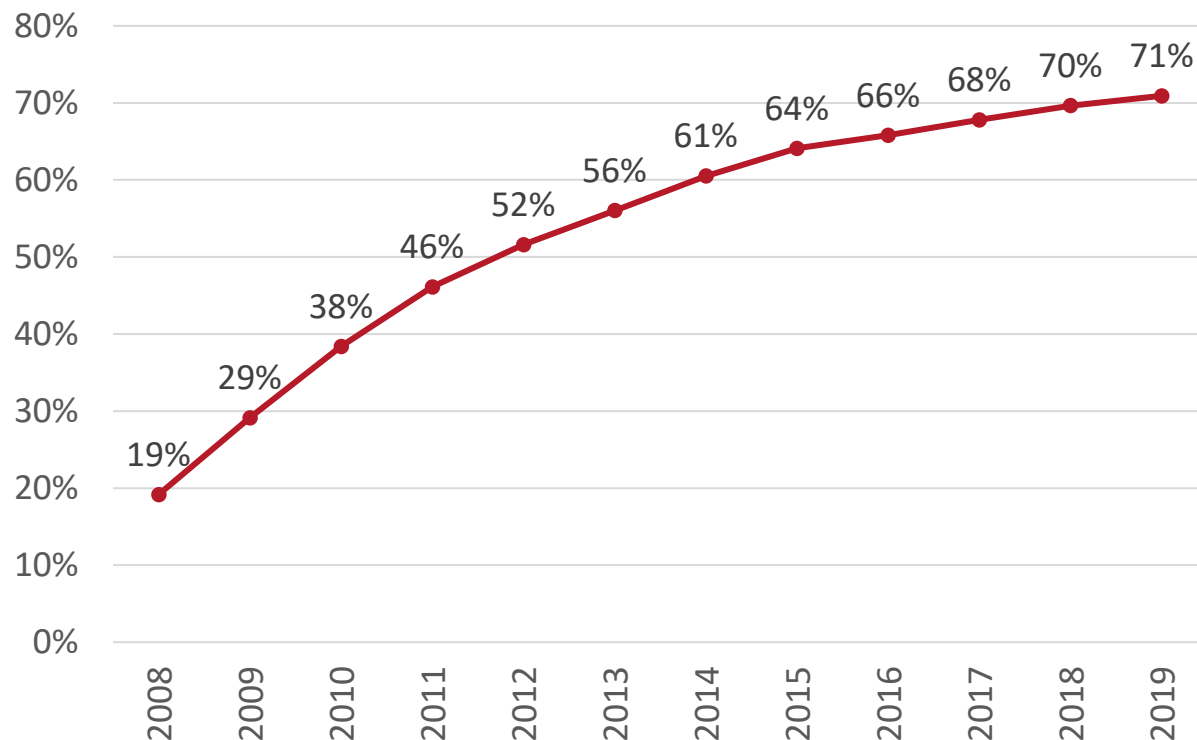
Work place pension schemes obejmuje: occupational pension schemes, group personal pensions (GPPs) and group stakeholder pensions (GSHPs)

Definicja eligible employees zmienia się regularnie, więc we wskaźniku partycypacji zmienia się zarówno licznik jak i mianownik. Definicja eligible employee zależy przede wszystkim od kryterium wiekowego i dochodowego

Partycypacja w dobrowolnych planach emerytalnych w wybranych krajach OECD – Nowa Zelandia

Nowa Zelandia: partycypacja w Kivisaver

Kivisaver wprowadzono w połowie 2007.

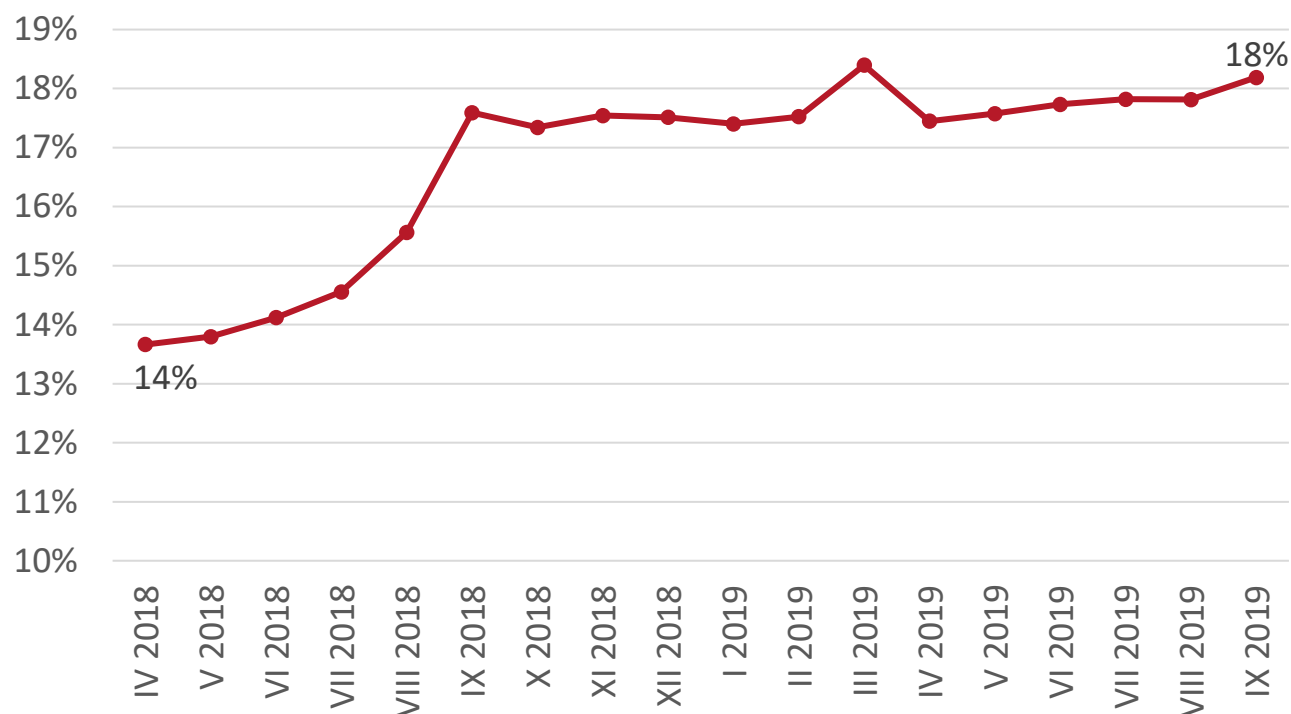
Partycypacja w Nowej Zelandii ujmuje wszystkie osoby poniżej 65 roku życia, w tym osoby małoletnie. W Kiwisaver za zgodą rodziców mogą uczestniczyć osoby w wieku poniżej 18 lat. Z 1,2 mln osób poniżej 18 roku życia w 2019 uczestniczy ponad 300 tys.

Gdyby w mianowniku i liczniku uwzględnić tylko osoby w wieku 18-64 to partycypacja sięga obecnie blisko 100%.

Partycypacja w dobrowolnych planach emerytalnych w wybranych krajach OECD - Turcja

Turcja: partycypacja w dobrowolnych ubezpieczeniach emerytalnych

W styczniu 2003 wprowadzono dobrowolne ubezpieczenia emerytalne. Od stycznia 2017 wprowadzono obowiązkowy auto-zapis dla zatrudnionych poniżej 45 roku życia, który stopniowo rozszerzano od największych firm do najmniejszych (styczeń 2019).

Ze względu na wysoką liczbę rezygnujących z udziału w oszczędzaniu obejmowanie auto-zapisem kolejnych kategorii pracodawców nie skutkuje wzrostem partycypacji.

Partycypacja liczona jest jako liczba uczestników dobrowolnych planów emerytalnych do liczby zatrudnionych w gospodarce.

Analiza oszczędności gospodarstw domowych

Spis treści

Aktywa finansowe
gospodarstw domowych

Zagregowane składniki
aktywów gosp. domowych

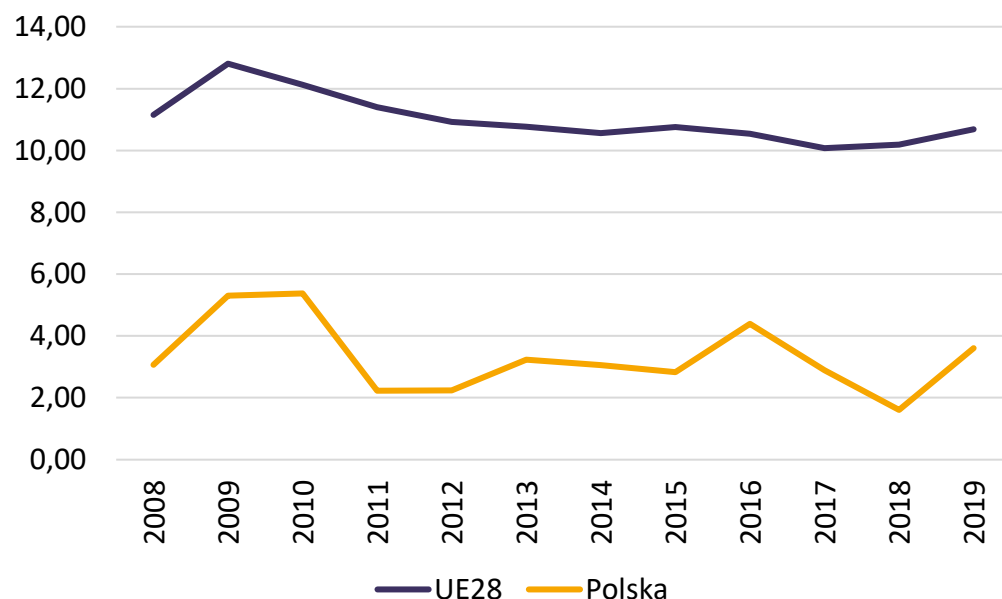
Oszczędności emerytalne

Analiza oszczędności

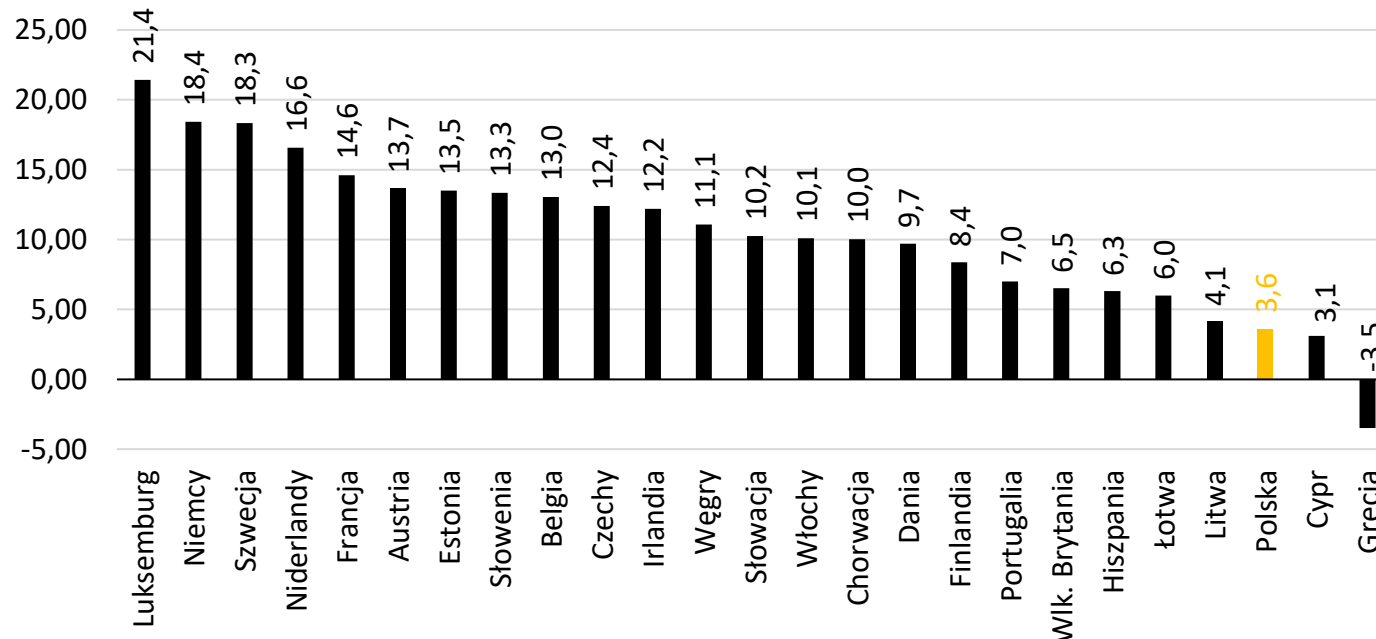
Stopa oszczędności gospodarstw domowych – Polska na tle Unii Europejskiej

Stopa oszczędności gospodarstw domowych w Polsce wyniosła na koniec 2019 r. 3,6%, tj. wzrosła po raz pierwszy od 2016 roku. Na tle pozostałych krajów Unii Europejskiej pozostajemy trzecim najmniej oszczędzającym narodem, wyprzedzamy jedynie Grecję i Cypr. Z najbardziej aktualnych danych Eurostatu wynika, że najbardziej oszczędnymi są mieszkańcy Luksemburga, gdzie stopa oszczędności brutto wyniosła 21,4%. Luksemburczykom ustępują Niemcy, którzy oszczędzają 18,4% osiąganego w ciągu roku dochodu, oraz Szwedzi którzy zaoszczędzili 18,3%.

Stopa oszczędności gospodarstw domowych w Polsce na tle średniej UE

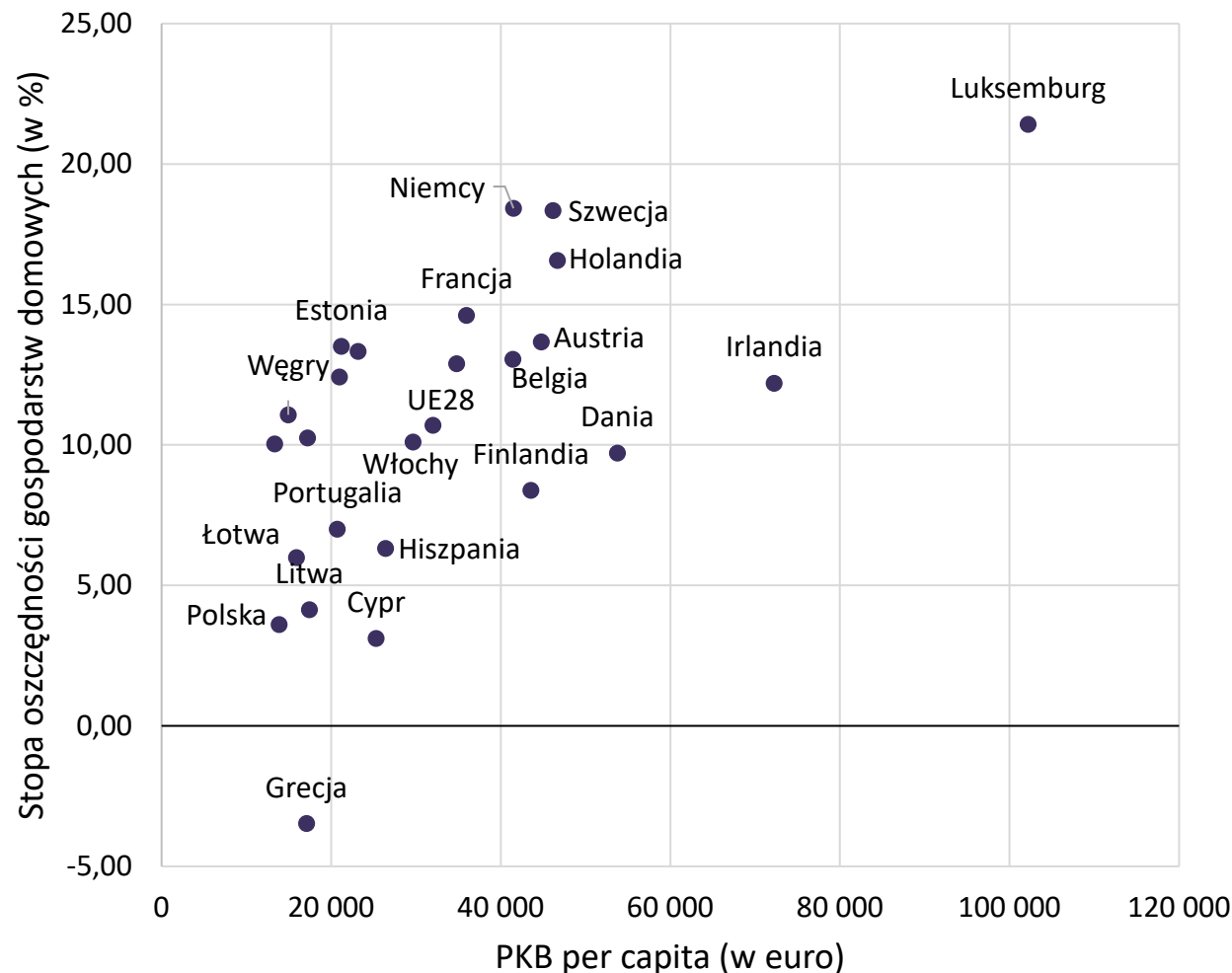
Stopa oszczędności gospodarstw domowych w krajach UE na koniec 2019 r.

Stopa oszczędności gospodarstw domowych (oraz przedsiębiorstw niefinansowych działających na ich rzecz) przedstawia jaki procent dochodu do dyspozycji brutto pozostaje po zaspokojeniu potrzeb konsumpcyjnych. Brak oszczędzonego kapitału może być przyczyną wzrostu zadłużenia, a w dalszej perspektywie stać się barierą wzrostu gospodarczego.

Stopa oszczędności gospodarstw domowych a PKB per capita w 2019 r.

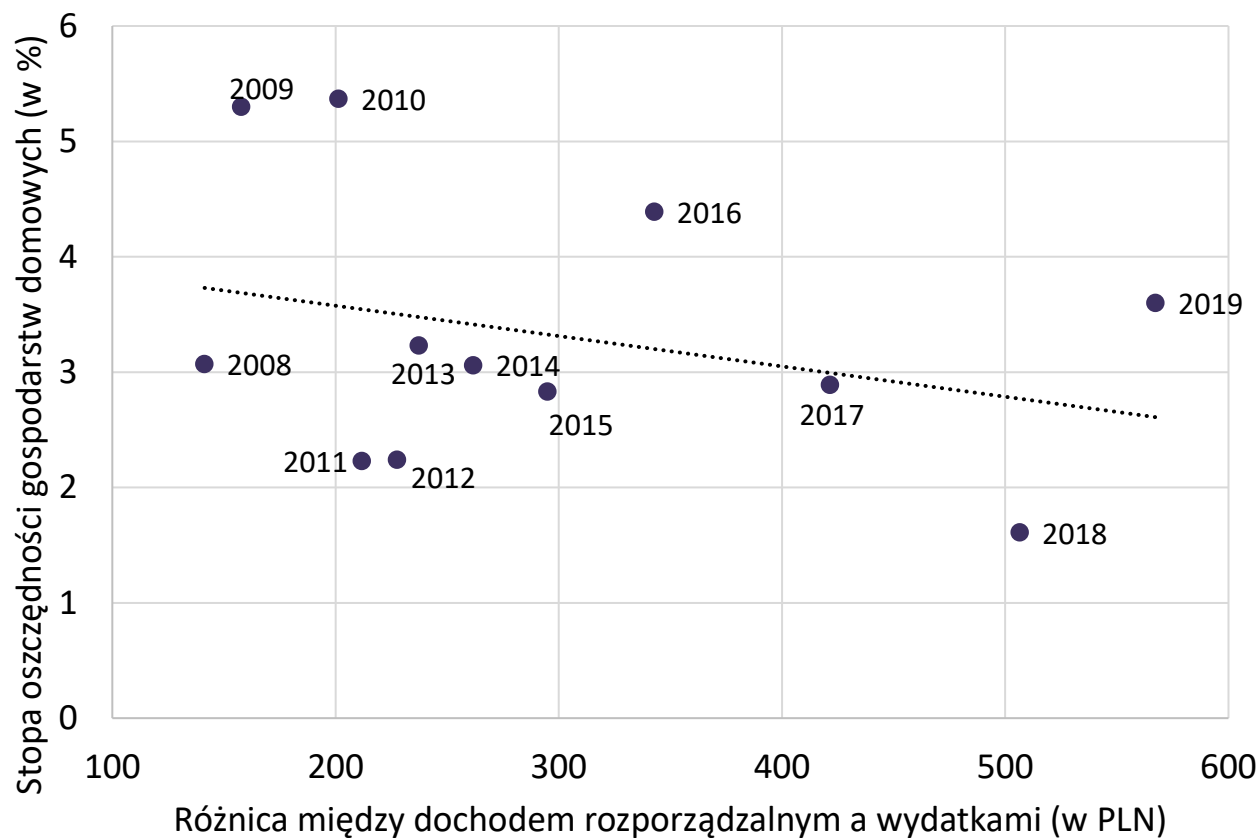

Występuje silna korelacja pomiędzy PKB per capita danego kraju a osiąganą przez ten kraj stopą oszczędności gospodarstw domowych. Im niższa wartość PKB na głowę obywatela, tym ciężiej o możliwość odkładania pieniędzy na później.

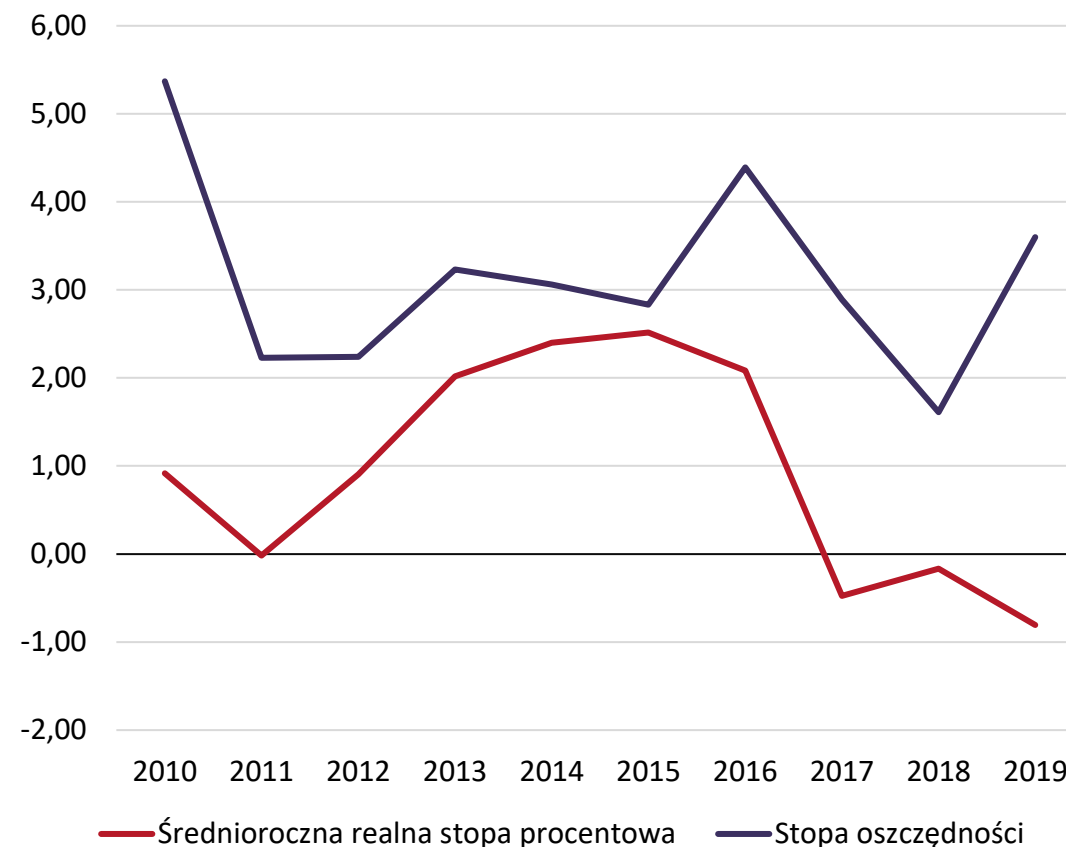

Stopa oszczędności gospodarstw domowych w Polsce na tle dochodu rozporządzalnego i realnych stóp procentowych

Stopa oszczędności gospodarstw domowych a różnica między dochodem rozporządzalnym a wydatkami

Stopa oszczędności gospodarstw domowych na tle średniorocznej realnej stopy procentowej

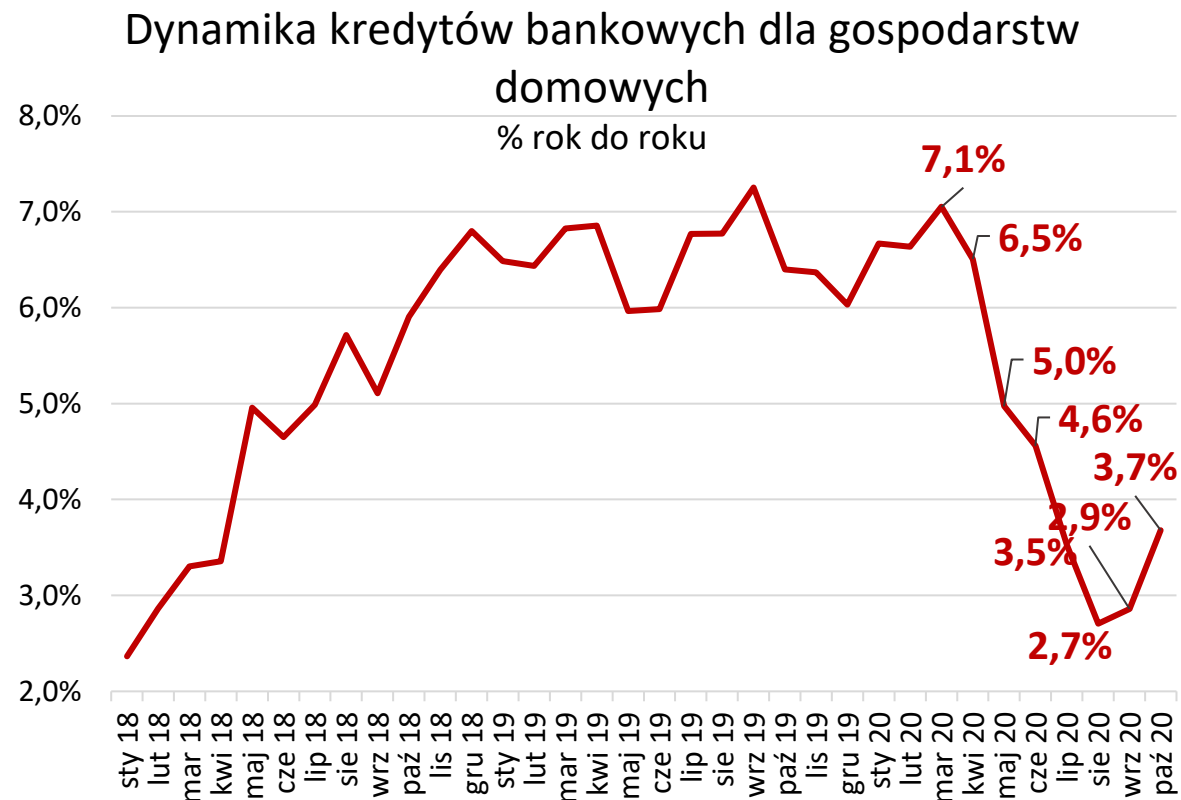

W październiku kredyty dla gospodarstw domowych rosły coraz szybciej

Obecny spadek akcji kredytowej mniejszy niż w 2010 i 2012.

We październiku coraz wyraźniejsze hamowanie spadku dynamiki kredytów.

NBP, Należności i zobowiązania banków, [B_K_GD]

Źródło: NBP, Należności i zobowiązania banków. [B_K_GD]

Spis treści

Aktywa finansowe
gospodarstw domowych

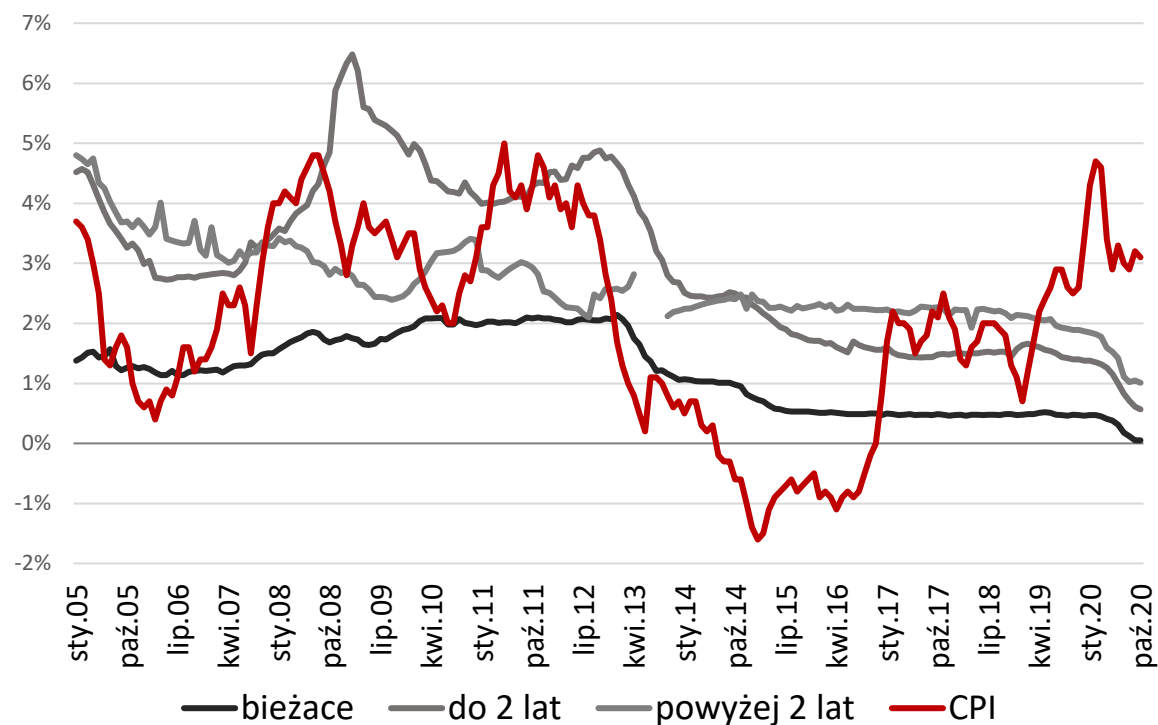
Zagregowane składniki
aktywów gosp. domowych

Oszczędności emerytalne

Analiza oszczędności

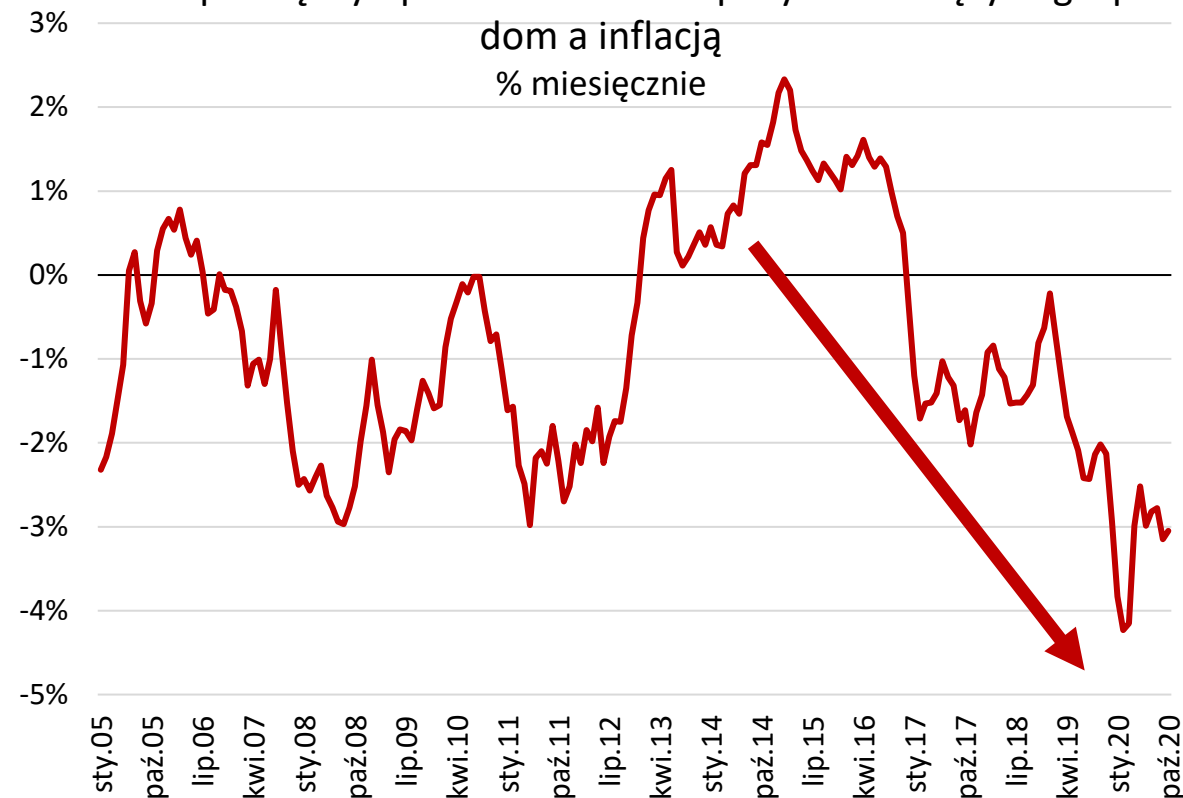
Oszczędzanie w bankach daje od 2017 spadek realnej wartości depozytów bieżących

Inflacja a oprocentowanie depozytów gosp. dom % miesięcznie

Źródło: NBP, Statystyka stóp procentowych; GUS, Miesięczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych od 1982 roku

Różnica pomiędzy oprocentowaniem depozytów bieżących gosp. dom a inflacją % miesięcznie

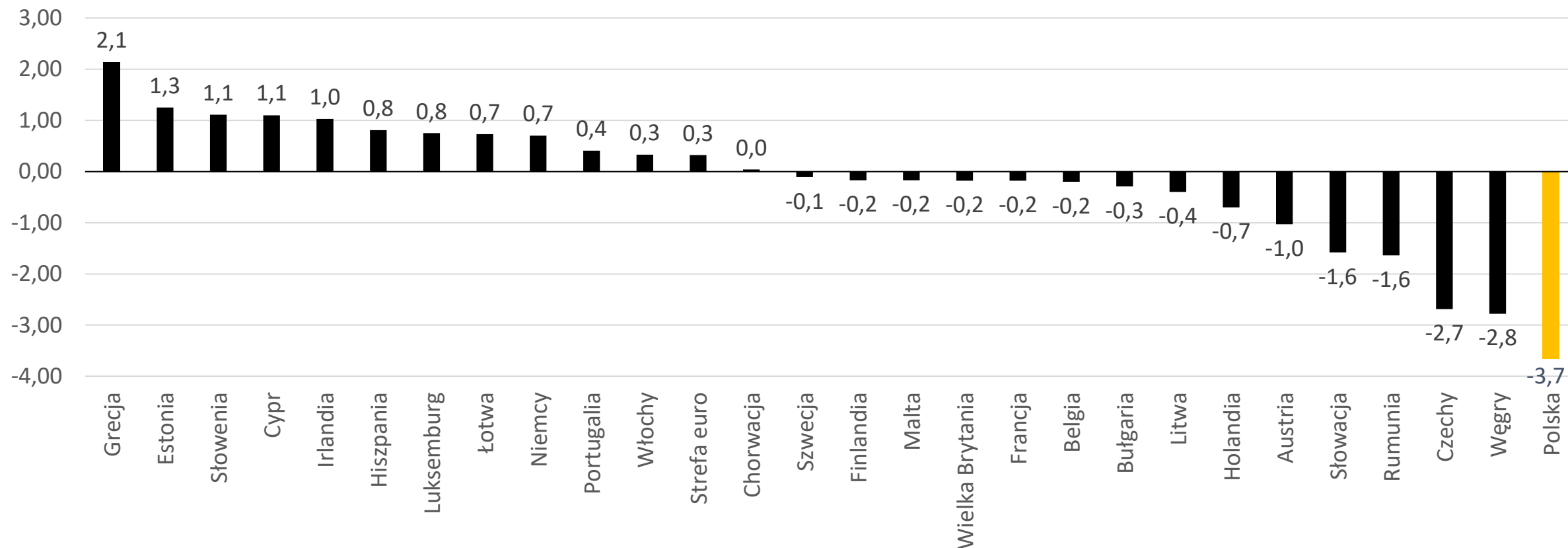

Źródło: NBP, Statystyka stóp procentowych; GUS, Miesięczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych od 1982 roku

Oszczędzanie w bankach w Polsce daje najniższą realną stopę zwrotu w Europie

Szacowane realne oprocentowanie depozytów bieżących na koniec listopada 2020 r.
(oprocentowanie depozytów bieżących - HICP)

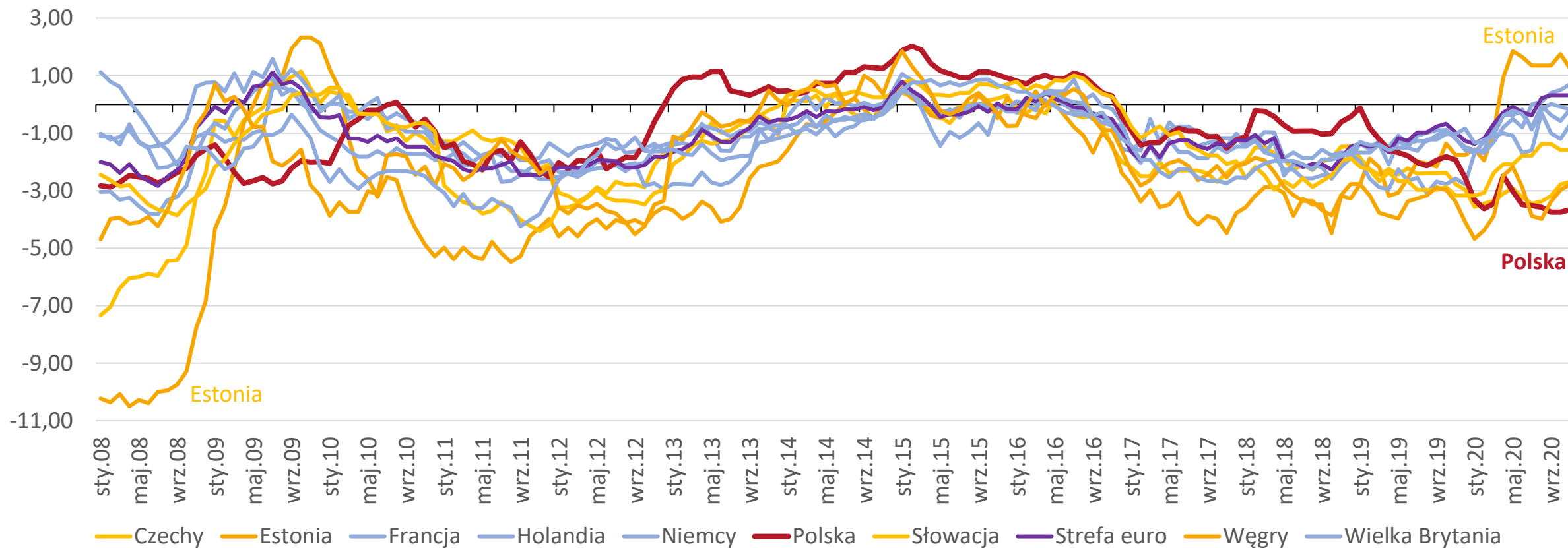

Źródło: EBC (oprocentowanie depozytów bieżących) / Eurostat (HICP)

W Polsce w 2013-2016 jedno z wyższych realnych oprocentowani w UE.
Obecnie najniższe.

Realne oprocentowanie depozytów bieżących od 2008 r.
(oprocentowanie depozytów bieżących - HICP)

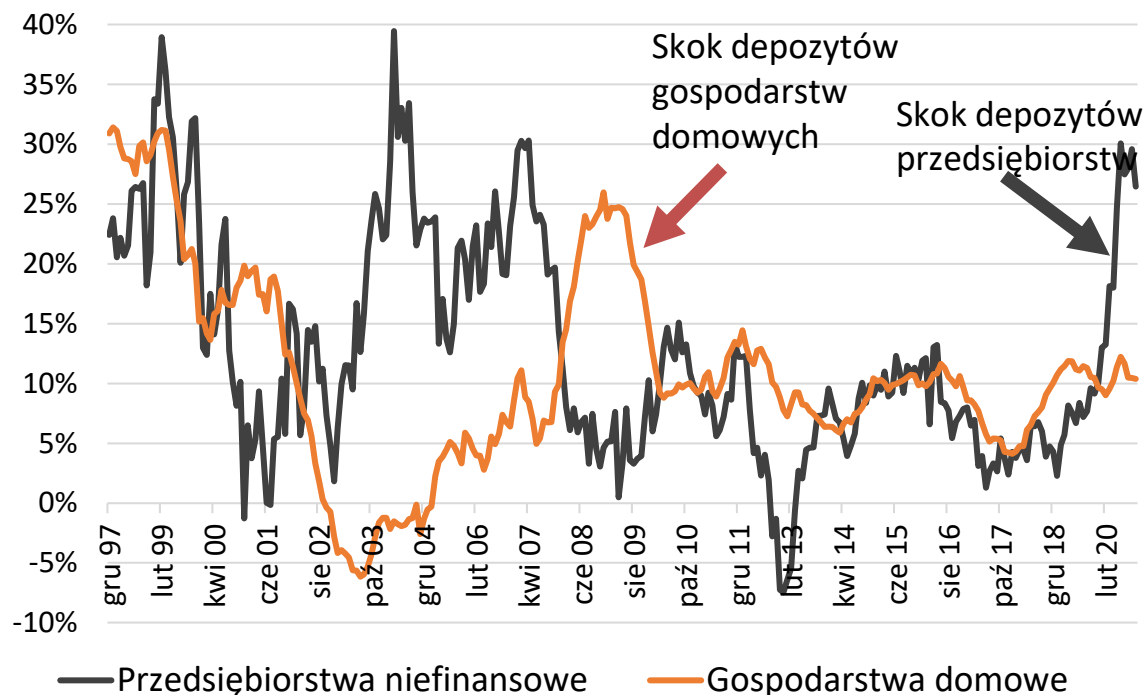
Źródło: FBC (oprocentowanie depozytów bieżących) / Eurostat (HICP)

Pomimo ujemnego realnego zwrotu depozyty bankowe rosną

Podczas kryzysu lat 2007-2009 skokowo wzrosły depozyty gospodarstw domowych. W bieżącym roku skokowo wzrosły depozyty przedsiębiorstw.

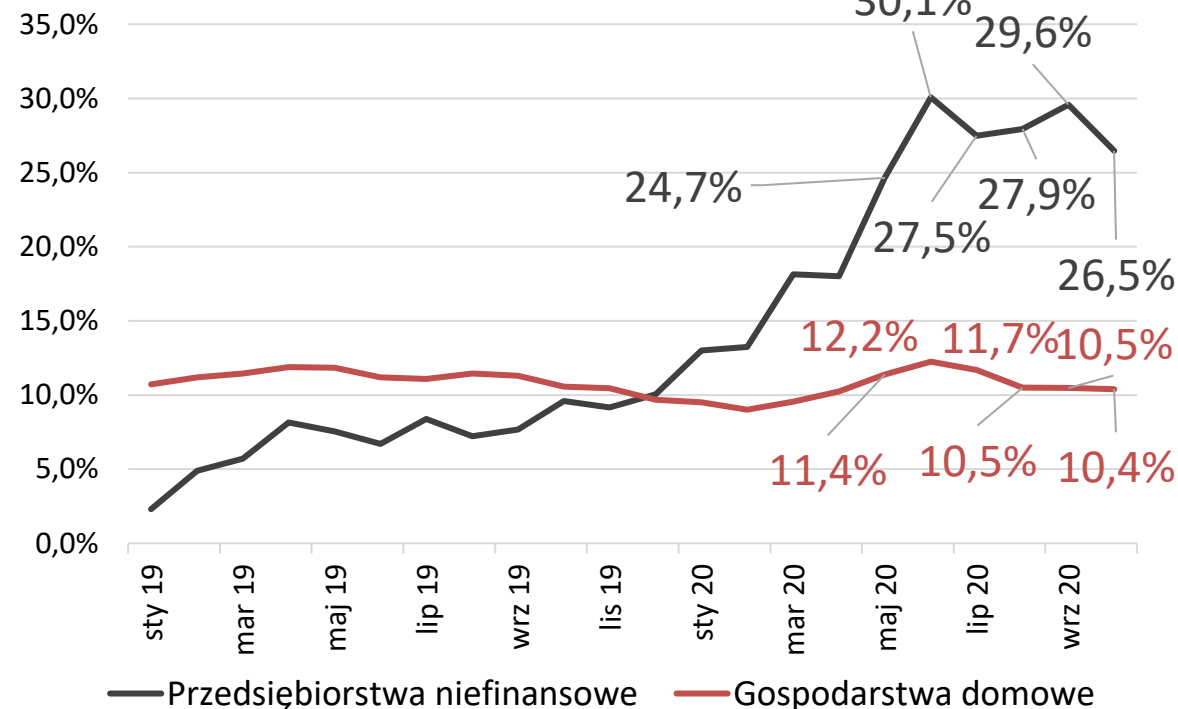
Depozyty bankowe dynamika r/r
%, od grudnia 1997

Źródło: NBP, Należności i zobowiązania banków, [B_Z_SK2]

Depozyty przedsiębiorstw wsparte pomocą publiczną. Gospodarstwa domowe zwiększają depozyty w tempie podobnym do ubiegłorocznego.

Depozyty bankowe dynamika r/r
%, od stycznia 2018

Źródło: NBP, Należności i zobowiązania banków, [B_Z_SK2]

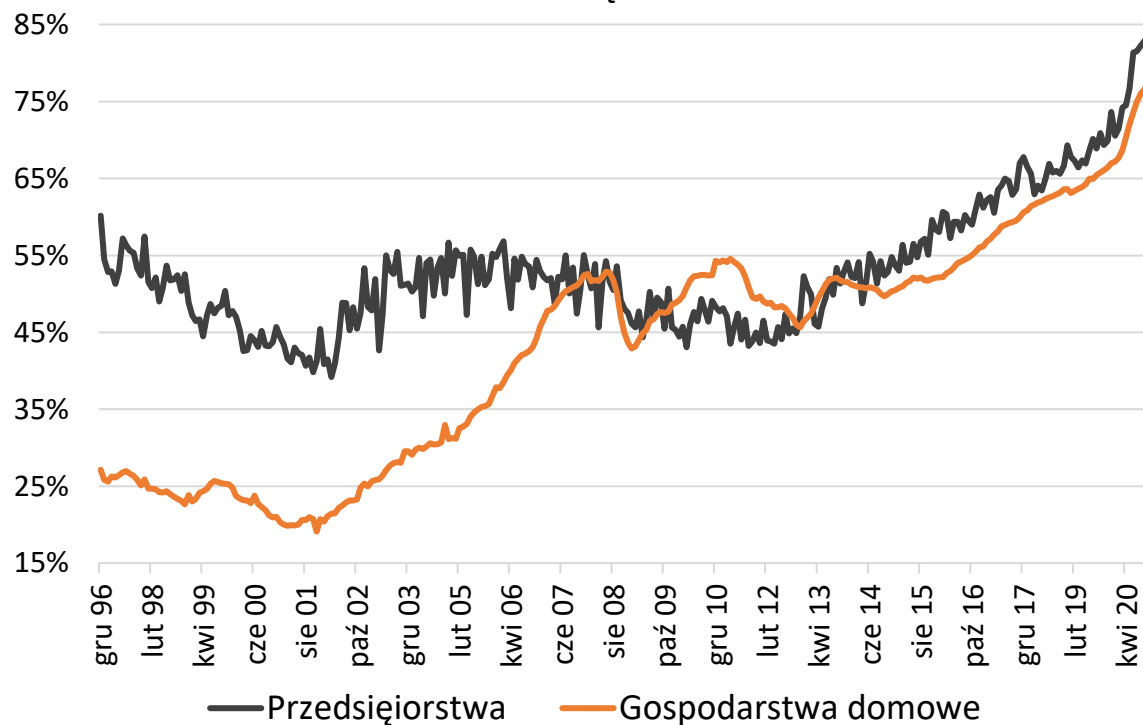

Od lutego wzrósł udział depozytów bieżących w depozytach ogółem

Sytuacja na rynku finansowym

Depozyty bieżące jako % depozytów ogółem

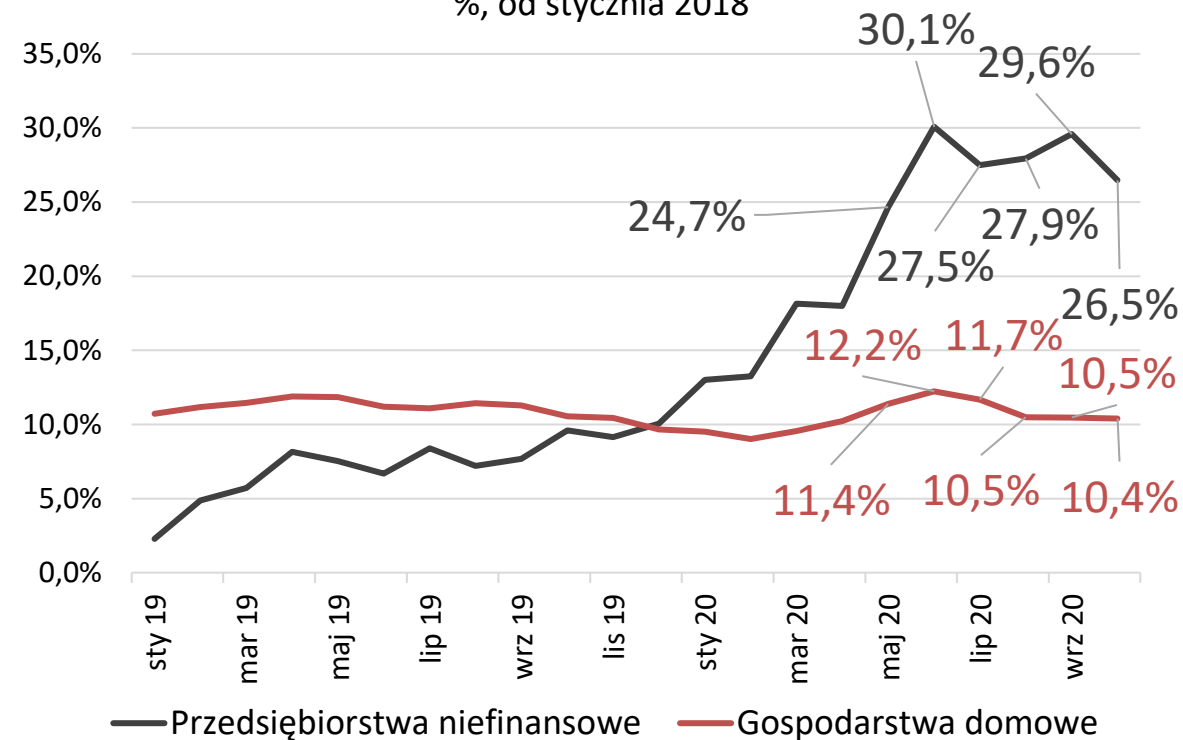
% miesięcznie

Źródło: NBP, Należności i zobowiązania banków, [B_Z_P] [B_Z_GD]

Depozyty bankowe dynamika r/r

%, od stycznia 2018

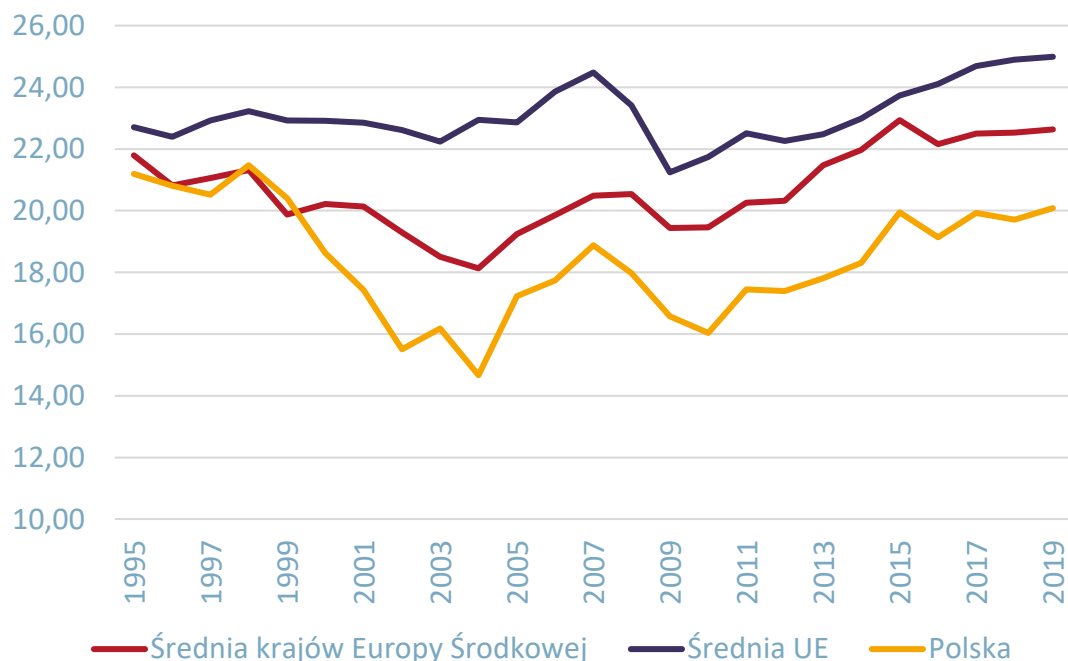
Źródło: NBP, Należności i zobowiązania banków, [B_Z_P] [B_Z_GD]

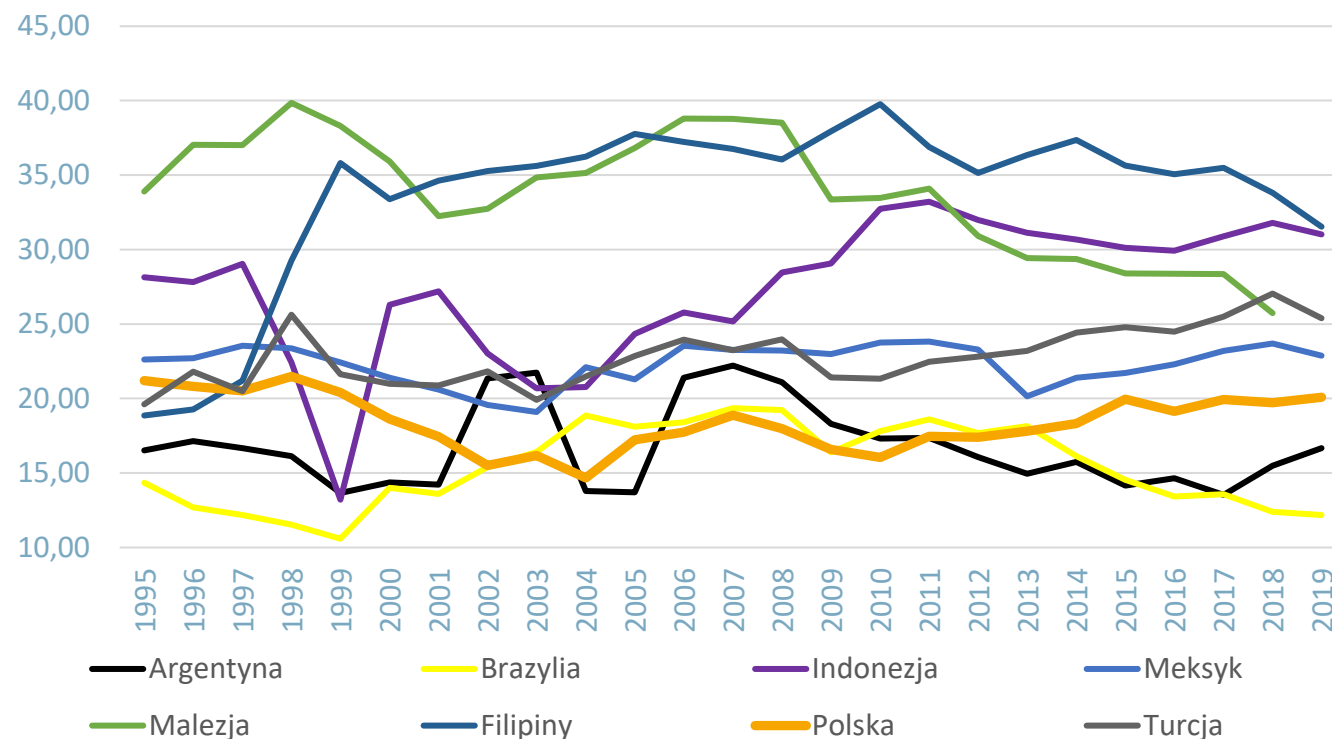
Oszczędności krajowe brutto (jako % PKB)

Na koniec 2019 r. oszczędności krajowe brutto, wyrażone jako % PKB, wyniosły w Polsce około 20%. Wynik ten był niższy niż w przypadku średniej krajów Unii Europejskiej, o 4,9 p. proc, ale także od średniej państw Europy Środkowej, o 2,5 p. proc. Nieco lepiej nasz wynik prezentował się na tle wybranych krajów rozwijających się, spoza naszego regionu – oszczędności zgromadzone w Polsce były wyższe niż w Brazylii i Argentynie.

Polska na tle UE i krajów EŚ

Polska na tle wybranych krajów rozwijających się

Oszczędności brutto są wyliczane jako dochód narodowy brutto pomniejszony o spożycie i transfery.

PFR TFI S.A. pracuje na rzecz osób prywatnych, jakimi są uczestnicy PPK, jak również przedsiębiorców, samorządów, firm strategicznych i rozwijających się. Jako wyznaczona instytucja finansowa jesteśmy skoncentrowani na PPK, to nasz główny obszar działalności.

PFR TFI jest częścią Grupy PFR, 100% akcji Towarzystwa należy do Polskiego Funduszu Rozwoju. Zarządzamy aktywami o wartości ponad 8,3 mld PLN i 16 funduszami inwestycyjnymi, od wyspecjalizowanych funduszy zamkniętych, inwestujących w gospodarkę i rozwój polskich przedsiębiorstw, przez fundusze ukierunkowane na ekspansję zagraniczną, do specjalistycznych, jakimi są fundusze zdefiniowanej daty.

PFR TFI jest instytucją wyznaczoną w ramach Pracowniczych Planów Kapitałowych, czyli gwarantuje pracodawcom i pracownikom dostęp do oferty PPK. Działa tak samo jak inne instytucje, które mogą zarządzać PPK. Tym, co wyróżnia Spółkę jest obowiązek podpisania umowy z każdym pracodawcą, który wyrazi taką wolę, niezależnie od wielkości firmy.

W PFR TFI zatrudniamy ekspertów z doświadczeniem w zarządzaniu długoterminowymi inwestycjami, w tym funduszami emerytalnymi. Stworzyliśmy profesjonalny zespół dedykowany obsłudze PPK. W oparciu o najlepsze międzynarodowe praktyki, wdrożyliśmy rozszerzone procesy zarządzania aktywami, zarządzania ryzykiem oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa. Zastosowane przez nas rozwiązania wykorzystują wiedzę i możliwości całej grupy PFR, a w szczególności PFR S.A. oraz PFR Portal PPK jako instytucji odgrywających kluczową rolę w systemie PPK.

PFR Portal PPK sp. z o.o. stanowi część Grupy Polskiego Funduszu Rozwoju, w ramach której opowiada za prowadzenie działalności określonej w ustawie o Pracowniczych Planach Kapitałowych. Spółka jest ustawowym operatorem portalu informacyjnego mojePPK.pl oraz centrum wiedzy i kompetencji w programie społecznym Pracownicze Plany Kapitałowe.

Misją spółki jest gromadzenie oraz udzielanie informacji o funkcjonowaniu PPK, tak aby nowo wprowadzany system oszczędzania PPK został zaimplementowany jak najbardziej efektywnie.

Do podstawowych działań PFR Portal PPK należy zaliczyć m.in.: organizację szkoleń i konferencji dla pracowników i pracodawców, organizację konsultacji indywidualnych dla największych podmiotów zatrudniających w Polsce czy opracowywanie interpretacji prawnych odnoszących się do PPK.

Niniejszy materiał został opracowany wyłącznie w celu informacyjnym. Biuro Analiz dołożyło wszelkich starań, aby przedmiotowy raport oparty był na wiarygodnych i sprawdzonych źródłach. PFR S.A. nie ponosi odpowiedzialności za skutki decyzji podjętych na podstawie informacji zawartych w przedstawionym materiale. Materiał może być wykorzystywany do opracowań własnych w całości lub części wyłącznie pod warunkiem powołania się na źródło.

Polski Fundusz Rozwoju S.A. wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000466256; NIP 7010374912; REGON: 1466154578; kapitał zakładowy 2 453 326 553 PLN (opłacony w całości).